Dinimi Seviyorum 2

İman İbadet

ÖN SÖZ

Değerli Gençler,

Dinimi Seviyorum 2 kitabında iman esasları ve ibadetle ilgili konulara yer verilmiştir.

Sağlam bir imana sahip olmak, huzurlu ve mutlu bir hayat sürmenin en önemli şartlarından biridir. Sağlam bir imana sahip olmak düzenli bir ibadet hayatı ile mümkündür. Bu sebeple kitapta imanın şartları ve ibadetlerle ilgili bilgi ve açıklamalar akıcı, anlaşılır bir üslûpla anlatılmıştır. Konular bölümlere ayrılarak kavrama kolaylaştırılmıştır.

İbadetten maksat; Cenâb-ı Allah'ın emirlerine uyup yasaklarından kaçınarak O'nun rızasını, hoşnutluğunu kazanmaktır. Onun için ibâdetlerimizi; usulüne uygun bir şekilde ve ihlâsla yerine getirmeliyiz. Bu hususta en önemli rehberimiz, Kur'ân-ı Kerîm ve Peygamberimizin (Sallallahü aleyhi vesellem) sünnetleridir.

Dinimi Seviyorum 2 kitabı, İslâm âlimlerince temel kaynak kabul edilen eserler esas alınarak hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

1. Bölüm
İman

DİN, HAYATIMIZI DÜZENLEYEN İLÂHİ EMİRLERDİR

Okullarda eğitim ve öğretimin düzenli bir şekilde yapılabilmesi için belirli kurallar ve yönetmelikler vardır. Bu kurumlarda görev yapan idareci, öğretmen, personel ile eğitim ve öğretim gören öğrenciler, belirlenen bu kurallara, yönetmeliklere uymak zorundadır. Kısacası sağlıklı, verimli ve kaliteli bir eğitim, ancak herkesin okul kurallarına uyması ile gerçekleşebilir.

Konakladığımız bir otelin, yemek yediğimiz bir lokantanın kendine göre kuralları vardır. Düzenli bir trafik akışı, ancak yayaların ve sürücülerin trafik kurallarına tam olarak uyması ile sağlanabilir. Bazen bir trafik levhasına bile dikkat edilmediğinde, çok büyük can ve mal kayıpları olabilir.

Günümüzde en basit araçların dahi kullanım kılavuzları vardır. Araçlar, kullanım kılavuzlarında belirtildiği şekilde kullanılmazsa kısa sürede bozulur. Bir buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon, ütü vb. aldığımızda bunlarla birlikte bizlere kullanım kılavuzu verilir. Çünkü buzdolabını, televizyonu, çamaşır makinesini... üreten mühendisler, bu aletlerin nasıl kullanılması gerektiğini bizlerden çok daha iyi bilirler.

Küçük bir kuruluşta işlerin düzenli bir şekilde yürütülebilmesi için kurallar ve yönetmelikler belirlenip uygulanıyor, üretilen araçların nasıl kullanılması gerektiğini anlatan "kullanım kılavuzları" hazırlanıyorsa; yeryüzünün halifesi olarak yaratılan insanın, hayatını nasıl geçirmesi gerektiğini açıklayan kurallar olmaz mı? Elbette olur. Yüce Allah insanı hiç başıboş bırakır mı? Elbette ki bırakmaz.

Cenâb-ı Allah; insanı, bu dünyaya ebedî bir hayatı kazanması için göndermiştir. Allah, insanın ebedî bir ömrü, sonsuz mutluluğu, kısacası cenneti elde edebilmesi için, tek Yaratıcı olarak onun kendisine inanması ve ibadet etmesini istemektedir. Cenâb-ı Allah, sonsuz bir ömre ve mutluluğa nasıl kavuşulabileceğinin yollarını, insanların dünya ve ahiret mutluluğunu yakalayabilmeleri için uymaları gereken kuralları; gönderdiği peygamberler ve kutsal kitaplar ile bildirmiştir. İşte peygamberler ve kutsal kitaplarla insanlara bildirilen bu ilâhî emir ve kuralların hepsine birden **din** denir.

İlâhî Dinlerin Sahibi Allah'tır

İlâhî dinlerin kaynağı, yani asıl sahibi Allah'tır. O, hangi davranışların iyi, hangi davranışların kötü olduğunu vahiy yoluyla peygamberlerine bildirir. Peygamberler de diğer insanlara öğretir.

Bu arada peygamberler de Cenâb-ı Hakk'ın izin verdiği ve uygun gördüğü ölçüde dine katkıda bulunurlar.

Doğrudan peygamberden çıkıyor gibi görünen dine ait bazı kurallar ve bilgiler, gerçekte Cenâb-ı Hakk'ın onlara ilhamı olmasından dolayı, o bilgilerin ve kuralların kaynağı da Allah'tır.

Kutsal kitabımız Kur'ân-ı Kerîm'de sadece Allah'a ait olan dinin hükümleri, kuralları yer alır. Bu kitapta Peygamber Efendimizin sözleri veya görüşleri yoktur. Kısacası Kur'ân-ı Kerîm Allah'ın kelâmıdır.

Peygamberimizin sözleri, dinle ilgili hükümleri, açıklamaları hadis-i şerif veya sünnet-i seniyye adı altında hadis kitaplarında bulunur.

Dinin iki temel kaynağı vardır: Bunlar, Allah Teâlâ'nın kelâmı Kur'ân-ı Kerîm ve Peygamberimizin sünnet-i seniyye adı verilen hayat tarzıdır.

Ashabı Kiram efendilerimizin, yani Peygamber Efendimizi gören Müslümanların, mezhep imamlarımızın ve İslâm âlimlerinin İslâmiyet'i bize öğretmek için verdikleri bilgiler vardır. Bu bilgiler, din konusunda Allah'ın ve Peygamberimizin bizlere öğrettiklerini kolayca kavramamızı sağlayan açıklayıcı yorumlardır.

Din Bir İhtiyaçtır

İnsanlar, Allah'ın emirlerini yerine getirdiklerinde, yasaklarından kaçındıklarında ve kendilerine gönderilen peygambere uyduklarında mutlu olmuşlardır. Allah'ı, peygamberi tanımayan insanlar arasında ise huzursuzluk arttıkça artmıştır. Çünkü uyulacak bir kural ve kanun olmayınca herkes kendi isteğine göre hareket edecektir. Böyle olunca da güçlünün zayıfı ezmesi gibi arzu edilmeyen durumlar ortaya çıkacak, insanlar birlikte yaşayamaz hâle gelecektir. Dünyanın yaşanabilir bir yer olması için insanoğlunun her zaman dine ihtiyacı vardır. Bu ihtiyacı ezelden bilen Cenâb-ı Allah, ilk insan olarak yarattığı Hazreti Âdem'i yeryüzüne, aynı zamanda bir peygamber olarak göndermiştir.

Her toplumun, her bireyin dine ihtiyacı vardır. Din, Allah'ı tanımamızı, nereden gelip nereye gideceğimizi bilmemizi, sonumuzun ne olacağını açıklar. Aklımız ve sezgilerimizle cevabını bulamayacağımız bütün sorularımıza en doğru cevabı verir.

İnsanların duygu ve düşünceleri, bilgileri, zekâ düzeyleri birbirlerinden farklı olduğu için ister tek başlarına olsun, isterse toplu hâlde olsun her şeyin doğru ve yanlış tarafını tam anlamıyla öğrenemezler.

Bazen en basit konularda bile insanların anlaşmazlığa düşüp uzlaşamadıklarını görüyoruz. Birinin doğru dediğine bir başkası yanlış diyebiliyor. Bu sebeple insanların belirsizlikten korunmak için insanların dine ihtiyacı vardır.

Din Huzur ve Mutluluk Kaynağıdır

Din sayesinde, Cenâb-ı Allah'ın emrettiklerini yapıyor, yasaklarından kaçınıyoruz. Ayrıca yaşadığımız bazı olaylar karşısında bunalıma düşmekten, kendimizi başı ve sonu bilinmeyen korkunç bir tünelin içindeymiş gibi görmekten kurtuluyoruz.

Din sayesinde, daima bizi ve her şeyi görüp gözeten, her şeyi merhametiyle kuşatan, bizler için cennette ebedî bir hayatı hazırlayan Zâtın varlığından haberdar oluyoruz. Bunun yanında Cenâb-ı Allah'ın değer verdiği kulları olduğumuzun şuurunda olarak -sıkıntılı anlarımızda bile- gönlümüzün derinliklerinde sürekli bir mutluluk hissediyoruz.

Din sayesinde, çektiğimiz sıkıntıların günahlarımıza kefaret sayıldığını, onları sildirdiğini öğreniyoruz. İyiliklerimize de duruma göre bire on, bire yüz, bire milyon olarak mükâfat verileceği müjdesini alıyoruz.

Her İnsanın İçinde Sonsuzluk Arzusu Vardır

Hepimizin içinde sonsuza dek mutlu ve en güzel şekilde yaşama arzusu vardır. Bu arzuyu bize veren Allah'tır. İşte din sayesinde; Allah'ın, bizleri öldükten sonra yok olmaktan kurtaracağını, sevdiklerimizle cennette ebedîyen mutlu olarak yaşatacağını öğreniyoruz. Yine din sayesinde, ahiret hayatında çok merak ettiğimiz Yüce Yaratıcımızı göreceğimizi biliyoruz.

Dünya İmtihan Yeridir

Cenâb-ı Hak, dünyaya gelişimizin asıl sebebini, insanları niçin yarattığını Kur'ân-ı Kerîm'de net olarak açıklamaktadır:

"Allah, insanların hangisinin daha güzel, daha iyi bir kul olarak yaşayacağını denemek için ölümü ve hayatı yarattı." **(Mülk sûresi 2. âyet)**

DİN ÇEŞİTLERİ VAR MIDIR?

Başlıca iki çeşit din vardır: Birincisi ilâhi olmayan dinler, ikincisi ise ilâhî dinlerdir.

I. İlâhî Olmayan Dinler

İlâhi olmayan dinler, Allâh Teâlâ ve O'nun seçip görevlendirdiği peygamberlerle ilgisi olmayan, yani kurallarını insanların belirleyip ortaya koyduğu düşünce ve inanışlardır. Cenâb-ı Allah tarafından gönderilmeyen tüm dinler bu gruba girer.

II. İlâhî Dinler

Allah Teâlâ'nın gönderdiği gerçek dinlerdir. Cenâb-ı Hakk'ın gönderdiği ve hâlen yaşayan üç din vardır:

Musevîlik

Musevîlik, Hazreti Musa Peygamber Aleyhisselâm ile gönderilen dindir. İsrailoğulları diye bilinen Yahudi toplumuna gönderilmiştir. Bu dinin kutsal kitabı Tevrat'tır. Kur'ân-ı Kerîm'de, Hazreti Musa'ya Aleyhisselâm gönderilen Tevrat'tan ve Yahudilerden bahsedilmektedir.

Hıristiyanlık

Hıristiyanlığın da yine Cenâb-ı Allah tarafından Hazreti İsa (a.s.) ile İsrailoğullarına gönderilen bir din olduğu Kur'ân-ı Kerîm'de bildirilmiştir. Bu dinin kutsal kitabı ise **İncil**'dir.

Kur'ân-ı Kerîm'de, bu iki dinin kitapları, peygamberleri ve bazı temel esaslarıyla ilgili yeterli bilgi bulunmaktadır.

Hıristiyanlık Ve Musevîlik Zaman İçinde Aslından Uzaklaşmıştır

Musevîlik ve Hıristiyanlığın zaman içinde insanlar tarafından değiştirilmiş olduğu Kur'ân-ı Kerîm'de açıklanmıştır. Yani Tevrat ve İncil'deki Allah'ın sözleri, hükümleri insanlar tarafından değiştirilmiştir.

Bu kitaplar, Allah Teâlâ'nın gönderdiği kitapların aynısı olmaktan çıkınca bu dinler de Allah'ın gönderdiği din olmaktan çıkmıştır.

İslâmiyet

Allah, İslâm'ı En Son Din Olarak Göndermiştir

Cenâb-ı Hak, Musevîlik ve Hıristiyanlık dinlerinin aslı insanlar tarafından değiştirildiği için, bu iki dini yürürlükten kaldırıp Peygamber Efendimiz Hazreti Muhammed'le (sallallâhü aleyhi vesellem) İslâm dinini göndermiştir.

Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Kerîm'de bu konuya şöyle açıklık getirmiştir:

"Allah katında hak din, İslâm'dır." *(Al-i İmran sûresi, 19. âyet)*

"Kim, İslâm'dan başka bir din ararsa, bilsin ki bu din, asla ondan kabul edilmeyecek ve o âhirette ziyan edenlerden (zarara uğrayanlardan) olacaktır." *(Al-i İmran sûresi, 85. âyet)*

Allah, Diğer İlâhî Dinlere İnananlarla İyi Geçinmemizi İstemektedir

Dinimizin bize öğrettiği, hatta emrettiği önemli konulardan biri de şudur:

Cenâb-ı Hak, aslı ilâhî olan bu iki din mensuplarıyla mümkün olduğu kadar iyi geçinmemizi istemektedir.

Dinimiz, iman ve saygımızı azamî derecede koruyarak, onlara hakka rehberlik etmek ve örnek teşkil etmek amacıyla, daima iyi ve sağlıklı bir diyalog içinde olmamız, bağları koparıcı davranışlardan kaçınmamız gerektiği vurgulamaktadır.

İnsanlığın en büyük rehberi olan Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bu konudaki uygulamalarıyla bizlere örnek olmuştur.

Aşağıdaki âyet-i kerime mealleri Cenâb-ı Hakk'ın bu hususa ne kadar önem verdiğini bize anlatmaktadır:

"Zulmedenleri hariç, ehli kitap ile en güzel olan şeklin dışında bir tarzda mücadele etmeyin ve onlara şöyle deyin:

Biz, hem bize indirilen kitaba, hem size indirilen kitaba iman ettik.

Bizim İlâhımız da sizin İlâhınız da birdir ve biz O'na gönülden teslim olduk." (Ankebut sûresi, 46. âyet)

"İyilikle kötülük bir olmaz. O hâlde, sen kötülüğü en güzel tarzda uzaklaştırmaya bak.

Bir de bakarsın ki seninle kendisi arasında düşmanlık olan kişi candan, sıcak bir dost oluvermiştir." (Fussilet sûresi, 34. âyet)

İMAN VE AMEL

"İman" bir şeyi onaylayıp tasdik etmek, hiçbir şüpheye kapılmadan bir şeye inanmak, demektir.

Dinî yönden "iman" ise, Allah Teâla'nın Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ile biz insanlara bildirdiği her şeyin doğru olduğuna kesin bir şekilde kalpten inanmak demektir.

Yani Kur'ân-ı Kerîm'in tamamına ve Peygamberimizin bildirdiği, söylediği kesin olarak sabit olan her şeye gönülden inanmak demektir.

Dinin iki ana kaynağı olan *"Kur'ân-ı Kerîm ve kısaca "sünnet-i seniyye" diye tabir edilen Peygamberimizin (s.a.v.) bize din adına öğrettiği şeylerin tamamına iman ettim."* şeklindeki iman, Müslüman olmak için yeterlidir.

İmanın makbul olması için önemli olan, kalp ile tasdik etmektir. Fakat özel bir durum olmadıkça dil ile söylemek, hem daha güzeldir hem de insanların suizan (başkası hakkındaki kötü düşünce) etmesinin önüne geçer.

Zaman içinde dinimizin ana kaynaklarını daha yakından tanıyarak, okuyarak ve daha şuurlu bir şekilde dinimizi öğrenmemiz gerekir.

Allah, Kur'ân-ı Kerîm'de namaz kılmamızı ve oruç tutmamızı emrediyor. Bunların gerekliliğine inanmak imandır. Namaz kılmak ve oruç tutmak ise ameldir.

Kur'ân-ı Kerîm'in ve Peygamberimizin (s.a.v.) bize bildirdiklerini elbette hemen öğrenmemiz mümkün değildir. Bu iş yıllarımızı alır. Bu konuda bizlere uzun bir süre verilmiştir. Kur'ân-ı Kerîm'in 23 yılda tamamlanmış olması da dini öğrenmeleri ve yaşamaları için insanlara uzun bir zaman verildiğini göstermektedir.

Müslüman Olmak İçin yapılması Gereken İlk Şey

Müslüman olmak için **"Lâ ilâhe illâllah. Muhammedun Resulüllah."** (Allah'tan başka ilâh yoktur. Hazreti Muhammed (sallallâhü aleyhi vesellem) Allah'ın kulu ve Resulüdür.) veya **"Eşhedü ellâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden Abdühü ve Resulühü."** (Kesinlikle inanıyorum ki Allah'tan başka ilâh yoktur ve kesinlikle inanıyorum ki Hazreti Muhammed (sallallâhü aleyhi vesellem) Allah'ın kulu ve resulüdür.) demek ve buna kalp ile inanmak gerekir.

Yukarıdaki sözlerin birincisine **"Kelime-i Tevhid",** İkincisine **"Kelime-i Şahadet"** denir.

Amel, İmanı Besleyen Bir Gıdadır

Amel, din açısından iman ettiğimiz emir ve yasakları uygulamak, yerine getirmek demektir.

İman ettiğimiz konuların uygulamasını yaparsak, tam bir mümin (Müslüman) oluruz. İnandığımız emir ve yasakları uyguladıkça Allah'a olan bağlılığımız artar. Zaten hakiki bir iman da inandığımız şeyleri yapmakla gerçekleşir. Amelsiz imanın yaşaması oldukça zordur.

Eğer iman edip de uygulamasını yapmazsak, meselâ namazın farz ve gerekli olduğuna iman edip de namazı kılmazsak, yine de Müslüman sayılırız, fakat günahkâr bir Müslüman oluruz. İman etmezsek, yani namazın farz olduğunu kabul etmezsek Allah korusun, dinden çıkmış oluruz.

İMAN ESASLARINI ÖĞRENİYORUM

Hadis kitaplarımızda Cibril Aleyhisselâm hadisi olarak bilinen bir hadis-i şerif vardır. Bu hadis-i şeriften öğrendiğimize göre, bir gün Hazreti Cebrail Aleyhisselâm insan suretinde Peygamber Efendimize gelerek **"İman nedir?"** diye sormuş.

Peygamber Efendimiz: İman;

- Allah'a
- Meleklere
- Allah'ın gönderdiği kitaplara
- Allah'ın peygamberlerine
- Ahiret gününe (öldükten sonra diriltileceğimize)
- Kadere; yani "İyi ve kötü, hayır ve şer ne varsa, her şeyin önceden Allah tarafından bir plân ve program hâlinde belirlenip zamanı geldikçe Allah tarafından yaratıldığına iman etmek demektir." diye cevap vermiştir.

Sonra Hazreti Cebrail **"İslâm nedir?"** diye sormuş.

Peygamber Efendimiz: İslâm;

- Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Hazreti Muhammed Aleyhisselâmın Allah'ın kulu ve resulü olduğuna inanmak
- Namaz kılmak
- Oruç tutmak
- Zekât vermek
- Hacca gitmektir, diye cevap vermiştir.

(Müslim)

İslâm dini öğretilirken bu hadîs-i şeriflerde öğretilen altısı imanın, beşi islâmın şartı olmak üzere bu on bir temel konuya öncelik verilmiştir.

Fakat esas olarak İslâm'a girmek ve Müslüman olmak, Kur'ân-ı Kerîm'in tamamına inanmakla mümkündür. Bir kimse, iman ve İslâm'ın bu on bir

şartına inandığı hâlde, Kur'ân'ın bir âyetini veya birkaç kelimesini inkâr edip inanmazsa bu kişi Müslüman sayılmaz.

İnsan, Kur'ân'ın bir cümlesini inkâr etmekle Cenâb-ı Hak ile ters düşmüş, Allah'ı yalan söylemekle, yanlış karar vermekle itham etmiş olur. **"Allah'ın bu söylediği yanlış, benim düşündüğüm doğru."** anlamına gelen çok yanlış bir yola sapmış olur. Böyle bir kimsenin Allah'a güveni, O'na saygısı eksiktir. Bu kişi Allah'a imanda samimî değildir. Gerçek Allah'a değil de kendi hayalinde canlandırdığı, yanılabilen bir ilâha inanmış olur. "Ben kendi isteğimle Müslüman olmak ve Müslüman olarak ölmek istiyorum." diyen kimse, Kur'ân-ı Kerîm'in tamamına inanmak zorundadır.

İman ve İslâm'ın on bir şartının öne çıkarılması ise Müslümanlıkta bu konuların çok önemli olmasından dolayıdır.

ALLAH SEVGİSİ

Kim çıkarır sabahleyin erkenden
Dünyamıza ışık veren güneşi,
Gece vakti denizlere serpilen
Ay doğuyor; kim yapıyor bu işi?

Kışın kuru sandığımız fidana
Baharda kim yeşillikler giydirir?
Bülbüller öter, yuva yapmış ormana,
Bu sedayı ona acep kim verir?

Annenize sizi sevmek hissini,
Onun ruha şifa veren sesini,
Kalbinize doğru akmak hissini,
Kim veriyor bu şeylerin hepsini?

Vatan, millet ne demektir bilmeden
O sevgiyi kalbinize kim verdi?
Babanızdan güzel bir şey isterken
Gönlünüze kim koyuyor ümidi?

Akşamüstü karanlıklar içinden
Milyonlarca yıldızı kim parlatır?
İşte bütün bu şeyleri düşünen,
Yapan, eden, yaratan hep Allah'tır.

Hak sevgisi taşımalı vicdanlar;
Böylelikle mes'ut olur insanlar.

İbrahim Alâeddin Gövsa
(Çocuk Şiirleri)

1. ALLAH'A İMAN EDİYORUM

Allah'a iman, Müslüman olmanın ilk şartıdır. Allah'a tam ve kâmil bir şekilde iman etmek, O'nu tanımakla, O'nu sıfatları ile bilmekle, Kur'ân-ı Kerîm'de kendisini tanıttığı şekilde O'na inanmakla mümkündür.

Allah'ı tanıyıp O'na iyi bir kul olmak için O'nun bize gönderdiği mesajları, istekleri ve Zâtıyla ilgili bilgilerin yer aldığı Kur'ân-ı Kerîm'i okumamız, öğrenmemiz, onu çok önemsememiz gerekir. Allah'ı tanıyıp sevebilmemiz, mutlu olabilmemiz O'nun bildirdiklerini önemseyerek öğrenmemize bağlıdır.

Kur'ân-ı Kerîm'de, İhlâs sûresinde Yüce Rabbimiz kendisini bize şöyle anlatmaktadır:

"(Ey Resulüm) İnsanlara de ki: O, Allah'tır, gerçek İlâhtır ve tektir. Allah Samed'dir. (Hiçbir şeye muhtaç değildir. Her şey O'na muhtaçtır.) O doğurmamış ve doğurulmamıştır, yaratılmamıştır. O'nun dengi, benzeri, eşi ve ortağı yoktur." **(İhlas sûresi 1-4. âyetler)**

Soru: Yüce Allah'ın varlığını sadece akıl ve duygularımızla idrak edip anlayabilir miyiz?

Cevap: Kesinlikle evet. İnsan, daha işin başında kendisini Allah'ın varlığını inkâr etmeye şartlandırmazsa, kendi varlığına inandığından daha fazla, Allah'ın varlığını da aklı ile kavrayabilir.

Bunu Başarmak, İnsan İçin Zor Mudur?

Hayır, çok kolaydır. Dinî eserlerimizde Allah Teâlâ'nın varlığı ve sıfatları, en güzel şekilde anlatılmıştır.

Allah'ın varlığını anlayabilmek için bazı ana başlıklar, formüller tespit edilmiştir. Onlar, karanlık yerlerde yol alırken elimizdeki fener veya lâmba gibidir. Önemli olan lâmbayı bulup onu doğru kullanmaktır.

Her Eserin bir Ustası Vardır

Kesinlikle biliyoruz ki var olan her şeyin bir sanatkârı, ustası vardır.

Bir kurşun kâlemin, bir tebeşirin veya küçücük bir iğnenin bir ustası, bir sanatkârı vardır. Hiç kimse, böyle basit şeylerin bile ustasız, sanatkârsız, işçisiz, tesadüfen, kendi kendine meydana geldiğini, gelebileceğini söyleyemez. Bugüne kadar da en küçük bir şeyin bile tesadüfen oluştuğu söylenememiştir.

İnsan, bu sonuca nasıl ulaşıyor, bu kararı nasıl veriyor? Tabiî ki aklını kullanarak. Peki, insanların ve hayvanların bedenleri, organları, çiçekler, ağaçlar; kalemden, iğneden daha mı basit?...

Bir kaşığın ustası, sanatkârı olur da gözümüzün, kulağımızın, kafamızın sanâtkarı, sahibi, ustası olmaz mı? Elbette olur.

Mimar Sinan'ı düşünmeden Selimiye Camii'ni düşünmek olur mu?

Anlayan Akıllara Bir Misal

Oyuncak bir bebeğin bile kendi kendine meydana gelebileceğini hiç kimse söyleyemez. Bir oyuncak bebekle kıyaslanamayacak derecede mükemmel bir yapıya sahip olan insanın bir tesadüf sonucu oluşamayacağı çok açıktır. Birer sanat harikası olan organlarımız, biz görmesek bile onları yaratan ilmi ve kudreti sonsuz bir Zâtın varlığına işaret etmektedir.

İnsan aklı, Japon yapımı bir arabayı gördüğünde, hiç Japonya'ya gitmemiş, oraları görmemiş olsa bile bu ülkede bu arabayı üreten bir fabrikanın, mühendislerin, ustaların olduğunu kabul eder. Fakat, bir arabadan çok daha mükemmel olan beyninin bir sanâtkarının, bir yarata-

nının olduğunu kabul etmezse, "Ben Allah'ı görmeden inanmam!" derse, akılsızca davranmış olmaz mı?

Aklını kullanan bir insan, kendisini mükemmel bir şekilde yaratmış olan Allah'ın varlığını hemen kabul edecektir. İnsan olandan beklenen de budur. Yoksa insanın, bir taştan ya da kurumuş ağaçtan farkı kalmaz.

Hiçbir Şey Tesadüf Eseri Olamaz

Hepimiz biliyoruz ki bir ilâç, farklı farklı kimyasal maddelerin çok hassas ölçüler içinde bir araya getirilmesiyle oluşur. Biz: *"Bu kimyasal maddeler bir rastlantı sonucu, tesadüf eseri birleşerek bir kimyasal bileşik oluşturdu ve bu faydalı ilâç ortaya çıktı."* diyebilir miyiz? Kesinlikle diyemeyiz.

İlâçların her birini; yıllarca emek vererek, aklını kullanarak, çok ince ve hassas hesaplarla değişik kimyasal maddelerden bir araya getirip yapan bir kimyager vardır. Bu ilâçlar bir kimyageri gösterir. Bunun gibi, insanların ve diğer canlıların bir ilâçtan çok daha karmaşık ve uyumlu olan vücutları, topraktaki elementlerin rastlantılar sonucu gelişigüzel bir araya gelerek meydana getirmesi mümkün değildir.

Bu örnekleri akıl ve mantığımızla çoğaltarak, geliştirerek düşündüğümüzde şu sonuca varırız:

Kâinat içindeki varlıklar kendi kendilerine, rastgele, tesadüfen oluşup ortaya çıkmış olamaz. Ben görmesem bile mutlaka her şeyi gören, bilen, kudreti sonsuz ve hükmü her şeye yeten birisi var.

Hücrelerimiz Tesadüf Eseri Ortaya Çıkmış Olamaz

Özensiz ve rastgele yapılan işlerde bir çirkinlik ve zevksizlik hemen göze çarpar:

Meselâ, geniş bir salonda elli tane sandalyeyi karmakarışık bir hâlde gördüğümüzde, bunları *"Rastgele atmışlar, her biri tesadüfen bir yere düşmüş orada kalmış."* diye düşünürüz.

Fakat o sandalyeler belli bir hesap, plân ve ölçüye göre salonda dizilmiş olarak duruyorsa ortada bir güzellik, nizam, intizam görülür. O zaman *"Bunları akıllı, hesap kitap bilen, zevk sahibi biri, emek çekerek belli bir şekle sokmuştur. Kimse, sandalyelerin bir rastlantı sonucu düzene girmiş olduğunu iddia edemez. Biz, bu işleri yapanı görmesek de işin aslı böyledir."* deriz.

Bir binanın duvarlarını oluşturan taşların, tuğlaların tesadüfen bir araya gelerek, kendi kendilerine o güzel nizam ve intizamı sağlayarak, omuz omuza vererek düzgün bir duvar oluşturmalarını kabul etmek mi, yoksa bir usta ve sanatkâr tarafından o taşların ve tuğlaların yerleştirilip, duvar

örüldüğünü kabul etmek mi daha mantıklıdır? Bir usta tarafından duvarın örüldüğü kabul edilmediği takdirde, her bir tuğlanın hem yöneten hem yönetilen hem de maharetli bir sanatkâr olduğunu kabul etmek gerekir.

Yetişkin bir insanın vücudunda yaklaşık 100 trilyon hücre vardır. Hücreler, insan vücudunu meydana getiren en küçük yapı taşlarıdır. Küçük bir tavuk kümesindeki 500 tuğla bile rastgele, kendi kendilerine o küçük yapıyı oluşturamaz. Öyleyse trilyonlarca akılsız, bilgisiz hücrenin tesadüfler sonucunda veya kafa kafaya vererek, birlik ve beraberlik içinde hareket ederek insan vücudunu oluşturması mümkün müdür?

Kuklaların gerisinde onları hareket ettiren, görünmeyen insan elinin varlığını düşünürüz, biliriz ve aklımızla anlarız. İnsanın; aynen kuklaları hareket ettiren, oynatan bir elin varlığını kabul ettiği gibi; evrendeki canlı-cansız her varlığı da yaratan, yöneten, sonsuz ilim ve kudret sahibi bir yaratıcının var olduğunu akıl gözüyle görüp inanması gerekir. Aklın yaratılış sebebi budur. Aksi takdirde insan, aklı olduğu hâlde, akılsız gibi davranırsa, insanlığının bir anlamı kalmaz.

HİÇ

–Yûnus'un rûhuna–

Gönül Seni bulmuş ise,
Başkasını anar mı hiç!
Ateşine yanmış ise,
Başka nâra yanar mı hiç!

Seni bulanlar bulmuştur,
Akıp akıp durulmuştur,
Ârif Seninle doymuştur,
Başkasıyla kanar mı hiç!

Var eden Sensin cihânı,
Varlığın canların cânı;
Bulanlar Sende ummânı,
Başka göle dalar mı hiç!

Adı her yanda okunan,
Sînede dertlere derman,
Gönülden O'na inanan,
Başkasın Rab sanar mı hiç!

Cemâline hayran kalan,
O'na rûhun fedâ kılan,
Her zaman O'nunla olan,
Başka bala banar mı hiç!

O'nu görüp O'nu bilmiş,
Koşup koşup O'na ermiş,
Kapısında göğüs germiş,
Başkasını sorar mı hiç!

M. Fethullah GÜLEN

(Kırık Mızrap - 1)

Tabiat Asla Yaratıcı Olamaz

– *Tabiat (doğa), niçin yaratıcı olamaz?*

– Çünkü tabiatın aklı, fikri ve ilmi yoktur.

Gördüğümüz varlıkların; her şeyi bilen, her şeyi gören, her şeyin birbiriyle ilgisini sağlayan, sonsuz bir gücü olan ve sözü her şeye geçen birisi tarafından yaratılmış olduğu anlaşılıyor.

Tabiatın böyle bir özelliği yok. Meselâ, insanın veya hayvanın sadece bir organının, sözgelimi ellerinin resmini yapmak bile bir ressamın varlığını gerektiriyor. Bu durumda eli, ayağı, gözü, kulağı; aklı ve ilmi olmayan bir tabiat elbette ki yaratıcı olamaz.

– *Ama bazı insanlar: "Her şeyi tabiat yaratıyor." diyorlar.*

– O zaman konuyu biraz daha açalım. Tabiat nedir, onu tanımlayalım önce. İnsanlar, hayvanlar, dağlar, denizler, gezegenler, bitkiler, Güneş, Ay vs. canlı ve cansız varlıkların hepsine birden tabiat denir.

– *Bütünüyle bir insanın veya bir hayvanın vücudunu ya da bunların bir organı olan kalbi, tabiattaki en akıllı varlık olan insan yaratıyor olabilir mi?*

– Bu mümkün değil. Çünkü insanlar yapay kalbi daha yeni icad ettiler. O da gerçek kalbin aslına göre gölgesi konumunda. Oysa binlerce, milyonlarca, belki de milyarlarca yıldan beri dünyada gerçek kalpler atıp durmakta.

– *Tabiatın en güçlü varlığı olan insan, kalbi yaratamıyorsa, hayvanlar yaratabilir mi?*

– Hayvanlar hiç yaratamaz! Aklı şuuru olmayan bir varlık mükemmel bir şey üretemez.

– *Peki, tabiattaki tüm varlıklar bir araya gelip, güçlerini birleştirerek kalbimizi ve bütün kalpleri yaratıyor olabilirler mi?*

– Hayır. Olamaz. Kalbin resmi bile kendi kendine, rastlantı sonucu oluşamayacağına göre, hatta kalp kelimesi bile kendiliğinden yazılamayacağına göre, kalbin tabiat tarafından da yaratılmadığı anlaşıldığına göre; biz onu görmesek bile, her şeyi bilen ve gören bir yaratıcı tarafından yaratıldığı gerçeği apaçık belli olmuyor mu!...

– *Evet. Ama konunun anlaşılması gayet kolay olduğu hâlde, niçin bazı insanlar: "Tabiat yaratıyor!" diyorlar. Bunlar Allah'ın varlığını neden inkâra kalkışıyorlar?*

– Onları böyle düşünmeye iten çeşitli sebepler var: Kendileri öyle inanmaya şartlanmış oldukları için başka bir düşünceyi dinlemeden, onun üzerinde düşünmeden reddediyor olabilirler. Allah'a inananlar, onlara konuyu doyurucu bir şekilde anlatamıyor da olabilir. Diyalog kopukluğu da olabilir. Veya sorumluluktan kaçmak için kendilerini şeytanın ve nefislerinin vesveselerine kaptırmışlardır.

– *Tabiatın önemli bir kısmı olan toprak; çiçekleri, meyveleri ve sebzeleri yaratıyor olabilir mi?*

Olamaz. Allah Teâlâ, bitkiler yoluyla insanlara vermek istediği nimetler için toprağı, hatta bitkilerin kendilerini de sebep yapıyor. Yani bizleri sınavdan geçirdiği için kendisiyle bizim aramıza perdeler koyuyor.

Teşekkürümüzü bitkilere, toprağa, suya mı arz edeceğiz, yoksa onların üzerindeki Allah'ın mührünü, imzasını akıl gözümüzle görerek Yüce Rabbimize mi takdim edeceğiz? Bunu ortaya çıkarmak istiyor.

Eğer her bitkiyi, meyveyi Allah yaratıyor demezsek; Allah'ın bilgisinin, gücünün, kudretinin, toprakta var olduğunu kabul etmemiz gerekir.

Meselâ, nar ve mısır tanelerini harika bir şekilde insan bile dizemezken toprak, hangi el ve ayakla bu işi yapsın?

Bir portakalı ağzımıza göre dilimleyip, ince bir zar ile paketleyip rengiyle, tadıyla, kokusuyla ambalajlayıp bize takdim edebilmesi için toprağın hangi imkânı var? Kaldı ki toprağa göre çok daha güçlü ve imkân sahibi olan insan bile, bütün bu harika işleri yapamıyor.

Toprak ve bitkiler, sadece Allah'ımızın bize ihsan edip gönderdiklerine aracılık etmektedirler. Allah'ın görevli memurları olarak O'nun lütufları, hediyeleri için bize sergicilik yapmaktadır.

Bilim ve Teknoloji Asla Yaratıcı Olamaz

Bilim ve teknoloji; binlerce, milyonlarca yıldır devam edip gelen birçok şeyi hâlâ yapamıyor. Bir kısmının ise yine Allah'ın verdiği nimetleri kullanarak ancak taklidini yapabiliyor.

Meselâ sinekler ve kuşlar milyonlarca yıldır uçarken, bilim ve teknolojinin ürettiği en son model uçak ve helikopterlerin uçuş yeteneği onlarınkinin çok çok altındadır. Bir sineğin yaptığını yapamayan hiç tanrı olabilir mi?

Tavuk, yaratıldığından beri yumurta yumurtlamaktadır. Günde birkaç buğday tanesiyle, birkaç damla suyla veya benzer gıdalarla tavuk bu yumurtayı kendisi yapıyor olsaydı, tavuktan önce bu teknolojiyi insanın, yani bilimin geliştirmesi gerekmez miydi? Arının bal yapması gibi daha pek çok örnek verebiliriz.

Demek ki bu, tavuğun kendi aklıyla, gücüyle yapacağı bir iş değil. Bu işin arkasında ilmi ve kudreti sonsuz birisi var. O akılsız tavuğa, akıllı insanın yapamayacağı işleri yaptırıyor. Düşünerek kendisine akıl ile ulaşıp ulaşamayacağımız konusunda bizleri imtihan ediyor.

– *Bilim bugün yapamadıklarını gelecekte yapabilir mi?*

– Yapabilir. Ancak gene de tanrı olamaz. Çünkü bilim ve teknoloji yoktan var edemez, ancak Allah'ın yarattığı varlıkları kullanarak bir şeyler yapabilir.

– *Niçin?*

– Çünkü ilerde yapsa bile bugün için tavuğun, arının, sineğin yaptığını yapamayan; evrenin yaratıcısı olamaz.

– *Bilim ve teknoloji önemli değil mi yani?*

–Biz, bilim önemsiz değildir, demiyoruz. Sadece bilim tanrı değildir ve tanrı yerine kabul edilemez. İnsanın ve bilimin gücü son derece sınırlıdır. Kâinatta var olan nesnelerden yararlanarak bir şeyler yapmaya, üretmeye çalışıyor. Kısacası bilim, insanoğluna Allah tarafından bahşedilen şeylerle gelişebiliyor.

Allah Teâlâ'nın Sıfatlarını Öğreniyorum

Sıfat; bir varlığın nitelikleri, onu tanıtan özellikleri demektir. Bir varlığı ya kısaca ismiyle, görüntüsüyle tanırız veya onu isminin ve görüntüsünün ötesinde özellikleriyle yani sıfatları ile tanırız.

Yüce Allah'a, sevgimiz ve saygımızın mükemmel olması, O'na gereği gibi şükredebilmemiz, itaat edebilmemiz O'nu özellikleriyle bilmemize bağlıdır.

Allah Tealâyı, Kur'ân-ı Kerîm'in ve Peygamberimiz Hazreti Muhammed Aleyhisselâmın bize tanıttığı şekilde sıfatları ile tanıyıp öğrenmezsek imanımız tehlikede demektir.

Cenâb-ı Hakk'ın Zâtı nasıl sonsuz ve ölümsüz ise sıfatları da öyle sonsuz ve sınırsızdır.

Cenâb-ı Allah, İhlâs sûresinde Kendi sıfatlarını şöyle anlatmaktadır:

1. *"(Ey Resulüm, insanlara şöyle) de: O, Allah'tır, gerçek İlâhtır ve Birdir.*
2. *Allah Samed*'dir.
3. *Doğurmamış ve doğrulmamıştır* (Yaratılmamıştır).
4. *O'nun dengi (eşi ve benzeri) yoktur.*"

Samed: 'Tam, eksiği olmayan, her şey Kendisine muhtaç olduğu hâlde, Kendisi hiçbir şeye muhtaç olmayan' demektir.

Allah'ın Sıfatları İki Kısımdır

Zâtına Ait (Allah'a özgü) Sıfatlar

Allah'ın Varlığı Zâtındandır (Vücud)

Allah vardır ve O'nun varlığı kendindendir. O'nu yaratan yoktur.

Allah Ezelîdir (Kıdem)

Allah'ın ezelî olması, O'nun sonradan bir başkası tarafından yaratılmamış olduğu anlamına gelir. **Yani, Allah'ın varlığının başlangıcı yoktur.**

Allah Sonsuzdur (Bekâ)

Allah için son bulma diye bir şey söz konusu değildir. O, ölümsüzdür. Yaşlanma, hastalanma gibi özellikler Allah'ın için düşünülemez.

Allah Birdir, Eşi, Benzeri ve Ortağı Yoktur (Vahdaniyyet)

Allah, bir ve tektir. O'ndan başka ilâh yoktur. O'nun benzeri, yardımcısı, eşi, çocuğu, ortağı yoktur.

Allah, Hiçbir Varlığa Benzemez ve Benzetilemez (Muhalefet-ün lil havadis)

O'nun Zâtı eşsiz ve benzersizdir. Bizim anlayacağımız bütün şekillerden uzaktır. O'nu hiçbir varlığa benzetmemeliyiz. Bütün varlık âlemini Cenâb-ı Allah yaratmıştır. O, yarattıklarından canlı cansız hiçbir varlığa benzemez.

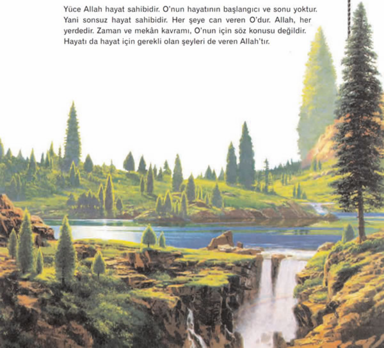
Allah, Varlığının Devamı İçin Hiçbir Şeye Muhtaç Değildir (Kıyam Binefsihi)

Allah'ın varlığının başlangıcı ve sonu yoktur. Allah, varlığını devam ettirmek için hiçbir şeye ve hiçbir kimseye ihtiyaç duymaz.

Allah'ın Subutî Sıfatları

Hayat Sıfatı

Yüce Allah hayat sahibidir. O'nun hayatının başlangıcı ve sonu yoktur. Yani sonsuz hayat sahibidir. Her şeye can veren O'dur. Allah, her yerdedir. Zaman ve mekân kavramı, O'nun için söz konusu değildir. Hayatı da hayat için gerekli olan şeyleri de veren Allah'tır.

İlim Sıfatı

İlim sıfatı, Allah Teâlâ'nın gizli, açık, olmuş ve olacak her şeyi bilmesi demektir. Allah, kâinattaki en küçük varlıktan en büyük varlığa kadar her şeyin ne yapacağını bilir. Açık olanı da bilir, gizli olanı da. Hiçbir şey Allah'ın bilgisi dışında değildir. Kur'ân-ı Kerîm'de bu konu şöyle anlatılır:

"...O'nun izni ve bilgisi olmadan bir yaprak bile yere düşmez..." (En'am sûresi, 59. âyet)

Allah'ın her şeyi bildiğini bilen bir insan, elbette söz ve davranışlarını O'nun istediği gibi düzenlemeye gayret gösterir. Kötü sözlerden kaçınır, kötü işler düşünmez, başkalarının hakkına saygı gösterir. Hiçbir insanın görüp bilmeyeceği bir yerde bile Allah'ın buyruklarına aykırı bir iş yapmaz. Çünkü her yaptığını bilen, gören Yüce Allah'ın varlığına imanı vardır.

Sem'i Sıfatı

Sem'i sıfatı, Allah'ın her şeyi duyması, işitmesi demektir. O, bütün varlıkların sesini işitir. Söylediklerimizi de, içimizden geçenleri de işitir. Bir şeyi duyması, aynı anda başka şeyleri işitmesine engel değildir.

Kullarının dualarını ve zikirlerini, gizli-açık dilek ve yalvarışlarını işitip kabul eder ve onları ödüllendirir. Yüce Allah'ın böyle her şeyi işittiğine iman eden bir insan, daima güzel konuşur, her zaman Allah'ı anar, O'nu yüceltir. Her zaman doğruyu söyler, işlerini Allah'ın rızasına uygun olarak yapar.

"Biliniz ki, Allah her şeyi işitir, her şeyi hakkıyla bilir." (Bakara sûresi, 244. âyet)

Basar Sıfatı

Basar sıfatı, Allah Teâlâ'nın her şeyi görmesi demektir. Allah gizli açık her şeyi görür. Hiçbir şey O'ndan gizli kalamaz. Allah'ın görmesinde sınır ve engel yoktur.

Kalbi iman dolu bir insan, Yüce Allah'ın kendisini görüp gözetmekte olduğunu bilir ve işlerini düşünerek yapar. Bu sayede durumunu düzeltir, kötü hiçbir harekette bulunmamaya gayret eder, melekler gibi temiz bir hayat yaşamaya çalışır.

"Biliniz ki, Allah bütün yaptıklarınızı görür." (Bakara sûresi, 233. âyet)

Kudret Sıfatı

Kudret sıfatı, Allah Teâlâ'nın her şeye gücünün yetmesi demektir. O'nun için hiçbir şey zor değildir. Kudretine, bütün bitkilerin yaratılması, tek bir çiçeğin yaratılması kadar kolay gelir.

"Ey insanlar! Sizin hepinizi yaratmak veya hepinizi öldükten sonra diriltmek bir tek kişiyi diriltmek gibidir. Allah her şeyi hakkıyla bilen ve görendir." (Lokmân sûresi, 28. âyet)

Yüce Allah dilerse bir anda binlerce âlemi yoktan var eder. Dilerse onları bir anda yok eder. Çünkü dilediğini bir anda yerine getiremeyen, istediğini yapamayan bir varlık Allah olamaz.

Yüce Allah'ın bu büyük kudretini iyi düşünen bir mümin, O'nun büyüklüğü önünde eğilir, O'nun kudretinden titrer, O'nun kutsal emirlerini yerine getirir ve yasaklarından sakınır.

İrade Sıfatı

İrade sıfatı, Allah Tealâ'nın herhangi bir şeyi, dilemesi ve dilediğini aynı anda yaratması demektir. Allah'ın iradesi sınırsızdır.

O dilemedikçe hiçbir şey meydana gelemez. Hiçbir şey kendiliğinden var olamaz ve kendiliğinden yok olamaz. Ancak Allah'ın dilemesiyle var olur ve yine O'nun dilemesiyle yok olur.

Allah, bütün bu kâinatı iradesi üzere yaratmıştır. Yaratılmış şeylerin milyonlarca çeşit olması, ayrı ayrı özeliklere sahip olması; topraktan, sudan, havadan beslenen ağaçların, ekinlerin, meyvelerin, çiçeklerin ve hayvanların başka başka özelliklerde, renklerde ve tatlarda olması Allah'ın sınırsız iradesini gösterir.

İşte bütün bunlar, Allah'ın **irade** sıfatına birer şahittir. Yüce Allah hakkında mecburiyet düşünülemez; O, her şeyi kendi dilemesiyle yaratır. Hiçbir şeyi yaratmaya veya yok etmeye mecbur değildir.

"Çünkü Rabbin dilediğini hemen yapar." ***(Hûd sûresi, 107. âyet)***

Kelâm Sıfatı

Kelâm sıfatı, Allah Tealâ'nın konuşması demektir. Kur'ân-ı Kerîm O'nun kelâm sıfatının neticesidir.

Yüce Allah, kelâmını, dilediği zaman şanına uygun bir şekilde meleklerine ve vahiy yoluyla da peygamberlerine işittirir, bildirir ve anlatır. Cenâb-ı Allah'ın Peygamberimiz Hazreti Muhammedle (s.a.v.) Miraç'ta, Hazreti Musa (a.s.) ile Tur Dağı'nda konuşması gibi. Kur'ân-ı Kerîm'de Tâ Hâ sûresinin 10-47. ayetlerine bakılabilir.

Tekvin Sıfatı

Tekvin sıfatı, Allah Tealâ'nın dilediğini, dilediği anda yaratması, yine dilediğini dilediği anda yok etmesidir.

Yüce Allah'ın kâinatı yaratıp yok etmesi, kullarını yaratıp yaşatması, onları beslemesi sonra da öldürüp ahirette diriltmesi, hep tekvin sıfatının tecellisi ile olur.

"Allah bir şeyin olmasını dilediği zaman, ona "ol" der, o da oluverir." ***(Yasin sûresi, 82. âyet)***

ALLAH'IN MELEKLERİ

Allah'ın yarattığı her şeyi göremeyiz,
Varlığını hisseder; fakat el süremeyiz.

Duyulmaz kelebeğin kanadından çıkan ses,
Havayı görmesek de alırız nefes.

Isıtır, aydınlatır, motorları işletir,
Elektrik denilen gücü kim görebilir?

Hiçbir göze görünmez hiçbir meyvenin tadı,
Güllerin kokusunu gözle gören olmadı.

Görmeden biliyoruz nurdan kelebekleri,
Dolaşır aramızda Allah'ın melekleri.

Yapayalnızken bile dertli değildir başım,
Sağımda solumda melekler arkadaşım.

Ben onları göremem, onlar beni görürler,
Güzel düşüncelere güç ve kuvvet verirler.

Gökhan Evliyaoğlu
(Çocuk ve Dua)

2. MELEKLERE İMAN EDİYORUM

Dinimizin bize bildirdiğine göre, Allah Teâlâ melekleri nurdan yaratmıştır. Onlar, yemezler, içmezler. Erkek ve dişilik durumları, yani cinsiyetleri yoktur. Melekler için, uyuma, yorulma, hastalanma gibi hâller söz konusu değildir.

Kur'ânı Kerîm'de ve hadis-i şeriflerde meleklerle ilgili geniş bilgi verilmiştir. Bir âyet-i kerimede onların sayılarını ancak Cenâb-ı Hakk'ın bildiği beyan edilmiştir.

Melekler, gözle görülmezler. Onlara, görmeden iman etmemiz istenmiştir. Bu, bizim için Allah'a ne kadar inandığımızın, güvendiğimizin imtihanıdır.

Gördükten sonra zaten herkes inanır. Fakat o zaman imtihan olmamış olur. Oysa Allah, bizi imtihandan geçirmek ve yapacağımız amelleri ortaya çıkarmak için bize hayat vermiştir.

Yüce Rabbimiz Kur'ân-ı Kerîm'de; *"Hanginizin daha güzel iş ortaya koyacağını denemek için, ölümü ve hayatı yaratan O'dur. O azîzdir, gafurdur (üstün kudret sahibidir, affı ve mağfireti boldur)."* (*Mülk sûresi, 2. âyet*) buyurmuştur.

İyi bir mümin Kur'ân'da haber verilen her şeye iman ederek bu imtihanı kazanır. İnanmanın bize getireceği hiçbir külfet, zorluk yoktur.

Meleklere iman konusuyla ilgili olarak cin ve şeytan konusunu da hatırlayalım. Bunların varlığına iman etmemiz şarttır. Çünkü Kur'ân-ı Kerîm'de Cenâb-ı Hak cinleri ve şeytanı da zikretmektedir.

Bugünkü inanç kargaşasında **"Cin ve şeytan yoktur, bunlar insanların uydurmasıdır."** diyenler olabiliyor. Aşağıda arz edeceğimiz âyet-i kerimeler, bu konuda Cenâb-ı Hakk'ın bize bildirdiklerinden bir bölümdür.

Melek, Şeytan ve Cinlerle ilgili Âyetler

"Sizi, Biz yarattık, sonra size şekil verdik. Peşinden de meleklere: 'Haydi, hürmet için secde edin Âdem'e!' dedik. Onların hepsi hemen secde ettiler, yalnız İblis dayattı. Secde edenlerden olmadı." (*A'raf sûresi, 11. âyet*)

"Ey Âdem'in evlâtları! Size emretmemiş miydim: Şeytana tapmayın sakın! Çünkü o, size apaçık bir düşmandır..." (*Yasin sûresi, 60. âyet*)

"De ki: Bana vahyolundu ki bir cin cemaati Kur'ân'ı dinledikten sonra şöyle dediler:

Biz gerçekten, doğru yolu gösteren harikulâde bir Kur'ân dinledik.

Hani Biz bir vakit cinlerden birtakımını Kur'ân dinlemeleri için sana göndermiştik.

Kur'ân'ı işitip dinleyince birbirlerine:

'Susun, dinleyin!' dediler.

Okuma tamamlanınca kendi toplumlarına birer uyarıcı olarak döndüler.

'Ey kavmimiz!' dediler, 'Biz Mûsa'dan sonra gönderilen, kendisinden önceki vahiyleri tasdik eden, gerçeğe ve dosdoğru yola götüren bir kitap dinledik.'

'Ey kavmimiz! Allah yoluna dâvet eden bu elçinin, Hazreti Muhammed'in çağrısını kabul ve ona iman edin ki Allah da sizin günahlarınızı affetsin ve gâyet acı bir azaptan sizi kurtarsın'." (Ahkâf sûresi, 29-31. âyetler)

Melekler; yemez, içmez, evlenmez, doğmaz, doğurmazlar. Değişik şekillere girebilirler. Yüce Allah'ın emirlerine asla isyan etmezler. Görevlerini emredildikleri şekilde aynen yaparlar.

Müminler; meleklerin varlığına iman etmekle yükümlüdürler. Onların varlığı aslında mümkün olan şeydir. Onların varlığı bütün peygamberler ve onlara verilen kitaplar tarafından bildirilmiştir. Bu durumda, meleklerin varlığını inkâr etmek, bütün peygamberleri ve kitapları inkâr etmek sayılacağından onları inkâr asla caiz olmaz.

Allah Teâlâ Melekleri Niçin Yaratmıştır?

Meleklerin yaratılışındaki hikmeti tamamıyla ancak Yüce Allah bilir. Biz şunu söyleyebiliriz: Yüce Allah, kudret ve hikmetine son olmayan bir Yaratıcıdır. Yüce Allah, kendi varlığını bilsinler ve kendine ibadet etsinler diye, insanları ve cinleri yarattığı gibi, melekleri de yaratmıştır. Bunlara da birtakım görevler yüklemiştir.

Allah Teâlâ her şeyi sebeplere bağlı olarak yaratmaktadır. Örnek olarak yağmuru yaratan Allah'tır. Fakat yağmurun yağmasına bulutları sebep yapıyor. Görünüşte yağmuru bulut yağdırıyormuş gibi oluyor. Bütün meyveleri, sebzeleri, bitkileri Allah yaratıyor. Toprağı ise bunların yaratılmasına sebep yapmış.

Bu açıklamalardan sonra meleklerle ilgili olarak şunları söyleyebiliriz: Nasıl ki toprak, bizimle bitkiler arasında Cenâb-ı Hakk'ın yaratmasına bir sebep, perde oluyorsa; aynı şekilde melekler de Cenâb-ı Allah ile toprak arasında bir sebep, bir perdedir.

Allah Teâlâ'nın; yağmurun yağdırılması, rüzgârların esmesi, havanın soğuk ya da sıcak olması, peygamberlere vahiylerin bildirilmesi gibi vazifelerle ile ilgili yaratmış olduğu melekler vardır.

Görevleri sadece Cenâb-ı Allah'a ibadet etmek olan melekler de vardır. İnsanları, hayvanları başlarına gelecek kötülüklerden Allah'ın bileceği şekilde onları koruyan melekler vardır. Bunların yanında sayısını ve görevlerini yalnızca Cenâb-ı Allah'ın bildiği yüzlerce, binlerce, belki de milyonlarca farklı işlerle ilgili melekler vardır. Gerçekte öldüren de dirilten de Allah'tır. Bu örneklerden de açıkça anlaşılıyor ki melekler, Cenâb-ı Hakk'ın icraatlarına sadece birer perde ve sebep olarak yaratılmışlardır.

Melekleri Niçin Göremiyoruz?

Kur'ân-ı Kerîm'de müminlerin sıfatları anlatılırken şöyle buyrulmaktadır: ***"...Onlar gayba (dinin haber verdiği, var olup da görünmeyen âlemlere, varlıklara) inanırlar."*** *(Bakara sûresi, 3. âyet)*

Önemli Bir Hatırlatma

Şu konu çok önemlidir: "Melekler, Cenâb-ı Hakk'ın ortağı ve yardımcısı değillerdir. O'nun, meleklere asla ihtiyacı yoktur. Sadece hikmeti, iradesi melekleri yaratmayı uygun görmüştür. Hepsi bu."

Kısacası kâinatta meydana gelen en basit olaydan en büyük olaya kadar her olay ve her şeyle ilgili görevli melekler vardır.

Yukarıdaki âyet mealinden de anlaşıldığı gibi dinimizin haber verdiği fakat görünmeyen varlıklara iman etmek, inanmak çok önemli görülmüştür. Çünkü gayba iman etmek, Allah'a iman etmenin de önemli bir göstergesidir. İnsan bu konuda imtihan vermektedir.

Nasıl namaz kılmak, oruç tutmak, dürüst olmak gibi ibadet ve davranışlar, bu imtihanının bir parçası ise meleklere ve diğer görünmeyen varlıklara iman etmek de bu imtihanın diğer bir parçasıdır.

Görme yeteneğimiz, melekleri görebilecek şekilde yaratılmamıştır. Ancak Cenâb-ı Hak, peygamberlerine, melekleri görme yeteneği verdiğinden, onlardan bazıları melekleri hakikî şekilleri ile görebilmişlerdir.

Melekleri görememememiz ve duyu organlarımızla hissedemeyişimiz, onların var olmadığını göstermez. Duyu organlarımızın, dünyada dahi hissedemediği pek çok şey vardır. Kulağımız, işitme sınırının altındaki ve üstündeki sesleri işitmez. Bugün varlığı âletlerle tespit edilen ışık dalgalarını, röntgen ve ultraviyole ışınlarını gözümüzle göremiyoruz. Demek ki bir şeyi gözle görememek, o şeyin yok olduğuna delil olamaz.

Melekler ve Görevleri

Cebrail (Cibril) Aleyhisselâm: Yüce Allah'ın kitaplarını peygamberlere getirip tebliğ etmekle görevlidir. Vahiy meleğidir.

Mikâil Aleyhisselâm: Yeryüzündeki rüzgâr, yağmur ve benzeri tabiat olaylarının meydana gelmesi için görevlendirilmiştir.

Azrail Aleyhisselâm: İnsanların ölme (ecel) vakitleri gelince ruhlarını almakla görevlidir.

İsrafil Aleyhisselâm: Kıyametin kopması ve öldükten sonra bütün insanların tekrar dirilmesi için Sûr'a üflemekle görevlidir.

Sorgu melekleri: Ölen kimseye kabirde soru sormakla görevli meleklerdir.

Hafaza Melekleri: Bunlardan her insanın yanında iki melek bulunur. Bu meleklerden biri insanın yapmış olduğu güzel işleri, diğeri insanın yapmış olduğu kötü işleri yazar. Bunlara **Kiramen Kâtibin** de denir. Bu şekilde insanın amel defterini meydana getirirler.

İyi-kötü, küçük-büyük yapmış olduğumuz her işin melekler tarafından yazılıp kaydedildiği hem Kur'ân-ı Kerîm'de hem de hadis-i şeriflerde bildirilmiştir.

"...Üzerinizde koruyucu, yaptıklarınızı kaydedici melekler vardır. (Onlar) şerefli kâtiplerdir. Her yaptığınızı bilirler." ***(İnfitar sûresi, 10-12. âyetler)***

"Onun (insanın) sağında ve solunda duran iki melek, yaptıklarını kaydetmektedir. Ne zaman bir söz söylese onu gözetleyen, söylediklerini yazan bir melek hazır bulunur." (Kâf sûresi, 17-18. âyetler)

Özet olarak bizler meleklerin sayılarını ve görevlerini tam olarak bilemiyoruz. Bunu ancak Allah bilir.

3. PEYGAMBERLERE İMAN EDİYORUM

"Peygamber" kelimesi haber getiren, anlamına gelir. Dinî yönden manası ise; Allah Teâlâ'nın, vahiy yoluyla bildirdiği emirlerini ve yasaklarını kullarına bildirmek üzere elçi olarak seçtiği insanlara **peygamber** denir.

Peygamber, Allah'ın kendisine vahiyle gönderdiği dinin kurallarını insanlara olduğu gibi duyurup öğretir. Allah ile kulları arasında bir tür elçilik görevi yapar. Peygamberler de insandır, ancak onlar Allah'ın seçtiği müstesna insanlardır. İnsan çalışıp çabalamakla, istemekle peygamber olamaz. Peygamberleri Allah seçer.

Allah Niçin Peygamber Göndermiştir?

Allah Teâlâ bizi imtihan etmektedir. İmtihan ise insanları mecbur etmeden, korkutmadan onların Allah'a karşı ne kadar itaatkâr ve isyankâr olacaklarının ortaya çıkmasını gerektirmektedir.

Eğer Cenâb-ı Hak, dinini peygambersiz olarak, bizzat kendisi öğretecek olsaydı, o zaman herkes mecburen iman ve itaat ederdi, imtihan da olmazdı. Yani Cenâb-ı Hakk'a karşı insanın gerçek davranışları ortaya çıkmazdı.

Allah, peygamberlerini görevlendirerek bizlere eğriyi-doğruyu, iyiyi-kötüyü gösteriyor. Sonra aklımızla ve hür irademizle nasıl bir kul olacağımız konusunda bizi serbest bırakıyor. Günahlarımızın ve iyiliklerimizin karşılığının tam olarak verilmesi için bu imtihanın bitmesi gerekiyor. Mükâfat ve cezalar, kısmen bu dünyada da verilmekle beraber asıl ahirete bırakılmaktadır.

Peygamberlere İman Farzdır

Allah'ın, insanları doğru yola iletmek, emir ve yasaklarını onlara duyurmak için elçiler gönderdiğine inanmak, peygamberlik müessesesinin varlığını kabul etmek, Kur'ân'da peygamber olduğu zikredilen şahısların peygamber olduklarını tasdik (kabul) etmek, peygamberlere iman konusunun içine girer.

Kur'ân'da adı geçen peygamberlere iman etmek fazdır.

GÖNÜLLER TAHTIN

Rahmet olarak doğdun, zahmetlerle büyüdün,
İnâyet oldun bize, inâyettin ezelden..
Bir uğraktı bu dünya, gelip O'na yürüdün,
Işık verdin âleme, ışık aldılar Senden.

Karanlıktı cihanlar vilâdetinden evvel,
Çehrenden akan nûrdan aydınlandı dört bucak.
Rûhlara saldığın irfan dünyalara bedel,
Uyandık sayende, insanlık da uyanacak!

Otağın bütün cihan, gönüllerimiz tahtın,
Bir sultanlık kurdun ki Süleyman'dan ileri;
Gıptalarla anılır gökte zümrütten bahtın,
Tebessümler yağıyor doğduğun günden beri.

Tanyeri ağaralı bir hayli zaman oldu,
Yolunu bekleyenlerin canları dudakta;
Bilmem yolda mısın, ışığın rûhlara doldu!
Ümitle çarpıyor sîneler, gözler ufukta...

M. Fethullah GÜLEN

(Kırık Mızrap - 1)

Bütün Peygamberler En Üstün Ahlâka Sahiptir

Bütün peygamberler, ahlâkın en güzeli ile ahlâklanmıştır. Onlar, ahlâk noktasında da zirve insanlardır. Bütün peygamberleri mükemmel bir ahlâkla donatan Allah, onlara çeşitli sıfatlar vermiştir. Tüm peygamberlerde ortak olan bu sıfatlar şunlardır:

Sıdk: Sıdk, hiçbir şekilde eğrisi, yalanı olmayan doğruluk ve dürüstlük demektir. Bir peygamber, ömründe bir kere bile yalan söylemez ve asla yalan söylemeyi düşünmez.

Emanet: Emanet, güvenilir olmak demektir. Güvenilirliği zedeleyecek hiçbir söz ve davranış onlarda asla görülmez.

Tebliğ: Tebliğ; duyurmak, öğretmek, ulaştırmak demektir. Yani Allah tarafından din adına kendilerine ne vahyedilmiş ise hiçbir engele, korkuya, kuşkuya kapılmadan, onları değiştirmeden insanlara duyurup öğretirler.

Fetanet: Fetanet; akıllı, ileri görüşlü ve zeki olmak demektir. Peygamberler, akıl ve zekânın en üstün mertebesindedirler.

İsmet: İsmet, günah işlememek demektir. İnsanlara eksiksiz örnek ve rehber olabilmeleri için Cenâb-ı Hak, onları günah işlemekten korur. Bu sıfatlar, peygamberlerin dışında hiç kimsede eksiksiz olarak bulunmaz.

Peygamberlerin İnsanlar Arasından Seçilmesinin Hikmeti Nedir?

Allah'ın insanlara elçi olarak gönderdiği peygamberlerini, yine insanlar arasından seçmesi, onların insanlara her konuda rehberlik, örneklik, mürşitlik yapabilmeleri içindir. Peygamberler, melekler arasından gönderilseydi, tebliğ ve insanlara örnek olma konusunda hiç şüphesiz aynı derecede olumlu sonuç alınamazdı. İnsana en iyi rehberliği, yine insanın yapabileceği açık bir gerçektir.

Kur'ân'da İsmi Geçen Peygamberler

Kur'ân'da adı geçen 25 peygamber vardır:

Âdem, İdris, Nuh, Hud, Salih, İbrahim, Lût, İsmail, İshak, Yakup, Yusuf, Şuayb, Musa, Harun, Dâvûd, Süleyman, Zülkif, İlyas, Elyesâ, Eyyûb, Yunus, Zekeriyya, Yahya, İsa ve Hazreti Muhammed, Allah'ın selâmı hepsinin üzerine olsun.

Sayıları 25 olan bu peygamberlerin haricinde, ismini bilmediğimiz ve sayısını yalnızca Allah'ın bildiği daha birçok peygamber gönderilmiştir.

Mucize

Peygamber olarak gönderilenler, gerekli olduğu zaman peygamber olduğunu insanlara ispat etmek için, Allah'ın izniyle ve O'nun kudretiyle olağanüstü, yani insan gücüyle asla başarılamayacak işleri gerçekleştirirler. Bunlara **mucize** denir.

Allah'ın izniyle Hazreti İsa'nın ölüleri diriltmesi, Hazreti Musa Aleyhisselâmın asâsını taşlara vurduğu yerden su çıkarması birer mucizedir.

Mucizelerle, bizlerin Allah'ın gücüne ve sözlerine olan inancımız, güvenimiz ölçülür. Peygamberimiz Hazreti Muhammed'in (s.a.v.) bine yakın mucizesi vardır.

Peygamber Efendimizin Mucizelerinden

Diğer peygamberler gibi, Cenâb-ı Allah, Peygamberimiz Hazreti Muhammed Aleyhisselâmı da mucizelerle desteklemiş, onun hak peygamber olduğunu insanlara göstermiştir. İşte bu mucizelerden birkaçı:

Ay'ın İkiye Bölünmesi

Buhârî, Enes'ten şöyle rivayet etmiştir:

Mekke halkı, Peygamber Efendimizden (s.a.v.) bir mucize göstermesini istediler. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz parmağıyla Ay'ı işaret etti. Ay iki parçaya ayrıldı ve Hira dağını Ay'ın iki parçası arasında gördüler. *(Buhârî)*

Abdullah b. Mes'ud diyor ki:

– Biz Peygamber Efendimizle beraber Mina'da otururken Ay ikiye bölündü. Hazreti Peygamber bize: "Şahit olunuz!" dedi.

(Buhârî)

Kızartılmış Koyun Etinin Zehirli Olduğunu Haber Vermesi

Câbir b. Abdullah şöyle anlatır:

Hayber halkından Yahudi bir kadın, kızartılmış bir koyunu zehirleyip Resulullaha sunmuştu. Resulullah, koyunun bir parçasını alıp yemeye başlamış, ashap da onunla beraber yemeye başlamıştı. Sonra Resulullah: "Ellerinizi etten çekiniz

buyurdu. Hemen Yahudi kadına haber gönderip huzuruna çağırttı ve:

– Bu koyunu zehirledin mi? diye sordu. Kadın:

– Kim haber verdi sana? dedi.

– Şu elimdeki et parçası, buyurdu. Kadın:

– Evet, dedi.

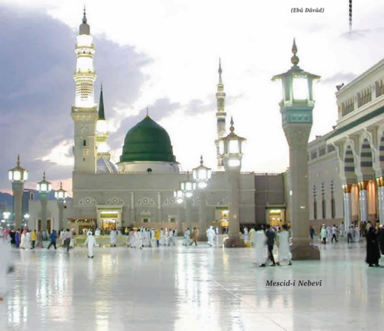
– Efendimiz:

– Niçin? diye sordu. Kadın:

– Kendi kendime dedim ki: "Eğer Muhammed peygamber ise bu, ona zarar vermez, şayet değilse ölür, ondan kurtulmuş oluruz.

Peygamber Efendimiz, o kadını affetmiştir.

(Ebû Dâvûd)

Mescid-i Nebevî

İstanbul'un Fethini Asırlar Öncesinden Haber Verdi

"İstanbul mutlaka fethedilecektir. Onu fethedecek komutan ne güzel komutan ve o ordu ne güzel ordudur." (Müsned, 4/335) kutlu sözleri ile Peygamber Efendimiz İstanbul'un Müslümanlar tarafından fethedileceğini, Fatih Sultan Mehmet'in ve ordusunun ne derece yüksek bir mertebede olduğunu asırlar öncesinden müjdelemiştir.

Hurma Salkımının Gelmesi

İbn Abbas'ın anlattığına göre bir gün Hazreti Peygambere bir bedevî gelip: Senin peygamber olduğunu ne ile bilirim? deyince, Peygamber Efendimiz:

"Şu hurma salkımını çağırdığımda gelirse, benim peygamberliğime inanır mısın?" buyurmuştu. Bedevînin evet demesi üzerine Resulullah, hurma salkımını çağırmış, salkım ağaçtan ayrılıp Resulullahın önüne gelmiş. Sonra "Yerine dön!" buyurunca yerine dönmüştür. Bunun üzerine bedevî Müslüman olmuştur. (Tirmizî)

Âyetlerle Hazreti Muhammedin (s.a.v) Özellikleri

Peygamberimizin en büyük mucizesi Kur'ân-ı Kerîm'dir. Peygamberimizin çok önemli özelliklerinden bazıları şunlardır:

- Peygamberimizle gönderilen İslâm dini en son ilâhî dindir.
- Peygamberimiz son peygamberdir. *"Muhammed, içinizden hiçbirinizin babası değildir, lâkin Allah'ın resulü ve peygamberlerin sonuncusudur. Allah her şeyi hakkıyla bilir."* (Ahzab sûresi, 40. âyet)
- Peygamber Efendimiz (s.a.v.) belli bir bölgeye ve belli insan topluluğuna değil de tüm insanlara gönderilmiştir. *"Ey Resulüm, Biz seni bütün insanlığa rahmetimizin müjdecisi, azabımızın uyarıcısı olarak gönderdik, lâkin insanların ekserisi bunu bilmezler."* (Sebe sûresi, 28. âyet)
- İnsanların yanında cinlere de peygamber olarak gönderilmiştir. *"De ki: Bana vahyolundu ki bir cin cemaati Kur'ân'ı dinledikten sonra şöyle dediler: "Biz gerçekten, doğru yolu gösteren harikulâde bir Kur'ân dinledik. Bundan böyle Rabbimize asla bir ortak koşmayacağız. Rabbimizin şanı çok yücedir, O ne eş, ne de çocuk edinmiştir."* (Cin sûresi, 1-3. âyetler)

Diğer ilâhî dinlerde, ibadetler sadece belli ibadet yerlerinde yapılırken, Peygamber Efendimiz için tüm yeryüzü (temiz olmak şartı ile) mescid, yani ibadet yeri olarak kabul edilmiştir.

PEYGAMBER EFENDİMİZ EN ÜSTÜN AHLÂKA SAHİP İNSANDIR

Sevgili Peygamberimiz Hazreti Muhammed Aleyhisselâm, kendisine peygamberlik vazifesi verilmeden önce de insanlar arasında en üstün ahlâka sahip kişi olarak bilinirdi. Onun her sözü doğru idi. Eşitlikten, adeletten hiçbir zaman ayrılmazdı. Bu yüzden ona Muhammed-ül Emin (Güvenilir Muhammed) lâkabı verilmişti.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) doğruluğa büyük bir önem vermiş ve bu konuda şöyle buyurmuştur:

"Doğruluktan ayrılmayın. Çünkü doğruluk, insanı iyiliğe, iyilik de cennete götürür. Kişi doğru olur, doğruluğu aramaya devam eder ve sonunda Allah katında 'sıddîk' (doğru) diye yazılır. Yalancılıktan sakınınız. Çünkü yalan kötülüğe, kötülük de cehenneme götürür. Kişi yalan söyler, yalan söylemeye devam eder ve sonunda Allah katında 'yalancı' yazılır." *(Buhârî)*

Peygamber Efendimiz; sahabeleri yani arkadaşları arasında onlar gibi yaşamaktan hoşlanır, ayrıcalıklı biri gibi görünmekten kaçınırdı. Hiç kimseye kendi şahsî işlerini yaptırmazdı. İşte onun bu özelliğini en güzel şekilde yansıtan olaylardan ikisi:

Bir yolculuk sırasında yemek yapılacaktı. Yemek için bir koyun hazırlamak istediler. Sahabelerden biri:

– Koyunu kesmesi bana ait, dedi. Bir başkası:

– Yüzmesi de bana ait, dedi. Peygamber Efendimiz de:

– Odun toplamak da bana ait buyurdu. Bunun üzerine orada bulunanlar:

– Ey Allah'ın Resulü! Senin yerine biz yaparız, dediler.

– Benim işimi yapmayı sevdiğinizi biliyorum, fakat sizinle beraber çalışmak, sizden biri gibi olmak hoşuma gidiyor, diye cevap verdi.

Bir gün Habeş Kralı Necâşî'den bir heyet geldiğinde, Peygamber Efendimizin (s.a.v.) bu heyete hizmet etmek için kalkmış olduğunu gören sahabe efedilerimiz:

– Biz yaparız, ya Resulallah, dediler. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) de:

– Onlar, bizim ashabımıza (arkadaşlarımıza) ikramda bulundular. Onlara bizzat hizmet etmek hoşuma gidiyor, dedi.

(Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi)

4. KİTAPLARA İMAN EDİYORUM

Yüce Allah, insanlara yine insanlardan peygamberler göndermiştir. Bu peygamberlerden bir kısmına da kendi emirlerini ve yasaklarını, kendisine ibadet şekillerini öğreten kitaplar indirmiştir. Bu kitaplar, Hazreti Cebrail (a.s.) aracılığı ile peygamberlere gönderilmiştir.

Hazreti Cebrail (a.s.) ile Allah Teâlâ'nın peygamberlerine kitaplarını, yani dinini göndermesine **vahiy** denir.

İşte bu kitaplara, Allah'ın kitapları mânasına **İlâhî Kitaplar** denir. Ayrıca bunlara **Semâvî Kitaplar**, **Mukaddes Kitaplar** adı da verilir.

İlâhî kitaplar, Kur'ân-ı Kerîm'den öğrendiğimize göre dört tanedir:

1. Tevrat: Hazreti Musa peygamber (a.s.) ile Yahudilere-İsrailoğullarına gönderilmiştir. Tevratın aslı değiştirilmiştir. Tevrat'ın aslının, insanlar tarafından bir kısım ilâveler ve çıkarmalar yapılarak değiştirildiği Kur'ân-ı Kerîm'de bildirilmektedir.

2. Zebur : Bu ilâhî kitabın ismini de Kur'ân-ı Kerîm'den öğreniyoruz. Hazreti Davut Peygambere (a.s.) gönderilmiştir.

"Şu kesindir ki; Biz Zikir'den (Tevrat'tan) sonra Zebur'da da: 'Dünyaya salih kullarım varis olacaklar. Dünya onlara kalacak.' diye yazmışızdır."

(Enbiya sûresi, 105. âyet)

Bu kitabın da aslı, zamanımıza ulaşamamıştır.

3. İncil: Hazreti İsa Peygambere (a.s.) gönderilmiştir. İncil'in de insanlar tarafından ilâveler ve çıkarmalar yapılarak aslının değiştirildiği Kur'ân-ı

Kerîm'de haber verilmektedir. Kur'ân-ı Kerîm'de, Cenâb-ı Allah tarafından gönderilmiş olduğu bildirilen bu kitapların İlâhî Kitaplar olduğuna iman ediyoruz.

4. Kur'ân-ı Kerim: Cenâb-ı Hakk'ın Peygamber Efendimiz Hazreti Muhammed Aleyhisselâm ile insanlara gönderdiği son ilâhî kitaptır.

Kur'ân-ı Kerîm'in Bugüne Kadar Bir Harfi Bile Değiştirilmemiştir

"Kur'ân'ı Biz indirdik ve onu kıyamete kadar Biz koruyacağız." (Hicr sûresi, 9. âyet) buyrularak Kur'ân-ı Kerîm'in bir kelimesi bile değiştirilmesinin mümkün olmadığı bildirilmektedir.

Kur'ân-ı Kerîm indirildiğinde yüzlerce hafız tarafından ezberlenmiş ve yazılı kayda geçirilmiştir. Yazılan ilk Kur'ân-ı Kerîm'lerden biri de Topkapı Sarayı'nda bulunmaktadır.

Bugün, dünyanın bütün kıt'alarında, bütün devletlerinde Müslümanlar ve Kur'ân-ı Kerîm vardır. Bütün Müslümanlar, birbirlerinin okuduğu Kur'ân-ı Kerîm'i dinlemekte ve bilmektedir. İletişim araçları ile herkes, her yerdeki Kur'ân-ı Kerîm'den haberdar olmaktadır.

Dünya çapında Kur'ân-ı Kerîm okuma yarışmaları düzenlenmektedir. Okunan Kur'ân-ı Kerîm'lerin hepsi aynıdır. Aralarında bir fark yoktur. Eğer Kur'ân-ı Kerîm'de bir değişiklik olsaydı, bunun gizli kalması mümkün olmazdı.

Kur'ân-ı Kerîm'in Peygamberimize (s.a.v.) indirildiği gibi, bir harfi bile değiştirilmeden günümüze kadar geldiğini tüm dünya kabul etmektedir.

Kur'ân-ı Kerîm, bir anda değil de yaklaşık 23 yılda tedricî olarak indirilip tamamlanmıştır. Kur'ân-ı Kerîm'de 114 sûre vardır. Sûreler, Kur'ân–ı Kerîm'in ana bölümleridir. Sûreler de âyetlerden oluşur.

Kur'ân-ı Kerîm, Peygamber Efendimizin En Büyük Mucizesidir

Mucize; insanın bütün imkânlarını kullansa da gerçekleştiremeyeceği olay demektir. Cenâb-ı Allah, göndermiş olduğu peygamberleri mucizeler ile desteklemiştir. Peygamber Efendimize de pek çok mucize verilmiştir. Bunların en büyüğü ise Kur'ân-ı Kerîm'dir.

Kur'ân-ı Kerîm'in, etkili ve üstün anlatımı, geçmişten ve gelecekten haber vermesi, bilimin yüzyıllar sonra keşfettiği hakikatleri o günlerde açıklaması gibi pek çok mucizevî yönü vardır.

Kutsal Kitabımız Kur'ân-ı Kerîm'in mucize olan yönlerinden bazıları şunlardır:

Kur'ân- Kerîm, Üslûbu ve Anlatım Şekli ile Mucizedir.

Peygamber Efendimizin sağlığından vefatına, hatta günümüze kadar Kur'ân-ı Kerîm'e düşmanlığını ilân eden sayısız insan ortaya çıkmıştır. Ancak Kur'ân-ı Kerîm, bu düşüncede olanlara gayet medenî bir üslûpla:

"Eğer kulumuza (Hazreti Mehammed'e) indirdiğimiz Kur'ân'dan şüphe ediyorsanız, haydi siz de (onun gibi bir kitap değil, yalnızca) onun benzeri bir sûre yazıp getirin. Gücünüz yetiyorsa Allah'tan başka şahitlerinizi de getirin!" **(Bakara sûresi, 23. âyet)**

dediği hâlde, 1400 senedir ne bir kişi ne de bir topluluk, Kur'ân'ın veya bir sûresinin benzerini ortaya koyamamıştır. Kur'ân-ı Kerîm, Allah tarafından gönderilmeyip Peygamber Efendimiz tarafından ortaya konan bir kitap olsaydı, insanlar onun benzerini yazabilirdi. Bu durum, Kur'ân'ın mucize olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Kur'ân'ın Bilim ve Teknoloji Yönünden Mucize Olması

Kur'ân-ı Kerîm'in asıl maksadı, insanlara Allah Teâlâ'nın emir ve isteklerini öğretmek, iyi bir Müslüman olmanın yolarını açıklamaktır. Bu yolla insanların dünya ve ahirette mutlu olmalarını sağlamaktır. Bununla birlikte Kur'ân-ı Kerîm'de insanların daha iyi iman etmelerini sağlamak, Kur'ân'ın Allah kelâmı bir mucize olduğunu bildirmek için bazı bilimsel konulara da yer verilmiştir. Bunlara birkaç örnek verelim:

Parmak İzleri

İnsanların parmak izleri birbirinden farklıdır. Dünyada milyarlarca insan içinde parmak izi birbirinin aynısı olan iki kişi yoktur. Hâlbuki Kur'ân-ı Kerîm'in indirildiği dönemde insanlar bu bilgiye sahip değildi. İnsanların

parmak izlerinin birbirlerinden farklı olduğu 1844'te ilk defa İngiltere'de resmî olarak kabul edilmiştir. Hâlbuki asırlar öncesinden konu ile ilgili olarak Kur'ân-ı Kerîm'de:

"İnsan, onun kemiklerini toplayıp bir araya getiremeyeceğimizi mi (kendisini ahirette yeniden diriltemeyeceğimizi mi) zannediyor. Bilâkis Biz onların parmak uçlarını (bile) derleyip yeniden yaratmaya kâdiriz." ***(Kıyamet sûresi, 2-4. âyetler)***

Her Şey Çift Yaratılmıştır

Bitkilerin erkeklik ve dişilik yönü daha yeni diyebileceğimiz bir dönemde öğrenildi. Konu ile ilgili olarak Kur'ân-ı Kerîm'de:

"Meyvelerin hepsinden çifter çifter, erkekli dişili yaratan Allah'tır." ***(Rad sûresi, 3. âyet)***

Kâinat (Evren) Sürekli Genişlemektedir

Günümüzde astronomi bilimi kâinatın sürekli olarak genişlemekte olduğunu açıklamakta; yıldızların, gezegenlerin, yıldız kümelerinin. sürekli birbirinden uzaklaşmakta olduklarını ortaya koymaktadır. Kısacası kâinat, şişirilen bir balon gibi devamlı genişlemektedir. Konu ile ilgili olarak Kur'ân-ı Kerîm'de:

"Biz, göğü ellerimizle bina ettik ve muhakkak Biz (onu) genişletiyoruz." ***(Zariyat sûresi, 47. âyet)***

Kur'ân-ı Kerîm'in Allah Teâlâ tarafından Peygamber Efendimize gönderilen bir mucize olduğunu anlatan daha pek çok âyet vardır.

KUR'ÂN ALLAH SÖZÜDÜR

Kur'ân Allah sözüdür,
Tüm sözlerin özüdür.
En büyük kitap derim.
Okurum, ezberlerim.
Cebrail yüce melek,
Hak yanından gelerek
İndirmiş bu kitabı,
Bu en büyük hitabı.
Fâtiha ile başlar,
Yüz on dört sûresi var.
Getiremez hiç kimse,
Ömür boyu didinse,
Onun bir benzerini.
Göstereyim yerini.
Cahil, onu bilmeyen,
Şükür elimde duran
En büyük kitap: Kur'ân.

Ahmet Efe
(Sevgi Çiçeği)

5. KADERE İMAN EDİYORUM

Allah Teâlâ'nın, ilk noktadan ebedîyete (sonsuza) kadar yaratacağı varlıkların hepsinin zamanını, yerini, miktarını, tüm özellikleriyle en küçük ayrıntısına kadar önceden bir plân ve program yaparak belirlemesine **kader** denir.

"Bilinmeyen nice hazineler ve görünmeyen gayb âleminin anahtarları O'nun yanındadır. Onları Kendisinden başkası bilemez. Karada ve denizde ne varsa hepsini O bilir. O'nun haberi olmadan bir tek yaprak bile düşmez. Yerin karanlıkları içinde, O'nun bilmediği tek bir tane yoktur. Yaş ve kuru ne varsa hepsi Kitab-ı Mübin'dedir." **(En'am sûresi, 59. âyet)**.

Allah Teâlâ'nın, Kâdir ismiyle yapmış olduğu plân ve programında belirlediği şeyleri zamanı gelince yaratmasına, yani gerçekleştirmesine **kaza** denir.

"Biz, her şeyi bir kader üzerine önceden yapılmış belli bir plân ve programa göre yarattık." **(Kamer sûresi, 49. âyet)**

Hiçbir olay, kaderin dışında kalmaz ve kaderde hiçbir şekilde sonradan değişme olmaz.

Kader, Allah'ın Her Şeyi Bilmesinin Gereğidir

Bilim adamları, Güneş ve Ay'ın tutulma zamanını önceden gözlemler yaparak öğreniyor ve bir kenara yazıyor. Oysa Ay ve Güneş tutulması, bilim adamları yazdı diye olmuyor. İleride meydana gelecek tutulma olayının birtakım bilgi ve tekniklerle belirlenmesi, onların hareketlerini hiçbir şekilde etkilemez. Allah, ilmiyle bütün varlıkların ne yapacağını bildiği için onların kaderini yazmıştır. Bu durum, bizim üzerimizde baskı oluşturmaz ve sorumluluğumuzu ortadan kaldırmaz. Önceden kaderimizi belirleyip yazması, sadece O'nun her şeyi kuşatan ve bilen ilminin sonucudur.

Kader, Sorumluluğumuzu Kaldırmaz

Allah Teâlâ, insanın kaderini belirleyip yazarken, onun dünya hayatında kendi aklını ve hür iradesini kullanarak, her konuda iyi veya kötü, doğru veya yanlıştan hangisini tercih edip (seçip) yapacaksa önceden onu bilir. İnsanın seçtiğini, o kişinin kaderi olarak yazar.

Bir insan iyilik yaparsa, Allah'a itaat ederse bu seçiminin ve davranışının mükâfatı olarak ona sevap verilir. Eğer insan, kötü ve günah olan bir işi yaparsa, söz konusu kişi günah kazanmış ve cezayı hak etmiş olur. Elbette ki tevbe ile günahlarımızın affedilip silinme imkânı her zaman vardır. Günah işlemiş olmak mutlaka ceza çekmeyi gerektirmez. Fakat kul olarak bize düşen hata yapmamaya, günah işlememeye çalışmaktır.

Küllî İrade - Cüz'î İrade

Allah'ın iradesine **küllî irade** denir. Küllî irade, her dilediğini yapma, yaratma gücüne sahip, sınırsız irade anlamına gelir.

İnsanın iradesine **cüz'î irade** denir. Cüz'i irade, insanın doğruyu ve yanlışı ayırt etmesi yeteneğidir. Cüz'i irade sınırlıdır.

Allah, İnsana Akıl Vermiş

Cenâb-ı Hak insanı, hayvanlardan üstün kılmıştır. İnsana, iyiyi-kötüyü anlayacak akıl vermiş, ayrıca ona iyi veya kötü olandan birini seçip tercih etme yetkisi tanımış ki insanın bu özelliğine **cüz'î irade** diyoruz.

Allah, insanın kaderini; hayvanların, bitkilerin kaderi gibi yazmamıştır. İnsana "Sana verdiğim akıl ve irade ile iyi veya kötüden, doğru veya yanlıştan hangisini seçersen onu yazacağım, kötülüklerinden seni sorumlu tutacağım. İyi veya kötü yaptığın her şeyin karşılığını göreceksin." demiştir. Bizi, yani insanları bu şekilde imtihandan geçirmek istemiştir. Ancak ergenlik çağına kadar da dinî eğitim-öğretim için insana zaman ve fırsat tanımakta ve bu dönemde işlediği günahlardan onu sorumlu tutmamaktadır.

Seçimi İnsan Yapar, Allah Seçileni Yaratır

İnsanın seçim yapması demek, iyilik ve kötülük için sebep oluşturmak, ortam hazırlamak anlamına gelir.

Yaptığımız her iş, iyi veya kötü sonuçlar doğurur. Sonuçlar iyi de olsa kötü de olsa Allah tarafından yaratılır. Allah'ın kötü sonucu yaratması kötü değil, insanın iradesini kötü sonuçları doğuracak şekilde kullanması kötüdür.

Demek ki başımıza gelen iyi ve kötü her olayın mutlaka sebepleri vardır. Bu sebepleri ya kendimiz veya ana-baba, arkadaş, toplum gibi başka ortaklarla oluştururuz.

Eğer başımıza gelen belâların sebeplerini doğru olarak tespit edemezsek sorumluluğu kadere, yani Allah'a yükleriz. Bu kötülüğü niye yazdı, biz ona ne yaptık ki, diye anlamsız sözler söyleriz. Kendi ihmalimizden veya başka bir sebepten başımıza gelen bir sıkıntıdan dolayı kadere isyan etmek sıkıntımızı gidermez. Aksine sıkıntımız bir iken ikiye çıkar. İmanımız, Allah'a güvenimiz yara alır. Şunu iyi bilmeliyiz ki Allah, hiçbir zaman bizim kötülüğümüzü istemez.

Allah Teâlâ, seçimimizle oluşturduğumuz sebeplerle onların sonucunu aynı anda, bir arada görür. Sebebiyle, sonucuyla her şeyi önceden görerek, bilerek kaderimizi dünyaya gelmeden yazar. Görüp bilmesinde yanılma, gaflet, gözden kaçma söz konusu olmadığı için kaderde yazdıkları aynıyla hayatımızda gerçekleşir.

Allah, Bütün Olayları Sebep ve Sonuçlarıyla Ezelden Bilmektedir

Bir insanın, kiminle evleneceğini, kaç çocuğu olacağını, mutlu mu, mutsuz mu olacağını yüzde yüz bilebilmesi için bütün bunların ortaya çıkmasını beklemesi gerekir.

Allah ise bu olayı sebebiyle-sonucuyla önceden ta ezelden bilmektedir. Herkesi, her şeyi, her olayı da bu şekilde zamana, beklemeye ihtiyacı olmadan, bizim avucumuzun içini gördüğümüz gibi sebebiyle, sonucuyla bir arada görmekte ve bilmektedir. Yani Allah Teâlâ'ya göre geçmiş zaman, gelecek zaman diye bir şey yoktur.

Allah, geçmişi, geleceği ve şimdiki zamanı aynı anda görür, bilir ve her şeyi kader olarak yazar. Ahirette eğer itirazımız söz konusu olursa, bize "Sen şu sebeplerle bu kötü sonucu hazırladın. Ben sadece yazdım. Seçmek sana, yazmak, yaratmak bana ait, sorumluluk da senin." der.

Kader İle İlgili Bazı Âyetler

Kader konusu Kur'ân-ı Kerîm'de yer aldığı için Kader'e iman etmek farzdır. Kaderi inkâr eden dinden çıkar. Kader ile ilgili Kur'ân-ı Kerîm'deki bazı âyetler şöyledir:

"(Üzülmenize veya sevinmenize sebep olacak şekilde) gerek yeryüzünde, gerek kendi nefislerinizde, size ulaşan hiçbir şey yoktur ki Bizim onu yaratmamızdan önce bir kitapta yazılı olmasın. Bu, Allah'a göre elbette pek kolaydır." ***(Hadîd sûresi, 22. âyet)***

"(Ey Resulüm!) De ki: "Allah bizim hakkımızda ne takdir etmiş, ne yazmışsa başımıza ancak o gelir. Mevlâmız, sahibimiz O'dur. Onun için müminler yalnız Allah'a dayanıp güvensinler." ***(Tevbe sûresi, 51. âyet)***

KADERE İMANIN FAYDASI

Kader ve kazaya iman etmek, Allah'a olan imanımızı güçlendirir. Hiçbir şeyin başıboş olmadığını, gelişigüzel meydana gelmediğini, her şeyi görüp gözeten, yöneten bir Zâtın varlığını anlatır.

Kâinatı ve içinde meydana gelen olayların, bir kaos (karmaşa) olarak değil de, gerçekte her şeyin Cenâb-ı Hakk'ın plânına ve programına göre oluş-

tuğuna inanırız. Bu bakış açısı bizi rahatlatır. Kendimizi ve her şeyi boşlukta görmekten kurtuluruz. Bunalıma düşmeyiz.

En sıkıcı ve üzücü olaylar karşısında bile sarsılmayız. Her ne kadar görünürde suçlu olanlar vs. varsa da "Kaderin hükmü böyledir." anlayışına da bir pay ayırarak soğukkanlılığımızı koruyabiliriz. Daha sabırlı olabiliriz. Acele etmeden, geleceği düşünerek durum değerlendirmesi yapabiliriz. Sonradan pişman olacağımız yanlışları yapmaktan sakınırız.

"Her şeyin sonu değil ya!" diyebiliriz ve büyük psikolojik çöküntülere düşmeden, Allah'a sığınarak, güvenerek yolumuza devam edebiliriz.

KADER İNANCININ DELİLLERİ

Müslüman Elbette Allah'ın Dediğine İnanacaktır

Kaderin varlığının ispatı (delili) öncelikle Kur'ân-ı Kerîm'deki âyet-i kerimelerdir: *"Muhakkak ki biz her şeyi bir kaderle, bir ölçü ile yarattık."* *(Kamer sûresi, 49. âyet)* Allah Teâlâ, kâinatı ve içindeki varlıkları yaratmasıyla ilgili olarak bize böyle söylemektedir. Mümin elbette Allah'ın dediğine inanacaktır.

Her İş Küçük de Olsa Plânlanarak Yapılır

Her insan, yapmak istediği en küçük bir iş için bile önce aklında, hayalinde düşünerek bir plân yapar. Önceden düşünülüp bir plân yapılmadan körü körüne başlanan işin başarısızlıkla sonuçlanacağı gün gibi ortadadır.

İşte kader de, Allah'ın yarattığı bu kâinat sarayının (evrenin) içindeki canlı ve cansız varlıkların hayat hikâyelerinin plânı ve programıdır.

"Her şeyin hazineleri (asıl kaynağı) bizim katımızdadır ve biz onu belli bir plâna (ölçüye) göre indiririz." *(Hicr sûresi, 21. âyet)*

Rüyaların bir bölümü olan sadık rüyalar; yani sonradan, görüldüğü şekilde gerçekleşen rüyalar da kaderin ispatı için çok önemli bir delildir.

Öyle ki bir sene, iki sene, on sene sonra meydana gelecek olaylar önceden rüyada görülebilmektedir. Bu da her şeyin önceden plânlanıp yazıldığını gösteren bir delildir.

Bizim veya başkalarının da görmüş olduğu rüyaların aynıyla veya gerçeğe yakın şekilde gerçekleştiği olur. Hazreti Yusuf Aleyhisselâm daha küçücük bir çocukken rüyasında Ay'ın, Güneş'in, on bir tane yıldızın ken-

disine secde ettiğini görmüş ve bu rüyayı babası Yakup Peygambere anlatmıştır.

Babası, Hazreti Yusuf'a peygamber olacağını, Güneş ve Ay'ın, anne ve babasını; on bir yıldızın ise kardeşlerini temsil ettiğini söylemiştir.

Ayrıca, başından bazı kötü olaylar geçeceğini söylemiş ve **"Rüyanı kardeşlerine anlatma!"** diyerek oğlunu uyarmıştır. Yakup Peygamberin rüya ile ilgili yorumu, yıllar sonra aynıyla gerçekleşmiş, Hazreti Yusuf, Cenâb-ı Allah tarafından peygamber olarak görevlendirilmiştir. (Bu konuda daha geniş bilgi edinmek için Kur'ân-ı Kerîm'de'ki Yusuf sûresine bakınız.)

Peygamber Efendimizin ve bazı velilerin gelecekten verdiği haberler "kader" **in varlığını gösterir.**

Peygamber Efendimizin (s.a.v.) İstanbul'un fethedileceğini bir hadisleriyle haber verdiğini herkes bilir. Hadis kitaplarında Peygamber Efendimizin daha birçok önemli olayı asırlar öncesinden haber vermiş olduğu görülmektedir.

Bazı Allah dostları da Allah'ın müsaade ettiği kadar, insanlara bazı olayları önceden haber vermişlerdir.

"Muhyiddin İbni Arabî, Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan bir asır önce yaşamış olmasına rağmen "Şeceretünnumaniyye" isimli, kitabında,

Osmanlı Devleti'nin şeklinden ve kuruluş tarihinden, Şam ve Mısır'ın fethedileceğinden söz etmiştir. Hatta kabrinin, Yavuz Sultan Selim'in Şam'a girmesinden sonra bulunup ortaya çıkarılacağını haber vermiştir.

Demek ki, Cenâb-ı Hak, her şeyi önceden belli bir plâna (kadere) göre belirleyip yazmış. Onlardan bir kısmını peygamberlerine ve bazı velî insanlara bildiriyor onlar da bizlere haber veriyorlar.

Eğer önceden kesin bir şekilde her şeyin kaderi belirlenmemiş olsaydı, bu haberler doğru çıkmazdı.

İnsanın iradesiyle insanın kaderinin ilgisi hangi düzeydedir?

Başımıza gelen her olayın mutlaka bir sebebi vardır. Hiçbir olay sebepsiz olarak gerçekleşmez. Cenâb-ı Hak, kaderimizi yazarken insanın oluşturduğu sebeplerin sonucu neyi gerektiriyorsa onu yazar ve ondan insanı sorumlu tutar.

Allah, insanları cüz'i iradeleriyle imtihan ettiği için daima insanların hazırladıkları ortamın sonucunu yaratır. İnsan; iyilik ortamı hazırlarsa, Allah iyi sonuçlar yaratır, kötülük ortamı hazırlarsa kötü sonuçlar yaratır. Tarlasından iyi mahsul almak isteyen çiftçinin; tarlasını sürmesi, sürdükten sonra en uygun tohumu ve gübreyi atması, ihtiyaç olduğu zaman da sulaması lâzımdır.

Yüce yaratıcı, kaderimize yazdığı her iyilik ve kötülükte bizim tercihlerimizi esas alır. Sorumlu tutulmamız, tercih hakkımızın olmasını gerektirmektedir.

Hayvanların ve cansız maddelerin, bizim bildiğimiz anlamda akıl ve iradeleri olmadığı için hiçbir sorumlulukları da yoktur. Yani cezalandırılmaları söz konusu değildir.

Yaptıklarımızın Sorumlusu Biziz

Allah, insanlara: "*Evlenirken düğün taşın, karar ver, sonucuna katlan!*" diyor. Yani insan, seçip karar vermeden, kiminle evleneceğini kader belirlemiyor. Allah, o kişinin ne yapacağını sonsuz ilmi ile bildiği için kaderine yazıyor.

Demek, insanların başına gelen iyi ve kötü her olayın iki yönü vardır:

Birincisi sebeplerinin ve ortamının hazırlanması.

İkincisi, sebeplerin ve ortamın gerektirdiği sonuçların Allah tarafından yaratılması. İyi sonucu da kötü sonucu da Allah yaratır. Fakat sebeplerini ve ortamını insan kendi iradesiyle hazırladığı için yaptığı işten sorumlu olur. İnsan, kötülüklerinin cezasını görür, iyiliklerinin mükâfatını alır.

"Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür. Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu görür." *(Zilzal sûresi, 7-8. âyetler)*

Meselâ, insan: **"Benim kaderimi niçin namaz kılmayan bir insan olarak yazdın ve buna karşılık beni cezalandırıyorsun? Hâlbuki bu benim kaderimmiş."** dese, **"Namaz kılmamayı sen tercih ettin!"** der. **"Niçin alkol kullandığımı yazdın ve bunun için beni neden cezalandırıyorsun?"** dese, **"Alkolü sen tercih ettin, isteyerek içtin."** der. Bu örneklerden, bizi kaderin değil, irademizin bağlayıp yönlendirmiş olduğunu kolayca anlayabiliriz.

Kur'ân-ı Kerîm, bu genel kurala dikkat çekiyor: *"Sana gelen her kötülük nefsindendir. Sana gelen her iyilik Allah'tandır."* *(Nisa sûresi, 79. âyet)*

Bir başka âyet-i kerimede şöyle buyruluyor: *"Başınıza gelen her belâ, her musibet kendi elinizin yaptıkları sebebiyle gelir. (Allah) bir çoğunu da affediyor (sizi cezalandırmıyor.)"* *(Şûra sûresi, 30. âyet)*

Hayvanların İradesi ve Sorumluluğu Yoktur

Allah Teâlâ, insanların ve cinlerin dışındaki varlıklara; bitkilere, hayvanlara, canlı ve cansız diğer bütün varlıklara cüz'î irade, yani seçme hakkı vermemiştir. Buna karşılık da onları yaptıklarından dolayı sormlu tutmamıştır. Onlar, Allah'ın kendileri için hazırlayıp sunduğu programa göre hareket eder, bu programa harfiyyen uyarlar. Âdeta rüzgârın önünde hiç direnemeden savrulup duran yapraklar gibi kaderin çizdiği doğrultuda hareket ederler. Kendileri için belirlenen yoldan, hayat tarzlarından en ufak bir sapma göstermezler. Bu sebeple onlara hiçbir sorumluluk yük-

lenmemiştir. Günah kazanmaları, ahirette ceza görmeleri söz konusu değildir.

Kaderle İlgili Dikkat Edilmesi Gereken Bazı Hususlar

Görünüşte insan iradesi ile alâkası yok gibi görünen bazı kötü olayların ve belâların, çok dikkatli olarak değerlendirildiğinde insan iradesiyle ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Onun için yüzeysel bir değerlendirmeyle niçin bu başıma geldi, diyerek acele ile kadere gücenmemek gerekir.

"Herkes, benim kadar dindar ve dürüst olsa ne var..." demek yerine, gerçekten hangi hareket ve sözlerimizle bu olayın yaratılmasına sebep olduğumuzu tekrar tekrar gözden geçirerek hatalarımızı belirlemeye çalışmalıyız. **"Ya Rabbî, bunu bir şekilde biz hak etmişizdir ama çok zayıfız, âciziz, imanımızı koru! Sen büyüksün, bizi bağışla, cezamız bu kadarla kalsın!"** diye dua edip yalvarmak en akıllıca yoldur. Rabbimiz de bizlere engin rahmetiyle muamele edecektir.

"Başınıza gelen her musibet, kendi yaptıklarınız sebebiyle (gerçekten hak etmenizden dolayı) gelir. Allah, hak ettiğinizin çoğunu da affediyor, başınızdan def ediyor. *"Siz, kaçmakla Allah'ın cezasından kendinizi kurtaramazsınız. Sizin Allah'tan başka ne haminiz, ne de yardımcınız vardır."* *(Şûra sûresi, 31. âyet)*

"Eğer Allah, insanları işledikleri günahlar yüzünden cezalandıracak olsaydı, dünyada tek bir insan bile bırakmazdı. Fakat Allah onların cezasını belirlenmiş bir vâdeye kadar erteler. O vâdeleri geldiği zaman hükmünü yerine getirip onları cezalandırır. Çünkü Allah kullarını tamamen görmektedir." *(Fâtır sûresi, 45. âyet)*

Demek Cenâb-ı Hak, kötülüğümüzün cezasını hemen vermiyor. Tevbe ile veya gerektiği şekilde yanlışımızı düzeltmemizi istiyor; bunu da hakkıyla yerine getiremezsek, cezamızın çoğunu affederek bizlere ihsanda bulunmuş oluyor.

Başımıza gelen belâlar, ilk bakışta irademizle ilgili değilmiş gibi görünüyorsa da gerçekte bu belâların ortaya çıkmasına biz sebep oluyoruz.

Bazen insan, belânın geldiği ana bakarak bunu anlayamayabilir. Belâlar, insanın birikmiş günahlarının gecikmiş, ertelenmiş cezalarıdır. Bu sebeple insanın, başına gelenlerin daha önce iradesiyle, kendi isteğiyle işlediği günahlarının cezası olduğunu düşünmesi gerekir.

Allah, 30-40 sene namaz kılmayan bir kulunu, bu süre içinde müezzine, yaklaşık on bin kere ezan okutarak namaza davet ediyor. O kul ise namaza gitmeyerek: **"Boşuna çağırma, gelmem!"** demiş oluyor. Oysa söz konusu kişi, çalışmış olduğu işyeri sahibinin veya patronunun çağrısını kaç kere reddedebilir? Böyle bir daveti reddettiğinde de büyük bir ihtimalle ya ceza alır veya işinden olur.

Allah, kulunun cezasını âcizliğinden değil, merhametinden erteliyor. Ona gelecek belâdan eşinin, çocuğunun, uzak-yakın akrabalarının da büyük zarar göreceğini biliyor.

- *"Hoşunuza gitmeyen bir şey, gerçekte sizin için hayırlı olabilir. (Aynı şekilde) Hoşunuza giden bir şey de gerçekte sizin için kötü olabilir. Her şeyin iç yüzünü Allah bilir. Siz bilemezsiniz."* (Bakara sûresi, 216. âyet)

Hepimizin; önce üzülüp daha sonra **"İyi ki öyle olmuş!"** dediğimiz durumlar olduğu gibi, önce sevinip da sonra da **"Keşke böyle olmasaydı!"** dediğimiz olaylar ve kazalar da çok olmuştur.

- Adaletsizlik, haksızlık ve zulüm yapanlar insanların bedduasını alır. Özellikle zayıf, aciz insanların; yetimlerin, yaşlıların kimsesizlerin hakkını yemek, onlara zulmetmek çok ağır bir vebaldir. Yine savunmasız olan hayvanlara eziyet etmek, onları haksız yere öldürmek de zulümdür. Mazlumun bedduası, masum hayvanlara yapılan haksızlık karşılıksız kalmaz. Bu beddualar sebebiyle başımıza bazı belâlar gelebilir.

Sürekli tevbe – istiğfar ederek, sadaka vererek, hayır işleyerek belâ ve musibetlerden korunmaya çalışmalıyız. Peygamberimiz **"... Bildiğim, bilmediğim hatalarımı affet."** diye dua edermiş. *(Buhârî ve Müslim)*

İnsan unutsa bile Cenâb-ı Hak unutmaz. Sonunda ilâhî adalet mutlaka yerini bulur.

Beddua Etmekten Kaçınmalıyız

Bedduanın kime, nerede, nasıl yapılacağına doğru şekilde karar verebilmek neredeyse imkânsızdır. Başkalarına yaptığımız beddualar, haklı bile olsak, bazen geri dönüp kendimizi vurabilir. Onun için yerli yersiz, ona buna beddua etmek, Allah'ın hoşuna gitmez. Hele ölçüsü ayarlanamayıp aşırı gidilirse beddua, insanın kendi silâhıyla kendisini vurması gibi olabilir.

İnsanların İyiliği İçin Dua Ediyorum

Bir tanıdığım çok yakın bir zamana kadar aşırı beddua eden biriydi. Kim dine imana, vatana, millete, ahlâka zararlı bir iş yapsa, hemen ona en ağır bedduaları ediyordu. Kendisini uyaranlara da: "Peygamber Efendimiz (s.a.v.) de beddua etmiş..." diye cevap vererek beddua etmeyenlere kızıyordu.

Bu arkadaşın bir gün haklı olduğuna inandığı bir konuda birisiyle tartışmaya başlamış. Münakaşa uzayınca arkadaşım tartıştığı adama: **"Ya Rabbî, hangimiz haksızsa onun belâsını ver! Hastahanelerde sürünsün! Çoluk çocuğuna en ağır hastalıkları ver!"** diye beddua etmiş. Beddua ettiği kişi de: **"Amin!"** demiş.

Aradan iki yıl geçmesine rağmen bu tanıdığım, o kişiye hâlâ beddua ediyordu. Ama beddua ters tepmiş, kendisini yakmıştı. Beş yaşındaki çocuğu, beddua ederken söylediği hastalığa yakalanmıştı.

Çocuğu, tıp fakültesinde bir yıl geceli gündüzlü çok ağır tedavi gördü. Annesi başında bekledi. Kendisi gitti geldi. Hastahane köşelerinde ve beton zeminlerde yattı.

Arkadaşımın çektiği acılar ne anlatılabilir, ne anlaşılabilir. Herkesten dua istedi. Sonunda Allah çocuğunu bağışladı. Çocuk, amansız hastalığın pençesinden kurtulup iyileşti.

Cenâb-ı Hakk'ın, kendisine bu belâyı, ettiği beddular yüzünden verdiğini düşünüyordu. Sürekli tevbeler edip o aileye hayır dualarda bulunuyordu. **"Bize verdin, onlara verme Allah'ım!"** diyordu.

Bir süre sonra arkadaşımla karşılaştığımda çok mutluydu. Duygularını şöyle ifade etti: **"Şimdi hiçbir şekilde beddua etmiyorum. Herkes için iyilik diliyorum. Allah'ım herkese ihtiyacı olanı ver, imanı olmayanların da en önemli ihtiyacı imandır, onu ver."** diye dua ediyorum.

Peygamber Efendimiz: "**Cezalandırmada yanılmaktansa affetmede, merhametli olmada yanılmanız daha iyidir.**" buyuruyor. Bu da anlatmış olduğumuz konu açısından son derece önemlidir.

Peygamber Efendimiz: "Ya Rabbî, kime beddua veya lânet edersem onu, o kişi hakkında rahmete, iyiliğe, berekete dönüştürerek kabul et!" anlamında dua ettiğini biliyoruz. *(Buharî, Müslim)*

Allah Kullarına Asla Zulmetmez

Kur'ân-ı Kerîm'de: bu hususta Cenâb-ı Hak şöyle buyurur: *"Allah insanlara asla zulmetmez. Lâkin insanlar kendi kendilerine zulmederler."* *(Yûnus sûresi, 44. âyet)*

"Kim makbul güzel işler yaparsa kendi lehine, kim kötülük yaparsa kendi aleyhinedir. Rabbin kullarına asla zulmetmez." *(Fussilet sûresi, 46. âyet)*

Eğer gayp perdesi açılsaydı, Allah'ın zulüm ve haksızlık yapması şöyle dursun, adaletini tecelli ettirirken bile ne kadar merhametli olduğunu görecektik.

Her Şeyi Aklımızla Anlayamayız

Her şeyi aklımla anlamalıyım, sonra iman etmeliyim, diyen insan dinden hiçbir şey anlamadan geri döner.

Her olayın bir görünen yüzü, bir de görünmeyen gerçek yüzü vardır. Kader ikisine birden bakar. İkisini birden içine alır. Yani olayların bir görünen, bilinen sebepleri vardır, bir de gizli kalan gerçek sebepleri vardır. Olayların perde arkası dediğimiz bu gizli ve gerçek sebepleri anlayamadığımız için olayın yalnızca görünen kısmına bakarak konuyu ya hiç anlayamıyoruz veya eksik anlıyoruz. Dolayısıyla Allah'ın adaletini, merhametini kavramakta zorlanıyoruz. Kul olarak bize düşen, Allah'ın iradesine, yaptıklarına (tasarrufuna) razı olmaktır.

Bu olaydan kader konusuyla ilgili olarak çıkarmamız gereken sonuç şudur: **Allah'ın yaptığı her şeyin bir hikmeti vardır. Bizler, bazı olayları aklımızla kavrayamayabiliriz. Allah, her şeyin en doğrusunu bilir ve yapar.**

Sırlı Yolculuk

Kur'ân-ı Kerîm'de, Kehf sûresinin 60 ile 83. âyetleri arasında Hazreti Musa (a.s.) ile Hazreti Hızır'ın (a.s.) arasında geçen bir kıssa yer almaktadır. Bu kıssa özet olarak şöyledir:

Hazreti Hızır'a, Cenâb-ı Hak ledün ilmi dediğimiz, olayların perde arkasına ait gerçekleri öğrenme, kavrama ilmini öğretmiş. Hazreti Musa Aleyhisselâm'a da bunu bildirmiş. Bunun üzerine Hazreti Musa (a.s.) da Hazreti Hızır'ı bulup kendisinin talebesi olmak istediğini söylemiş. Hazreti Hızır da bunun üzerine: "Yapacağım işlerle ilgili olarak bana hiç soru sormaman ve itiraz etmemen şartıyla senin istediğini kabul ederim." demiş ve birlikte yola koyulmuşlar.

Bir gemiye binmişler. Hazreti Hızır, gemide bir miktar tahribat yapmış. Hazreti Musa Aleyhisselâm itiraz edince onu uyarmış. Hazreti Musa Aleyhisselâmın özür dilemesiyle yollarına devam etmişler.

Aç ve susuz bir hâlde giderlerken yolları bir köye uğramış. Köy halkı, onları misafir etmemiş, kendilerine yiyecek bir şey vermemiş. Köyde yıkılmak üzere olan bir duvar varmış. Hazreti Hızır, bu duvarı onarıvermiş. Yaptığı iş için de herhangi bir ücret istememiş. Hazreti Musa Aleyhisselâm: "Niye azıcık bir ücret almadın? Karnımızı doyururduk..." anlamında itiraz edince, Hazreti Hızır Aleyhisselâm: "Tamam artık, ayrılacağız." demiş.

"Fakat ayrılmadan önce sana sabredemediğin bu işlerin perde arkasını, gerçek sebeplerini açıklayacağım (Ta ki insanlara Allah'ın icraatını değerlendirip anlama hususunda ibret olsun.)" diyerek başlamış anlatmaya:

"Gemi, denizden kazanç sağlayan yoksul insanlara aitti. İlerde sağlam olan gemileri gasp eden (zorla el koyan) zalim bir hükümdar vardı. Gemiyi tamamen kaybetmektense daha az bir zararla (Allah) onları kurtarmak istedi.

Düzelttiğim duvara gelince; orası iki küçük yetim çocuğa aitti. Altında da bir hazine vardı. Anne-babaları da çok iyi (salih) kimselerdi. Çocuklar, büyüyene kadar duvar göçmesin, başkaları el koymasın, diye öyle yaptım. Hem şunu da söyleyeyim. Bütün bu işleri ben kendi isteğimle, kendi arzuma göre yapmadım. Hepsi de Allah'ın emriyle gerçekleşti."

Allah'a Tevekkül Ediyorum

Tevekkül; kısaca kulun Allah'a güvenmesi, dayanması demektir. Fakat tevekkülün bazı kuralları vardır. Kuralsız namaz, namaz sayılamayacağı gibi kuralına uyulmadan yapılan tevekkül de dinin istediği tevekkül olmaz.

Dinimize göre tevekkül, başarmak istediğimiz işle ilgili olarak üzerimize düşen maddî ve manevî her şeyi yaptıktan sonra Allah'tan yardım isteyerek O'na dayanmak demektir.

Başarılı olmak istediğimiz bir işte, üzerimize düşen görevleri eksiksiz olarak yapsak bile Cenâb-ı Hakk'ın onayı olmadan başarılı olmamız mümkün değildir.

Âşık Veysel'in dediği gibi: **"Bağır, çağır, emir onun, söz O'nun..."** dur. Bu sebeple Allah Teâlâ'nın iradesinin, bizim istediğimizi onaylaması ve bize yardım etmesi için dua etmeliyiz.

İbadetlerimize, ahlâkımıza, haram ve helâl konusuna özen göstermeliyiz. Sadece maddî şartları yerine getirmemiz çoğu zaman yeterli olmaz.

Yani: **"Deveyi bağladım. Her şey bitti. Onu dönünce yerinde bulurum..."** anlayışı tam ve doğru bir anlayış değildir. Tevekkülü de başka konuları da dinin bir cümlesine göre değil de dinin o konuyla ilgili genel yaklaşımına göre değerlendirip anlamamız gerekir. Yani dinin emirlerine bir bütün olarak bakmak gerekir.

Dinimiz: **"Namaz kıl!"** diyor. Konuyu sadece bu cümleye göre anlayıp uygularsak namazımız olmaz. Oysa **"Namaz kıl!"** diyen dinimiz: **"Abdest al, temiz ol, Kur'ân oku, kıbleye dön..."** gibi namazla ilgili yapmamız gerekenleri de sıralıyor. İşte tevekkülü de böyle kapsamlı düşünmeliyiz.

Peygamber Efendimizin öğrettiği tevekkülü şu olay çok güzel anlatmaktadır:

Bir sahabe, devesini bağlamadan Peygamberimizin yanına girer. Peygamberimiz ona:

"Deveni ne yaptın?" diye sorar.

Sahabe: **"Allah'a tevekkül ettim."** der.

Peygamberimiz o sahabeye: **"Deveni bağla, sonra Allah'a tevekkül et!"** der.

ÖTELER

Açılsın bir bir kapılar,
Bu dünyanın ötesinden..
Duyulsun altın şarkılar,
Ölümsüzlük bestesinden.

Yaşayan yaşadı bilin!
Ölüler siz de dirilin!
Melekler gibi gerilin!
Rûhunuzda Hak sesinden.

Uyanık sîneler bilir,
Gönül insanı dirilir,
Rûhlarına eser gelir,
Bilinmez'in nefesinden.

Ağlayan gözler açılır,
Gözlere ışık saçılır,
Ak-kara her şey seçilir,
Işık yayar hâlesinden.

M. Fethullah GÜLEN

(Kırık Mızrap - 1)

AHİRETE İMAN EDİYORUM

Öldükten sonra Allah Teâlâ tarafından tekrar yaratılarak diriltileceğimiz ve ölümsüz olarak yaşayacağımız âleme **ahiret** denir.

Dirileceğimiz güne de **ahiret günü** veya **mahşer (toplama) günü** adı verilir. Ahiret gününden önce kıyametin kopması gerçekleşecektir. İsrafil isimli meleğin Sûr'a üflemesiyle başlayacak olan kıyametin kopuşu, bütün kâinatı ilgilendiren bir olaydır. Sadece dünya ile ilgili değildir. Kıyamet koparken neler olacağı Kur'ân-ı Kerîm'de, İnfitar sûresinde şöyle anlatılır:

"Gökyüzü yarıldığı, yıldızlar döküldüğü, denizler birbirine katıldığı, kabirlerin içindekiler dışarı çıkarıldığı zaman; insan, ahireti için neler yapıp gönderdiğini, neleri ihmal ettiğini anlayacaktır. Ey insan! Seni yoktan yaratan, sana düzgün ve güzel bir şekil veren ihsanı bol olan Rabbine karşı seni aldatıp isyan ettiren nedir?" *(İnfitar sûresi, 1-8. âyetler)*

Kıyamet Koptuktan Sonra Ne Olacak?

Kıyametin kopmasından sonra insanlar, Allah Teâlâ tarafından ikinci defa diriltilip iyilik ve kötülüklerinin karşılığını almak üzere Allah'ın huzurunda toplanacaklardır.

"Sûra üflenir; Allah'ın diledikleri dışında, göklerde ve yerde kim varsa çarpılıp cansız yere düşer. Sonra ona bir daha üflenir: Bir de bakarsın bütün insanlar, kabirlerinden ayağa kalkmış, etrafa bakınıp duruyorlar!

Mahşer yeri Rabbinin nûru ile ışıl ışıl aydınlanır. Amel defterleri, hesap kitap ortaya konur, derken... peygamberler ve şâhitler getirilir. Haklarında tam adaletle hükmedilir ve onlara asla haksızlık yapılmaz.

Herkese, yaptığının karşılığı tam tamına ödenir. Zaten Allah, onların yaptıklarını pek iyi bilmektedir." *(Zümer sûresi, 68-70 . âyetler)*

"Nihâyet (bir gün) Sûr'a üflenir. Hemen kabirlerinden kalkıp Rab'lerine doğru akıp gitmeye başlarlar.

(Bu arada birbirlerine): Vay be!... Bizi kabrimizden kim çıkarıp diriltti? Bu Rahman'ın (Allah'ın) vaadidir. (Bize dünyada iken haber verdiği olayın gerçekleşmesidir.) Meğer peygamberlerin bize haber verdiği bilgiler doğruymuş." *(Yâsin sûresi, 51-52. âyet)*

"Sonra herkes Allah'ın huzurunda, durumu görüşülmek ve iki yerden birisine gitmek üzere, hakkında karar verilmesi için toplanır. Kitap (herkesin amel defteri) ortaya konmuştur. Suçlu olanların, onda yazılı olanlardan korktuklarını görürsün. Vay bizim hâlimize, derler. Bu nasıl

kitapmış! Küçük, büyük hiçbir şey bırakmamış, hepsini sayıp dökmüş. Böylece (dünyada) yaptıklarını aynen karşılarında bulmuşlardır. Rabbin hiç kimseye zulmetmez.” (Kehf sûresi, 49. âyet)

Allah İçin Yaratmak da Diriltmek de Çok Kolaydır

İnsanlar öldükten sonra onları diriltmenin Allah için çok kolay olduğunu; bunun akılla, mantıkla çelişen hiçbir yönünün bulunmadığını anlatan pek çok âyet vardır. Bu âyetlerden biri de şudur: Kur'ân-ı Kerîm'de;

“İnsan, bizim kendisini nasıl bir nutfeden (spermden) yarattığımızı düşünmüyor mu? (Bununla beraber) bize düşman kesilip isyan ediyor. Kendisinin ilk yaratılışını unutarak bize bir de misal getiriyor ve: ‘Şu çürümüş, un gibi olmuş kemikleri kim diriltebilir ki?’ diyor.

(Resulüm sen onlara şöyle) de: Onları ilk defa yaratan diriltecektir. O her türlü yaratmayı bilendir.

Gökleri ve yeri yaratan, onları ölümlerinden sonra tekrar yaratamaz mı? Elbette buna kâdirdir (gücü yeter.)

Allah bir şeyi yaratmak istediği zaman ona sadece: ‘Ol!’ der, o da hemen oluverir.

Her şeyin mülkü (idaresi) elinde olan Allah'ın şanı ne yücedir. Siz muhakkak sonunda ona döndürüleceksiniz.” (Yâsin sûresi, 77-83. âyetler.)

Mahlûkları ilkin yoktan yaratan, ölümden sonra da dirilten O'dur. Bu ikinci diriltme O'na göre pek kolaydır. Göklerde ve yerde en yüce sıfatlar O'nundur. Gerçekten O azîz ve hakîmdir.” (Rûm sûresi, 27. âyet.)

Allah'ın Gücü Her Şeye Yeter

“İşte bak Allah'ın Rahmetinin, eserlerine! Ölmüş toprağa nasıl hayat veriyor! İşte bunları yapan kim ise ölüleri de O diriltecektir. O her şeye hakkıyla kâdirdir.” (Rûm sûresi, 50. âyet)

Bu âyet-i kerime ahirete inanmada insanlara yardımcı olmak için Cenâb-ı Hakk'ın kudretinin, gücünün büyüklüğüne ve sonsuzluğuna dikkat çekmektedir.

Kışın yeryüzünde ölmüş gibi görünen milyarlarca ağacı ve bitkiyi, bahar mevsiminde iki üç hafta içinde nasıl diriltiyor? Portakalı dilim dilim, kokusuyla, rengiyle ambalajlayarak nasıl yaratıyor? Narların içinde tanelerini nasıl diziyor? Küçücük incir çekirdeğine kocaman incir ağacının programını nasıl yerleştiriyor? Trilyonlarca gezegeni boşlukta nasıl döndürüyor? Anne karnında spermden; insanları, hayvanları nasıl yaratıp yaşatıyor? Akılsız tavuğa, akılsız arıya insanların henüz taklidini bile

yapamadıkları yumurtayı, balı nasıl yaptırtıyor?...

İşte bütün bu sorulara sonsuz güç, kudret, ilim ve irade sahibi Rabbimizin: ***"'Ol!' der, o da hemen oluverir."*** **(Yâsin sûresi, 83, âyet)** âyeti en güzel şekilde cevap veriyor.

Bir Düşünelim!

Dünyada her gün milyonlarca canlıyı yoktan var eden ilâhî kudrete, yine yoktan yarattığı insanı, ölümünden sonra ikinci defa nasıl yaratabilir, denilebilir mi?

Gözümüzün önünde kışın beyaz sayfasını çevirip; bahar ve yazın yeşil yaprağını açarak yeryüzü sayfasını en güzel şekilde yazan; her ağacın, her bitkinin programını onun küçücük çekirdeğinde saklayıp muhafaza eden Zât, vefat eden insanların ruhlarını nasıl muhafaza edecek denilebilir mi?

Dünyayı ve sayısız küreleri, yıldızları kudret elinde top gibi yuvarlayan, tesbih taneleri gibi çeviren Cenâb-ı Hakk'ın, hiçbir zorlukla karşılaşmadan yarattığı insanları tekrar diriltmesinde O'nun için hiçbir zorluk olamaz.

"Ey insanlar! Sizin hepinizi yaratmak veya hepinizi öldükten sonra diriltmek, bir tek kişiyi diriltmek gibidir. Allah semîdir, basîrdir (her şeyi hakkıyla işitir ve görür)." **(Lokman sûresi, 28. âyet)**

Kısacası, bahar mevsiminde bütün bitkileri ve çiçekleri yaratmak, O'nun kudretine bir çiçek yaratmak kadar kolaydır. Allah için, cenneti yaratmak da bir bahar kadar kolaydır. Hiçbir şey O'nun kudretine zor gelmez.

Allah Adalet Sahibidir, İyilikler Mükâfatsız, Kötülükler Cezasız Kalmayacaktır

Allah Teâlâ'nın adalet ve merhamet sıfatları ahiretin olmasını gerektirir. Allah Teâlâ'nın, kusursuz bir adalet ve sonsuz bir merhamet sahibi olduğuna inanıyoruz.

Kendisini inkâr eden, isyanda çok aşırı giden, her gün yüce Zâtına, peygamberlerine, söven insanlar olduğu hâlde, onları bu dünyada hak ettikleri şekilde cezalandırmıyor.

Bunun yanında hep hayır peşinde, hayatı boyunca ihlâsla Allah'a ibadet eden salih insanlar da bu dünyada yaptıklarının mükâfatını tam olarak alamayabiliyor.

Zalim olanlar zulümlerinin cezasını çekmeden, mazlum olanlar ise haklarını alamadan, iyi olanlar mükâfatlarını göremeden, yüzleri gülmeden bu dünyadan ayrılıyorlar.

Yüce Rabbimizin kusursuz bir adalet ve sonsuz bir merhamet sahibi olduğu güneş gibi ortada iken, dünya hayatında bu adaletin tam tecellî etmediği görülüyor.

Demek ki iyilerin mükâfatını, mazlumların haklarını alacağı; kötülerin, zalimlerin de cezalarını göreceği büyük bir mahkeme var. O büyük mahkeme ahirettedir. İşte orada Allah'ın adaleti tam anlamıyla tecellî edecek, ortaya çıkacaktır. Çünkü dünya hayatı çok kısa ve fânîdir (geçicidir), fakat ahiret hayatı ebedîdir (sonsuzdur). Akıllı insan, en azından dünyasını düşündüğü kadar ahiretini de düşünür.

İmtihan Oluyoruz

Eğer kötülerin cezası, iyilerin mükâfatı acele ile dünyada verilseydi, o zaman insanlar bir imtihandan geçmemiş olacaklardı. Herkes, ister istemez Allah'a inanacak ve iyi insan olacaktı. Yani, iyi insan olmaya mecbur olacaktı.

Oysa Allah Teâlâ, insanların zorla, baskı ile değil de kendi iradeleri ile iyi insan olmalarını, gerçek kimliklerinin ortaya çıkmasını istemektedir.

"Allah, hangimizin daha dürüst, daha itaatli yaşayacağını denemek için ölümü ve hayatı (sizi) yarattı." *(Mülk sûresi, 2. âyet)*

"Yemin olsun sizi biraz korkuyla, açlıkla, mallardan, canlardan ve ürünlerden de eksiltmekle deneyeceğiz. Sabredenleri müjdele." *(Bakara sûresi, 155. âyet)*

Allah, yukarıda mealleri verilen âyetleri ile insanları bir imtihandan geçirmek üzere yarattığını beyan etmiştir.

Herkes; korkuyla, baskıyla iman edip iyi insan olsaydı, insanların gerçek kimlikleri ortaya çıkmayacaktı. Özlerindeki madenin gerçekten kömür mü, elmas mı olduğu bilinmeyecekti.

Her ne kadar iyiler ve kötüler, yaptıklarının karşılığını bu dünyada az çok görüyorlarsa da adalet tam yerini bulmuyor. Yine dünyada öyle acımasız, öyle zalim kimseler oluyor ki onların yaptıkları zulümlerin ve kötülüklerin cezası da ancak içinde sonsuza kadar azap içinde cehennemle tam karşılığını bulabilir. Bu da ancak öldükten sonra dirilmekle yani ahiret hayatıyla mümkün olabilir. Allah'ın öyle sevgili kulları var ki onların yaptıkları güzel işlerin ve samimî niyetlerin mükâfatı için bu kısacık dünya hayatı yeterli gelmiyor. Yüce Rabbimizin mutlak adalet ve sonsuz rahmeti, onların için sonsuza kadar mutlu bir şekilde yaşayacakları cenneti gerektiriyor.

Ahiret, İyi ve Kötüler Arasındaki Farkı Ortaya Çıkaracaktır

Eğer ahiret olmayacaksa, ilâhî bir adalet gerçekleşmeyecekse günahlara kötülüklere, dayanılmaz sıkıntılara katlanarak iyi insan olmaya çalışmanın ne anlamı kalır!

İyilik ve kötülüklerin karşılığı ahirete ertelenerek iyilerin ne kadar samimî oldukları ölçülür. Kötülere de yapmış oldukları kötü işlerden vazgeçmeleri için mühlet (zaman) tanınır.

ÇOCUKLAR İÇİN AHİRETE İMANIN ÖNEMİ

İnsan nüfusunun önemli bir bölümünü teşkil eden çocuklar, gözleri önünde meydana gelen ölümlerin karşısında, özellikle çok yakınlarının ölmeleriyle geçirdikleri ruhsal sıkıntı karşısında ancak ahiret inancı ve cennet fikri ile teselli olabilirler.

Öldükten sonra da dünyadakinden çok daha güzel bir hayatta sevdikleriyle ebedî olarak yaşama umudu onları ayakta tutabilir. Ancak ahiret inancıyla onlar, gâyet zayıf ve nazik vücutlarında manevî bir kuvvet bulabilir ve bu kuvvetle büyük acılara karşı dayanabilirler.

Akrabalarımla, Arkadaşlarımla Cennette Buluşacağım

Cennet düşüncesi olan bir çocuk, ölen bir arkadaşı için: **"Benim arkadaşım ölmekle yok olup gitmedi. Tam tersine cennetin bir kuşu oldu."** der.

"Annemi, babamı, ablamı, kardeşimi, teyzemi vs. ebedî olarak kaybetmiş değilim. Hepsi, bizlere sayısız nimetler veren Rabbimin yüce huzuruna gittiler. Allah Teâlâ, bizi tekrar hiçbir zaman acının ve ölümün söz konusu olmadığı ahiret hayatında bir araya getirecek.

Allah, yakınlarımı çok sevdiği için dünyanın sıkıntı ve belâlarından kurtararak kendi katına yükseltti. Gelecek olan bu güzel sonuçlar karşısında kısa bir ayrılık acısına katlanabilirim." diye düşünür.

Eğer ahirete iman olmasaydı, her gün gözleri önünde meydana gelen ölümlerin ağır baskısı altında kalan çocukların ruh sağlığı, daha hayatlarının başında bozulacaktı. Kabir onlar için bir ejderha ağzı gibi olacaktı.

Oysa ahiret inancı ve şuuru; kabri, onlara dünyanın sıkıntılı hayatından, insanları cennete götüren bir koridor gibi gösterir.

Böylece ölüm; onlara, çürüyüp yok olup gitmek değil, sadece bir yer değiştirme, dünya hayatındaki imtihanın bitmesi sebebiyle vazifeden ayrılma olarak görünür.

GENÇLER İÇİN AHİRETE İMANIN ÖNEMİ

Sosyal hayatın merkezini, omurgasını oluşturan gençler, delikanlılar ve hak hukuk gözetmeyen güç sahipleri, aklı ve mantığı dinlemeyen duygularını, nefsin sınırsız isteklerini; kötülük ve tahribat yapmaktan, haksız davranışlardan, sonuç itibariyle büyük zararlar doğuran günahlardan, ancak Allah sevgisi ve saygısının kalplerinde oluşturduğu Allah'a hesap verme fikriyle koruyabilirler.

Eğer ahirete imanın gereği olan cehennem endişesi olmazsa *"Güçlü olan haklıdır."* kaidesine göre sorumluluk duygusunu kaybetmiş gençler ve gücü ellerinde bulunduranlar, haktan ve adaletten yana olamazlar. Bunlar, kendi zevk ve heveslerini ölçü kabul ederek dünyayı ve sosyal hayatı cehenneme çevirebilirler. Hatta yakın çevremizde böylelerini zaman zaman görüp üzülüyoruz.

Onun için Allah'tan ve cehennemden korkmayan, yani ahirete inanmayan, sorumsuz yüz kişiyi idare etmek, Allah'tan korkan, ahirete inanan, sorumluluğunu bilen milyonlarca insanı idare etmekten çok daha zordur.

Öyle ya, kâinatı yöneten, kudreti sonsuz olan Allah'tan korkmayan, O'na karşı saygısız bir anlayışa sahip olan biri, daha başka kimden korkar ve neye saygılı olabilir?...

Ahiret Bir Kavuşma, Buluşma Yeridir

Çok sevdiği eşinin ölmesiyle uzun yıllar bir yastığa baş koyduğu hayat arkadaşını kaybetmenin şoku ile bütün hayalleri alt üst olup yıkılan eşler,

daha ölmeden kabre girmiş gibi olmanın acısını ancak ahirete iman ile hafifletebilirler.

Herhâlde büyük bir üzüntü duymakla beraber, ahirete iman duygusu ile teselli bulabilir, bunalımlara düşmekten kurtulabilirler:

"Sevgili eşim, ölmekle yok olup gitmedi. Onunla tekrar buluşup görüşme imkânını kaybetmiş değilim. Ebedî bir âlemde, sonsuz ve ölümsüz bir hayatta yeniden ve bir daha ayrılmamak üzere buluşacağım. Rabbim bunu vaat ediyor, söz vermiş; O, sözünden dönmez..."

Ahirete İmanın İnsan Ahlâkına Katkıları

Öldükten sonra Allah tarafından diriltileceğine iman eden ve dünya hayatında yaptığı iyilik ve kötülüklerinin karşılığını göreceğine kesinlikle inanan bir insan, kendisini Peygamber Efendimizin (s.a.v.) ahlâk tarzına göre ayarlar. Dolayısıyla böyle birinden hiç kimse zarar görmez.

Peygamber ahlâkı ile ahlâklanmış insanlardan oluşan bir toplumda huzur ve güven olur. İnsanlar, birbirlerine güvenerek iş yapar, birbirleriyle ellerinden geldiğince yardımlaşır.

Ahirete iman, insana çok muhtaç olduğu sorumluluk duygusunu kazandırır. Bu duygu; kendimize, vatanımıza, ailemize, milletimize, tüm insanlara, hatta hayvanlara karşı bile görevlerimizi yerine getirmemizi sağlar.

Sevap kazanma inancımız ve isteğimiz yardımlaşma, acıma, iyilik yapma duygularımızı geliştirir. Cezalandırılma endişesiyle başkalarına zarar vermekten, kötülük ve haksızlık yapmaktan kaçınırız.

İyi olan insanlar, dünyada alamadıkları mükâfatlarını ahirette alma inancıyla mutlu olurlar. Sıkıntı ve bunalımdan kurtulup sağlıklı bir ömür sürerler.

Haksızlığa uğrayanlar, İlâhî adalet ile haklarını alacaklarına, suçlunun cezalandırılacağına inandıkları için içleri rahat, ruhsal durumları sağlıklı olur.

Bunun yanında hakkını nasıl olsa ahirette alacağı inancıyla ufak tefek haklarını "**İllâ da alacağım!**" diye tutturmazlar. Şartları fazla zorlamaktan vazgeçip karşılarındaki insanları Allah'a havale ederler. Böylece toplum barışına, birlik ve beraberliğe büyük bir katkıda bulunurlar. Toplumdaki fertlerin bu tür duygulara sahip olması, hoşgörü ortamının oluşmasına önemli bir etkisi vardır. Eğer ahirette dirilip iyiler ödüllerini alıp, kötüler cezalarını görerek eksiksiz bir adalet gerçekleşmeyecekse iyi insan olmaya çalışmanın ne anlamı kalır? O hâlde mutlak surette ahiret vardır ve herkes yaptığının karşılığını görecektir.

Şimdi Düşünelim!

Allah'a ve ahirete inanıp yararlı işler yapan bir insan öldükten sonra dirilmek suretiyle cennette ebedîyyen (sonsuza dek) Allah Teâlâ'nın çok değerli bir konuğu olarak mutlu bir şekilde yaşayacaktır.

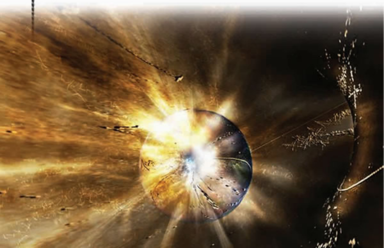
Eğer insan, ahirete inanmazsa veya ahiret olmazsa ölünce hiçbir işe yaramayan ve mikrop yuvası bir cesetten başka ne olabilir?

Fıtratı (duyguları, özü) bozulmamış özünden uzaklaşmış bir insan, akıl ve mantık kuralları içinde hangi yolu seçmelidir? Elbette ki iman ve huzur yolunu.

"İman edip yararlı iş yapanlara gelince onlar da cennetliklerdir. Onlar orada devamlı kalırlar. *(Bakara sûresi, 82. âyet)*

En Küçük Varlığın İsteğine Cevap Veren Allah, İnsanın Ebediyet Arzusuna da Cevap Verir

Allah Teâlâ, hayat sahibi olan en küçük, en zayıf, en âciz varlıkların bile gizli seslerini, dualarını işitsin, ihtiyacını görsün, onları beslesin ve onlarla ilgilensin; sonra da yarattıklarının en büyüğü, en değerlisi olarak gördüğü insanın ölümsüzlük isteğini, duâsını işitmesin!

Onun ebedî yaşama isteğini duymasın ve reddetsin. Kendisine muhatap aldığı kullarının asırlarca: ***"Öldükten sonra yok olmak istemiyoruz, bizi ebedîyete mazhar kıl! Ey bizi sayısız nimetleriyle donatan sultanımız, bize gösterdiğin bu numünelerin asıllarını ve menbalarını da göster. Bizi bu çöllerde mahvetme. Bizi huzuruna al. Yokluğa atarak azap etme..."*** diye dua dua yalvarışlarına hiç değer vermesin!

Elli yıl, bin bir emek ile inşaa ettiği muhteşem bir sarayı sonunda ona bir çatı yapmayarak çürümeye terk etsin. İnsan gibi mucizevî bir sisteme mazhar ederek yarattığı varlığı, ağaçtan düşen bir yaprak gibi onları toprağa atıp çürütsün.

Aksine, bir incir çekirdeğini bile israf etmeyen Yüce Rabbimiz, en mükemmel şekilde yarattığı insanı yokluğun karanlıklarına atmayacak ve yaptıklarının karşılığını kendisine verecektir.

ÖZET OLARAK

Bir cenazenin defnedilmesi gibi, toprağın bağrına atılan tohumlardan tatlı, kokulu, renkli, lezzetli gıdaları ve meyveleri yaratan Allahımız, ölen insanları tekrar diriltip iyiler için cenneti yaratmıştır.

Topraktan bütün canlıları yaratan Allah, insanları tekrar diriltip onlara ahirette ebedî bir ömür ve saadet verecektir.

Meselâ bir meyve çekirdeği görünüşte ölüdür. Fakat toprağa gömülünce yeşerecektir. Aynen bunun gibi ölen bir insan da dünya yönüyle ölü, ahiret yönüyle diridir. Çünkü insan da bir tohum gibi toprağa girecek, kabir kapısından geçip ahiret hayatına devam edecektir.

Allah, hiçbir şeyi faydasız, boş yere yaratmamış, hiçbir şeyi hiçliğe, yokluğa atmamıştır. Yani Cenâb-ı Hak, gübre gibi pis bir maddeyi bile yok etmeyerek onu bitkilerin köklerinde, gövdelerinde tekrar diriltiyor. Onlardan; domates, şeftali, üzüm gibi meyveler, sebzeler yaratıyor.

Kâinattaki her şeyi, emrine ve istifadesine sunacak kadar önemli gördüğü insanı, sadece altmış yıl gibi kısa bir ömür için yaratmış olabilir mi? İyiliklerinin karşılığını vermeksizin onu ebedîyen toprağa gömer mi?

Kötülük yapanların kötülüklerini yanlarına kâr kalacak şekilde, âdeta ödüllendirircesine onları ebedîyen rahat rahat uyumaya terk eder mi?

Evimizde sakladığımız antika veya hatıra eşyalar bile yüz, yüz elli sene yaşarken, antika bir bardaktan az yaşayan insanın öldükten sonra hiçliğe terk edilmesi Allah'ın hikmetine, adaletine, rahmetine uygun düşer mi?

Ekini biçerken öldürüyorlar. Başaktan buğdayı ayırıyorlar. Sonra değirmende un hâline getirip tekrar öldürüyorlar. Undan hamur yapıyorlar.

Hamuru fırında pişirdikten sonra yani bir kez daha öldürdükten sonra ekmek elde ediyorlar.

Fakat defalarca ölen ve sonunda ekmek yapılan buğdayı insan yiyince, buğday bir bakıma tekrar dirilip insan bedeninde ete, kemiğe, tırnağa, saça dönüştürülerek insana can oluyor, hayat oluyor.

İşte bu mucizeleri her gün gözlerimiz önünde tazeleyip duran Allah Teâlâ, ölmüş insanları dünya hayatındaki imtihanlarının, diğer bir ifadeyle bu dünyada yapmış olduklarının karşılığını vermek üzere tekrar diriltecektir.

"De ki: Dünyayı gezin dolaşın da, Allah'ın yaratmaya nasıl başladığını anlamaya çalışın. Sonra, Allah tekrar yaratmayı da ölümden sonra diriltmeyi de gerçekleştirecektir. Allah elbette her şeye kadirdir." *(Ankebût sûresi, 20. âyet)*

2. Bölüm

İbadet

İBADET ETMEYİ SEVİYORUM

Gözümüzün değeri para ile ölçülebilir mi? Beynimizi ne ile değişebiliriz? Cenâb-ı Allah, organlarımızı en güzel şekilde yaratmıştır. Onlara maddî hiçbir değer biçemeyiz.

Allah, ihtiyacımız olan ışığı güneşten, her an muhtaç olup ciğerlerimize çektiğimiz oksijeni soluduğumuz havadan almamıza imkân sağlamıştır. Bize etrafımızı görmek için göz, işitmek için kulak, düşünmek için beyin vermiştir. Bunun yanında, bütün dünyayı, bizler için sayılamayacak kadar çok nimetle donatmıştır.

Bütün bu nimetlerin en büyüğü ise akıl sahibi bir insan olarak yaratılmaktır. Allah, insanı varlıkların en şereflisi, her yönüyle en güzeli ve yeryüzünün halifesi olarak yaratmıştır.

Yüce Allah, vermiş olduğu bunca sayısız nimet ve lütuflarına karşılık bizden sadece kendisine ibadet etmemizi istemektedir.

Yaratılışımızın Gayesi İbadettir

Her canlının bir yaratılış gayesi vardır. Örneğin Allah bal arısını bal yapması için yaratmış ve bunu Kur'ân-ı Kerîm'in Nahl sûresinde şöyle ifade etmiştir. *"Rabbin bal arısına şöyle vahyetti: 'Dağlardan, ağaçlardan ve insanların kurdukları çardaklardan kendine göz göz ev (kovan) edin. Sonra da her türlü meyveden ye de Rabbinin sana yayılman için belirlediği yolları tut.' Onların karınlarından renkleri çeşit çeşit bir şerbet çıkar ki onda insanlara şifa vardır. Elbette düşünen kimseler için bunda alacak ibret vardır."* *(Nahl sûresi, 68-69. âyetler).*

Aynen bunun gibi, Allah, insanın yaratılış gayesini de Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle anlatmaktadır: *"Ben cinleri ve insanları ancak beni tanıyıp bana ibadet etsinler diye yarattım." (Zariyaat sûresi 56. âyet)*

Yüce Allah'a, vermiş olduğu bunca nimete karşılık sevgimizi, saygımızı, teşekkürümüzü ifadenin yolu, ibadet etmektir.

Bir başka ifadeyle ibadet, yüce Allah'a teslim olmak; emirlerine, yasaklarına itaat etmek; nefsin ve şeytanın değil, Allah'ın razı olacağı şekilde yaşamaktır.

Allah, İbadet Etmemizi Emrediyor

"Ey insanlar! Hem sizi, hem de sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet ediniz. Umulur ki böylece (her türlü zarardan) korunmuş olursunuz." (Bakara sûresi, 21. âyet)

İbadet, Allah emrettiği için yapılır. Bunun sonucu da Allah'ın rızasını kazanılır. Allah'ın rızasını, hoşnutluğunu kazanan insan ise hem dünya hem de ahiret mutluluğunu elde eder.

Bütün Varlıklar Allah'a ibadet Eder

Mükemmel bir düzen içinde saat gibi işleyen kâinatta hiçbir şey başı boş bırakılmamıştır. Allah, her varlığa bir vazife yüklemiştir. İnsan dışındaki varlıkların yaptıkları işler onların ibadetidir. Meselâ arının bal yapması onun ibadetidir. Güneş ise dünyaya ısı ve ışık vererek ibadet etmiş olur. Yüce Allah bu hakikati Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle ifade ediyor:

"Yedi gök, yer ve bunlarda bulunan her şey, O'nu tesbih eder. O'nu övgü ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Ne var ki, siz onların tesbihini anlamazsınız. O, halimdir (müsamahalıdır), bağışlayıcıdır." (İsra sûresi, 44. âyet)

Atomlardan yıldızlara kadar bütün varlıklar, yüce Allah tarafından kendilerine yüklenen görevleri eksiksiz yerine getirmektedir. Durum böyle iken,

en mükemmel şekilde yaratılan ve sayısız nimetlerle donatılan insanoğlunun, Allah'a ibadet etmemesinin geçerli bir sebebi olabilir mi? Elbette ki olamaz.

Allah İstediği İçin İbadet Ederim

Yaratılışımızın asıl amacı; Allah tarafından imtihan edilmek, iyi insan olmakla kötü insan olmak arasında sınanmak ve Allah'a kulluk yapmaktır.

Bütün hayatımız bu temel esas etrafında dönmektedir. Ne yaparsak yapalım, biz farkında olsak da olmasak da her işimiz, her sözümüz hatta kalbimizden, aklımızdan geçen her düşünce, her istek, her niyet Allah tarafından bilinmekte ve değerlendirilmektedir.

Öyle ise Allah'ın emrettiği her şeyi Allah emrettiği için, Allah rızası için yapmalıyız. Allah tarafından imtihan edildiğimizi hiçbir zaman aklımızdan çıkarmamalıyız.

İbadetlerimiz, Bizi Koruyan Birer Kalkandır

İbadetlerimiz, bizim için, belâ ve musibetlere karşı koruyucu bir kalkan olur. Yaptığımız ibadetlerle bir kısım belâlar başımızdan uzaklaştırılır. İnsan, kulluk vazifesini yerine getirmiş olmanın huzurunu yaşar. İbadet eden insanın ruh sağlığı sağlam olur.

İbadetlerimizi yerine getirmekle birlikte başımıza bir kısım belâlar, sıkıntılar geliyorsa hatırımızdan çıkmasın ki daha büyükleri geri çevrilmektedir. Çalışan memurların maaşlarından her ay bir kısmı kesilip onların adına sigorta hesaplarında biriktirilir ve emekli olduklarında onlara maaş olarak ödenir. İbadetlerimiz de aynen bunun gibi bizim için koruyucu birer kalkan ve sigorta görevi yapar. Hayatımız boyunca yaptığımız ibadetlerimiz bize aynı zamanda ebedî saadet yeri olan cennetin kapılarını açar.

Kısaca söylemek gerekirse ibadetin en büyük faydası ve neticesi; Allah'ın rızasını ve ebedî cenneti ve mutluluğu kazanmaktır.

İbadetlerle Sürekli Sevap Kazanırız

Allah rızası için yapmış olduğumuz ibadetler, bize sevap kazandırır, günahlarımızın silinmesine vesile olur. Peygamber Efendimiz: **"Namaz için camiye giden bir müminin, her bir adımında bir günahı silinir ve derecesi bir basamak yükseltilir."** *(Buhari)* buyurmuştur. Yani yapmış olduğumuz ibadetler, bizim için bitmek tükenmek bilmeyen bir sevap kaynağı gibidir. Allah'ın emrettiği her ibadette bizim için sayısız faydalar ve hikmetler vardır.

Hazret-i Yunus'un (a.s.) kendisini yutan balığın karnından, yapmış olduğu ibadetler sayesinde nasıl kurtulduğu, Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle anlatılmaktadır:

"Şayet Allah'ı çok zikreden, ibadetli kimselerden olmasaydı, tâ mahşere kadar balığın karnında kalırdı." *(Saffat sûresi 143-144. âyetler)*. Yani hem belâ geliyor, balık tarafından yutuluyor. Hem de beterin beteri demek olan balığın karnında yem olarak ölüp gitme belâsı, ibadetleri sayesinde başından def ediliyor.

İbadetlerimiz, Bizi Allah'a Yaklaştırır ve Günahlardan Korur

Dünya meşguliyetleri, bizi Allah'tan sürekli uzaklaştırır. İbadetler ise bizi Allah'a yaklaştırır. İbadete yöneldiğimiz anda Allah ile aramızdaki mesafeler ortadan kalkar, kendimizi Allah'ın huzurunda hisseder ve bu sayede rahatlarız. Ne kadar gaflete düşersek düşelim, Allah'ın bize değer verdiğini, bizi asla terk etmediğini ve bizi sevdiğini anlarız.

İbadetler, bizi günahların kirinden arındırır. Kalbimizi kötü düşüncelerden, organlarımızı günah işlemekten korur. Ne zaman bir günaha yönelecek olsak, ibadet ile kazandığımız şuur bize: **"Dikkat et, sana yakışmıyor! Rabbin seni görüyor, O'nu gücendirme, O'nun sevgisi sana yeter!"** diye seslenir.

İbadetler, İnsanı Güzel Ahlâk Sahibi Yapar

İbadetlerimiz, güzel ahlâk sahibi olmamıza yardımcı olur. Ahlâkımızı güzelleştirir. İbadet eden insanın maksadı Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak, bu yolla da Allah tarafından sevilen bir kul olmaktır. Bu düşünce, zamanla insanı Allah tarafından sevilen iyi bir kişi olmaya doğru, yani güzel ahlâk sahibi olmaya yönlendirir. İşte buna güzel bir örnek:

Bir gün görev yaptığım okulda kavgacı ve yaramazlığı ile tanınan bir öğrencim bana: **"Üç dört gündür namaz kılıyorum. Hiç kötü söz söylemedim. Öğretmenlerim beni çağırıp: Evlâdım, üç gündür hiçbir yaramazlığını görmedik, ağzından bir tek kötü söz çıkmadı. Sendeki bu büyük değişikliğin sebebi nedir?"** diye sordular.

Üç günlük namaz ibadetinin, insan üzerinde böylesine olumlu etkileri görülürse, sürekli ve şuurlu bir şekilde yapılan ibadetin, insan üzerinde ne kadar olumlu etkileri olacağı tartışılmaz bir gerçektir.

Peygamber Efendimizi Örnek Almalıyız

İbadetler, sünnet-i seniyyeyi (Peygamberimizin sünnetini) de bünyesinde barındırır. Cenâb-ı Allah, Kuran-ı Kerîm'de: ***"Sen en büyük, en yüce ahlâk üzerindesin."*** *(Kalem sûresi, 4. âyet)* buyurarak bizi, Peygamber Efendimizi örnek almaya yönlendirir. Allah Teâlâ, kendisi tarafından sevilen bir kul olmamızı; Peygamber Efendimize, O'nun sünnet-i seniyye dediğimiz ahlâkına ve ibadet tarzına uymamıza bağlamıştır.

Hazreti Peygamber (s.a.v.)'ın ahlâkından bahsetmesi istendiğinde Hazreti Aişe (r.a.) şöyle cevap vermişti: **"O'nun ahlâkı Kur'ân'dan ibaret idi. Maksadı şu idi: "Kur'ân hangi âdabı öğretiyorsa onları uygulardı."**

Günlük basit işlerimiz bile Peygamber Efendimizin sünnet-i seniyyesine uygun şekilde yaptığımızda birer ibadet olur. Meselâ yerken içerken, yatıp kalkarken **"Bismillâh!"** demek, yemeği sağ elle yemek...

Peygamber Efendimiz: **"Benden nasıl gördüyseniz, namazı öyle kılın!"** buyurmuştur. O'nun bu sözü oruç için de, Hac için de yeme içme, giyme, konuşma, ticaret için de geçerlidir.

Kur'ân-ı Kerîm'de: ***"Ey Resulüm, de ki: "Ey insanlar, eğer Allah'ı seviyorsanız, gelin bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah gafurdur, rahimdir (çok affedicidir, engin merhamet ve ihsan sahibidir)."*** *(Âl-i İmran suresi 31. âyet)* ***"Kim Resul'e itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur."*** *(Nisa sûresi 80. âyet)* buyurulmuştur. Bu emirlere uyup ibadet edersek, Peygamber Efendimize de itaat etmiş oluruz. O'na itaa-

timiz çoğaldıkça da Allah'ın ahlâkı bizde tecelli eder. Çünkü Peygamber Efendimizin ahlâkı Allah Teâlâ'nın ahlâkıdır. Peygamber Efendimizin bize kusursuz bir örnek olabilmesi için Rabbimiz, kendi güzel ahlâkını O'na fıtrî bir elbise gibi giydirerek bizlere göndermiştir.

İbadetler, İmanımızı Güçlendirir

İbadet ile iman arasında sıkı bir bağ vardır. İbadetler, imanın hem gıdası hem koruyucusudur. İman, ibadetlerle beslenmediği takdirde her geçen gün zayıflar. İnsan, ibadete ne kadar ciddî sarılırsa, imanı da o ölçüde güçlü olur. Dünyaya gelişinin amacı olan kâmil, olgun insan olma hedefine o derece yaklaşır.

İbadetler, İnsanı Kendini Beğenmişlikten Kurtarır

İbadetler; kendini beğenme, böbürlenme, büyüklenme şeklinde ortaya çıkan ve adına nefsîlik, bencillik denen kötü duyguları terbiye eder. Büyük olanın daima Allah olduğunu hatırlatır.

Nefsinin esiri olan bir kişi, alçakgönüllü ve hoşgörülü olmaktan her geçen gün uzaklaşır. Allah'la arasına gaflet denen kalın bir perde iner. Böyle birinin basireti bağlanır, bu kişi artık hakikati göremez duruma gelir. Haram, helâl, cennet, cehennem gibi gerçekleri hafife alıp, onlarla alay etmeye başlar.

İmanı olup da Kur'ân'ın bildirmiş olduğu yoldan tamamen uzaklaşmasa da Allah ve Resulünün hiç de hoşlanmadığı bir varlık hâline gelir. Kısacası, bu nefsaniyyet denen gurur duygusu, akla hayale gelmez şekilde insanın özünü, kötü duygu ve davranışların kaynağı hâline getirir. Hatta Allah korusun, nefsaniyyeti kabara kabara Firavun gibi: **"Benden başka tanrı mı var?"** demeye kadar gider. Nefsinin esiri olanların sonu da Kur'ân-ı Kerîm'in açıkladığı gibi olur:

"(Bunlar;), iyi işler yaptıklarını sandıkları hâlde, dünya hayatında çabaları boşa giden kimselerdir." *(Kehf sûresi, 104. âyet)*

Bütün İyilikler, Güzellikler Allah'tandır

İbadetler, hayatımızı Allah'ımızın razı olduğu şekilde değerlendirmemizi sağlar. Allah'ın koruyup kollaması ve rahmeti kesildiği an, hiçbir insanî ve İslâmî bir değer taşıyamayacağımızı bilmeliyiz. Yüce kitabımız **"Bize gelen her iyiliğin Allah'tan, her türlü kötülüğün kendi nefsimizden, hatalarımızdan kaynaklandığını"** öğretir.

"Ne kadar iyi meziyetimiz, hünerimiz, başarımız varsa hepsi de Allah'ın lütfudur. Allah, bizi onlarla imtihan etmektedir. Bütün iyiliklerin meziyetlerin asıl sahibi olan Allah'ı unutarak yaptığımız iyiliklerle böbürlenmeye hakkımız yoktur." düşüncesi ancak ibadet ile kazanılabilir.

Bütün nimetleri veren Cenâb-ı Allah olduğuna göre, insana düşen büyük başarılar, servetler... elde ettiğinde bile Hazreti Süleyman gibi: ***"Rabbim beni, şükür mü edeceğim, yoksa O'nu unutup nankörlük mü edeceğim diye imtihan ediyor."*** *(Neml sûresi, 40. âyet)* demek düşer. Yapmış olduğumuz ibadetler; nimetlerin, güzelliklerin asıl sahibinin Cenâb-ı Allah olduğunu bize her an hatırlatır.

Aynı zamanda ibadet sayesinde Karun gibi: ***"Bunları bana Allah vermedi, hepsini ben kendi gücümle, yeteneğimle elde ettim!..."*** *(Kasas sûresi, 78. âyet)* demekten ve büyük bir yanlışa düşmekten kurtuluruz. Bu âyetlerden de açıkça anlaşılıyor ki ibadet eden bir kişi ile nefsinin esri olmuş birisi arasında çok büyük fark vardır.

İbadet Ederek Allah'ın Kulu Olduğumu Hatırlarım

Namaz kılarak, oruç tutarak, Kur'ân okuyarak kısacası ibadet ederek kulluğumuzun farkına varırız. Kazandıklarımızla şımarmayız. Bunlara **"Allah'ın ihsanı, hediyesi."** deyip şükrederiz. Şükür secdesi yaparız. Ne kadar güçlü, yetenekli, başarılı görünsek de daima Allah'tan yardım, af ve sağlıklı bir ömür isteriz.

Şeytana ve nefsine uyan ibadetsiz insan: **"Ne oldum?"** diyerek böbürlenir. Allah'a ve ibadete yönelen insan da: **"Ne olacağım?"** der, tedbirli yaşamayı ve hayatının her saniyesini iman sahibi biri olarak geçirmeyi öğrenir. Elinden geldiğince kuvvetli bir imana sahip olarak hayatını sürdürmeye gayret eder.

"Küçümseyerek insanlardan yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Zira Allah, kendini beğenmiş övünüp duran kimseleri asla sevmez." ***(Lokman sûresi, 18. âyet)***

MÂBET VE İNSAN

Duyanlar rûhlarında imanın neşvesini,
Duyarlar ezanlarda ötenin şivesini,

Yürürler durmadan mâbette Hakk'a niyâza,
Ererler vicdanlarında en büyülü hazza.

Kulaklarda tın tın sonsuzluk mûsıkîsi,
Dolup taşar rûhlarına Kur'ân zemzemesi...

Her yanda his köpürür, her yana mânâ iner,
Mânâlar buğu buğu gelip rûhlara siner.

Dünya silinir gider, güneş ufukta söner,
Başlar, meleklerin gezdiği iklime erer.

Bu masmavi âlemde bir sürü kalbi kırık,
Ve bir sürü de sîneleri delen hıçkırık...

Değişip her şeyin başkalaştığı bu yerde,
Ukbâ şafakları sökün eder perde perde.

Kalblerde solmayan renk renk duygular yeşerir,
Rûh huzûra erer, benlik bütünüyle erir.

Her ânı gülkırmızı bu ışıktan zamanda,
Sanır insan kendini bir lâhutî ummanda.

Rûh, bu derinliği bir kere duyup tatmışsa,
Duyguları Allah'la, gönlünde de O varsa,

Geçmişse kendinden sonsuzun râyihasiyle,
Duyar en duyulmazı o füsunlu sesiyle,

Ta ötelerle selâmlaşır olduğu yerden,
Ve selâmlar alır ötedeki bahçelerden...

M. Fethullah Gülen
(Kırık Mızrap II)

İBADETLERLE İLGİLİ TERİMLER VE KAVRAMLAR

Mükellef

İslâm dinine göre, Allah Teâlâ'nın emirlerini yerine getirmekle ve haramlarından (yasaklarından) kaçınmakla sorumlu olan insana **mükellef** denir.

Bir insan, dinin kurallarına göre mükellef (sorumlu) değilse günahları olarak yazılmaz. Mükellef olan ile olmayanın arasındaki fark budur. İyiliklerimizin sevapları çocukluğumuzdan itibaren, kötülüklerimizin günahı ise mükellef olduktan sonra yazılmaya başlar.

Mükellef Sayılmanın Şartları

Bir kimsenin mükellef sayılması, yani Allah'ın emir ve yasaklarından sorumlu tutulması için;

- Müslüman olması,
- Akıllı olması,
- Ergenlik çağına (buluğ çağı) girmiş olması gerekir.

Cenâb-ı Hak, insana dünyaya gelişinden erginliğe erinceye kadar gerekli dinî eğitimi alması için süre tanımıştır. Bu dönemdeki kötülük ve günahlarımızdan bizleri sorumlu tutmayarak merhametini göstermiştir.

Ergenlik Çağı

Ergenlik yaşı veya zamanı her kişi için aynı değildir. İklim şartlarına, sosyal yapıya, kültür seviyesine, fizikî ve psikolojik durumlara göre farklılık gösterir.

Ergenlik çağı; biyolojik olarak erkeklerin baba, kızların anne olabilecek duruma geldiği dönemdir.

Erkek çocukları ihtilam olmaya başlamasından itibaren ergenlik çağına girmiş sayılır. Ülkemizde erkek çocuklar çoğunlukla 12-15 yaşları arasında ergenlik çağına girmektedir.

Kız çocuklarında ise kadınlara özel âdet hâlinin başlaması, ergenlik çağına girildiğinin belirtisidir. Kız çocukları genellikle 11-12 yaşları arasında ergenlik çağına girer.

On beş yaşını bitirdiği hâlde, kendisinde ergenlik belirtileri görülmeyen çocuklar, erkek de olsa kız da olsa -akıllı olmaları şartıyla- ergenlik çağına girmiş sayılır.

Dinî Sorumluluklarımla İlgili Kavramları Öğreniyorum

Farz

Allah Teâlân'ın dinimizde kesin ve açık delilerle bize bildirdiği ve bizden kesinlikle yapmamızı istediği işlerdir: namaz, oruç, zekât gibi.

Yaptırımı (hükmü): Farzların; yapıldığında sevabı, kasten yapılmadığında günahı çok büyüktür. Bir farzı kabul etmeyip inkâr eden kimse, Allah'a karşı gelmiş olur ve dinden çıkmış sayılır. Çünkü böyle bir düşünceye sahip olan kişi, kendisini Allah'tan üstün görme gibi bir yanlışın içine düşmüş demektir.

Haram

Allah Teâlâ'nın dinimizde kesin ve açık delillerle bildirdiği ve kesin olarak yasakladığı işlerdir: kumar oynamak, yalan söylemek, içki içmek, gıybet etmek, başkalarının hakkını yemek, dedikodu yapmak gibi.

Yaptırımı (hükmü): Yapılması yasaklanan bir işin yapılması günahtır; böyle günah bir işi terk etmek de büyük bir sevaptır. Haram olan bir işin, haramlığını inkâr edip helâl sayan kimse dinden çıkmış olur.

Vacip

Delilleri farz kadar kesinlik taşımayan, fakat dinimizin yapmamızı emretmiş olduğu işlerdir: Vitir namazı, bayram namazı, kurban kesmek gibi.

Yaptırırımı (hükmü): Vaciplerin sevabı da günahı da farzlardan daha azdır.

Sünnet

Peygamber Efendimizin sözlerinin, davranışlarının, takrirlerinin ve tavırlarının genel adıdır. Takrir, Peygamberimizin, huzurunda meydana gelen veya anlatılan bir olaya sessiz kalarak onay vermesidir. Kısacası Peygamber Efendimizin hayat tarzına **sünnet** denir.

Sünnetin yaptırımı: Sünnetin yapılması sevaptır, terk edilmesi ise günah değildir. Ancak sünneti terk eden insan, ahirette Peygamber Efendimizin şefaatinden, yardımından mahrum kalır.

Sünneti Terk Etmenin Günah Sayılmaması Asla Önemsiz Olduğu Anlamına Gelmez

Sünnetler, dinin çok büyük bir bölümünü oluşturur. Eğer onlar farz kılınsaydı, her gün yüzlerce günah işlemiş olacaktık. Çünkü beş vakit namazı bile gerektiği gibi kılamazken, yüzlerce sünneti nasıl yerine getirecektik. Sözgelimi sağ elimizle yemek, içmek, dişlerimizi fırçalamak sünnettir. Bunun gibi günlük hayatımızda uygulayabileceğimiz onlarca sünnet

vardır. Bunların hepsi farz olsaydı, bazen gereken titizliği gösteremeyecek ve farzı terk etmekle büyük günah işlemiş olacaktık.

Demek ki sünnetlerin farz olmaması; önemsizliğinden değil, sadece Cenâb-ı Hakk'ın bize olan merhametinden, dini bizim için kolaylaştırmak istemesindendir.

Meselâ dişlerimizi fırçalamanın önemsiz olduğu söylenebilir mi? Güler yüzlü olmak sünnettir. Öyleyse "güler yüzlü olmak" önemsizdir, denebilir mi?

Sünnet-i seniyye, Peygamber Efendimizin (s.a.v.) ahlâkıdır, hayat tarzıdır. O'na uymayan davranışlar, konuşma tarzları güzel, medenî ve insanî olabilir mi? Elbette ki olamaz.

Peygamber Efendimiz Bizim İçin En Güzel Örnektir

Kur'ân-ı Kerîm'de, Cenâb-ı Allah'ın Sevgili Peygamberimiz hakkında neler söylediğine, O'nu nasıl yücelttiğine ve bize nasıl tanıttığına bakalım:

"Ey Resulüm, müminlere şöyle de: Eğer Allah'ı seviyorsanız, bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı affetsin." (Âl-i İmran sûresi, 31. âyet)

"Yemin olsun, Allah'ın Resulü (Hazreti Muhammed) sizin için en güzel örnektir." (Ahzab sûresi, 21. âyet)

"(Ey Resulüm) sen, en yüce (en güzel) ahlâk üzerindesin." (Kalem sûresi, 4. âyet)

"Yemin olsun, içinizden size öyle bir peygamber geldi ki sıkıntıya düşmeniz O'na çok ağır gelir, kalbi üstünüze titrer, müminlere çok şefkatli, merhametlidir." (Tevbe sûresi, 128. âyet)

Bir Müslüman, gerek şahsî gerekse toplum hayatında Peygamber Efendimizi, örnek almalıdır. Çünkü O, yüksek bir ahlâka sahiptir. Müminin davranışları, O'nun davranışlarına benzediği ölçüde güzel olur. Aksi takdirde çirkin ve bereketsiz olur.

Mümin; yeme içme, oturma kalkma, uyuma gibi en basit işlerinde bile sünnet-i seniyyeye uygun hareket ettiği zaman, yaptığı bu işler ibadet hükmüne geçer ve sevap kazanır.

Allah, Davranışları Peygamberimize Benzeyenleri Sever

Şu âyeti tekrar hatırlayalım: *"Ey Resulüm, müminlere şöyle de : Eğer Allah'ı seviyorsanız, bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı affetsin."* (*Âl-i İmran sûresi, 31. âyet*)

Allah'ın kulunu sevmesi, ona ya sevap vermesi ya da onun günahını affetmesi şeklinde olur.

Demek ki Peygamber Efendimizin sünnetini kendisine ilke ve esas kabul eden kimse, Allah tarafından sevilen bir insan olur.

Peygamber Efendimizin sünneti müminler için pusula gibidir. Her zaman doğruyu gösterir. **"Beni Rabbim terbiye etti..."** buyuran Peygamber Efendimizin her konudaki uygulaması, Allah'ın seçtiği davranış biçimidir. Bu pusulaya uymayan insan, kendisini hedefe götüren yoldan çıkar ve yanlış yollara sürüklenir.

Allah'ı sevmek ise Peygamber Efendimizin sünnet-i seniyyesine uymayı gerektirir. Çünkü Allah'ı gerçekten sevmek, onun razı ve hoşnut olacağı şekilde hareket etmek ve yaşamaktır.

Allah'ın razı ve hoşnut olacağı şekilde hareket edip yaşamak ise en mükemmel ve eksiksiz şekliyle yalnızca Peygamber Efendimizde (s.a.v.) tecelli etmiş, görülmüştür.

Kısacası Peygamber Efendimizin sünnetine uymayan O'nun ve Allah'ın sevgisinden mahrum kalır. Öyleyse dünya ve ahirette mutlu olmanın tek çaresi, Peygamber Efendimizin sünnetine uygun hareket etmektir.

Mekruh

Dinimizin kesin olarak yasaklamadığı, fakat yapılmasını da hoş karşılamadığı davranış ve işlerdir. Yapılan işin niteliğine, zamanına ve yerine, yapanın durumuna göre günah olma durumu değişir. Bununla birlikte günahlar küçük de olsa, basite alınmamalıdır. İnce ipliklerin birleşerek kalın bir halatı meydana getirmesi gibi küçük günahlar da birleşerek büyük günahlara dönüşür.

Mekruh, çirkin olmakla beraber, din bunu şiddetle yasaklamaz, fakat sonucu bazen insan için çok acı olabilir. Meselâ, gürültü yaparak komşusunu rahatsız eden bir kişi mekruh işlemiş olur. Fakat komşusunun bundan rahatsız olması bir kavgaya hatta daha kötü olaylara sebep olabilir.

Dinin böyle şeylere haram dememesi, bizi büyük günah işlemekten koruması ve Cenâb-ı Hakk'ın kullarına merhameti sebebiyledir.

TEMİZ OLMAYI SEVİYORUM

Dinimiz temizliğe çok önem verir. İslâm dininde, temizlik ibadetlerin ruhu gibidir. Biraz dikkat edildiğinde dinimizin temizliğe çok büyük bir önem verdiği, bu konuya özellikle vurgu yaptığı hemen anlaşılır. Temizliğe gereken özeni göstermeyenler, Allah'ın sevgisini kazanacağı vesilelerden birini elinden kaçırmış olur. Çünkü; *"Allah, temizliğe önem verenleri sever." (Tevbe sûresi, 108. âyet)* İyi bir mümin olmak için Allah Teâlâ'nın bu sözü, elbette gerektirdiği ciddiyetle ele alınmalıdır.

Peygamber Efendimiz de: **"Allah temizdir ve sadece temiz olanı kabul eder."** *(Müslim)* diyerek dinimizin temizliğe verdiği önemi vurgulamıştır.

İbadet, Temiz Olmayı Gerektirir

Dinimiz, bizden ibadet etmemizi isterken daima temizliği de beraberinde ister. Örneğin Namaz kılmaz için mutlaka abdeste ihtiyaç vardır. Abdestsiz namaz olmaz. Müslüman için temizlik, namazın abdesti gibidir. İbadetin kabul edilmesi için temiz olmak gerekir.

Dinimiz, beden temizliği kadar mekân ve çevre temizliğine de önem verir. Kıldığımız namazın sağlıklı olması için beden temizliğinin yanında, namaz kılacağımız yerin de temiz olması gerekir. Bir de manevî temizlik vardır ki o her ikisinden de önemlidir. Manevî temizlik; duygularımızın, düşüncelerimizin Allah rızasına uygun hâle gelmesiyle mümkün olur.

Allah'ın sevgisini, rızasını kazanmak için müminin dış görünüşü maddî, yani görülen kirlerden; iç âlemi, duyguları da manevî kirlerden, kötü düşüncelerden uzak olmalıdır.

Bir Müslüman her zaman, her yerde, her konuda temizliğe dikkat etmelidir. Ancak namaz ibadetimizi yerine getirebilmemiz için zorunlu olarak yapmamız gereken temizlikler vardır. Onun için bu konuyu bundan sonraki bölümlerde genişçe ele alacağız.

Namaz Kılmaya Engel Olan Pislikler

Namaza başlamadan önce bazı temizlikleri yapmamız gerekir. Temizlik, namaz açısından iki kısımdır:

Birincisi **hadesten taharet** denen görünmeyen pisliklerdir. Cünüp olma ve abdestsizlik durumlarında görünür bir pislik yoktur. Ancak cünüp ve abdestsizlik gibi durumlarda namaz kılınamayacağı açıklanmıştır. Bu konu hakkında kitabımızın ileriki bölümlerinde bilgi verilecektir.

Diğer temizlik türü ise **necasetten taharet** dediğimiz gözle görülüp, elle tutulabilen pisliklerin temizliğidir.

Görünür pislikler, namaza engel olup olmaması açısından iki çeşittir:

1. İnsanların ve eti yenmeyen hayvanların dışkı, sidik, kan, irin ve menileri ile eti yenen hayvanlardan tavuk, kaz ve ördeklerin pislikleridir.

Bu tür pisliklere **galiz necaset** de denir. Bunlardan az miktarda bile olsa vücudumuza veya elbisemize bulaşmamasına çok dikkat edilmelidir.

Bu pisliklerden katı olanlarından üç gram, sıvı olanlarından el ayası, yani avuç içinin çapı kadar olan miktarı namaza engel olmaz. Belirtilen bu miktarlardan fazla pislik vücudumuza veya elbisemize bulaşmışsa ve bunlardan temizlenme imkânı varsa, temizlenmeden namaz kılınmaz.

2. Eti yenen hayvanlardan at, koyun, keçi, sığır, manda, deve ile atın dışkı ve sidikleriyle eti yenmeyen kuşların pislikleridir. Bu tür pisliklere ise **hafif necaset** adı verilir.

Bu tür pisliklerin, elbisemizin veya vücudumuzun dörtte birini geçmeyen miktarı ile namaz kılınabilir. Ancak elbisemize veya vücudumuza bu miktardan daha fazla pislik bulaşmışsa namaza engel olur.

Ancak dinin ruhuna uygun olanı, böyle bir durumda bile birinci bölümdeki miktarı esas almaktır. Kısacası namaz, imkân nispetinde pislikten uzak olarak kılınmalı, pis olarak Allah'ın huzuruna çıkılmamalıdır.

Pis olan kan, insan ve hayvanlardan çıkan akıcı kandır. Usulüne uygun olarak kesilen hayvanların damar ve etlerindeki kan kalıntısı; dalak, ciğer ve yürek üzerindeki ve içindeki kanlar ile bit, pire, çekirge, sinek gibi hayvanların kanları namaza engel değildir.

Dinimiz, kolaylık olsun diye bazı pisliklerin belirli bir miktara kadarıyla namaz kılmamıza müsaade etmiştir. Bunlar işin en zarurî noktalarıdır. En

iyisi ve doğru olanı ise tüm pisliklerden zaman ve imkân ölçüsünde tamamen arınmaktır.

İslâm Dinine Göre Pis Olan Bir Şeyin Temizlenme Yolları

Kendisine necaset (pislik) bulaşan ve necis (pis) olan bir şeyi temizlemenin birden fazla yolu vardır:

1. Su ile temizleme

Abdestsizlik ve cünüplük durumu ile kadınlara ait âdet ve lohusalık hâlleri, temiz su ile abdest almak ve gusletmek (boy abdesti almak) suretiyle giderilir.

Eğer su ile temizlenme mümkün olmazsa, teyemmüm ile bu temizlik yerine getirilebilir. (Teyemmüm konusuna bakınız.)

Maddî pislikler ise sadece temiz olan sularla giderilir.

İdrar gibi maddeler, bedenimize bulaşmışsa üç defa yıkamakla temizlenmiş olur. Elbisemize bulaşmışsa kirlenen bu yerler, en az üç defa yıkanıp her defasında mümkün olduğunca su kalmayacak şekilde sıkmakla temizlenmiş olur.

Eğer yıkanan pis şey halı, kilim gibi sıkılamayan türden şeyler ise her yıkayışta su damlaları kesilinceye kadar bekletilirse temizlenmiş olur.

Halı gibi sıkılamayan nesneler, akarsu içinde bekletilerek pislik kalmadığına kanaatimiz gelirse temizlenmiş olur. Bu durumda üç kere yıkamaya gerek kalmaz.

2. Silerek Temizleme

Bıçak, cam, mermer, porselen gibi pisliği emmeyen şeyler pis olursa temiz bir şey ile silinerek temizlenebilir.

Bu iki yol dışında eşyanın pislenme şekline göre başka temizleme yolları da vardır. Gerektiğinde bu konuda ilmihal kitaplarına bakılabilir.

CENNET

Zehra sordu:
Gülleri hiç solmayan,
Kokusu kaybolmayan,
İnsanları ölmeyen
Bir ülke yok mu anne?

Annesi şöyle cevap verdi:
Bizim asıl yurdumuz
Cennetimiz var, kızım.
Gülleri solmaz, çünkü
Her günü bahar, kızım.

Beyaz gülü kar gibi,
Kırmızısı nar gibi,
Kokla beni der gibi,
İnsana bakar, kızım.

Orada her şey olacak,
Mutluluk kucak kucak,
İnsanlar yaşayacak
Sonsuza kadar, kızım.

M. Yaşar KANDEMİR
(Ahirete İnanıyorum)

KADINLARLA İLGİLİ ÖZEL HÂLLER ÜÇ KISIMDIR

Hayız (âdet) Hâli

Ergenlik çağına gelen kadınlar âdet görmeye başlar. Hayız, rahimden kan gelme durumudur. Kadınlara özgü bu hayız kanının gelmesine **âdet hâli** denir. Hayız hâli, hastalık veya lohusalıktan farklı bir durumdur.

Kız çocukları, en erken dokuz yaşında buluğ çağına girer ve âdet görmeye başlar. Âdet hâlinin başlamasıyla kızlar, ergenlik çağına girerler ve bu dönemden itibaren dinî vecibelerle (görevlerle) ilgili sorumlulukları başlar.

Âdet Hâli İle İlgili Önemli Hususlar

- Âdet hâlinin en azı üç gün (72 saat), en çoğu on gündür (240 saattir).
- Üç günden az gelen kan hayız kanı değildir. On günden fazla devam eden kan da hayız kanı değildir. İkisi de istihaze kanı olarak kabul edilir. İstihaze kanı konusunda daha sonra bilgi verilecektir.
- Âdet hâlinin günleri herkeste aynı değildir.
- Âdet günlerinde gelen hayız kanının devamlı olması şart değildir. Akıntı ara sıra kesilse bile âdet günlerinde gelen kan hep hayız kanıdır.
- Âdet günlerinde gelen kanın rengi nasıl olursa olsun, hepsi hayız kanı sayılır. Gelen akıntı bembeyaz hâle gelince âdet hâli bitmiş, hayız kanı kesilmiş olur.
- İki âdet hâli arasındaki temizlik müddetinin en kısa süreli olanı on beş gündür. Temizlik süresinin en uzunu hakkında bir sınır yoktur. Âdet görülmedikçe temizlik müddeti devam eder.

- Kendisinden ilk defa kan gelen bir kız, namazı ve orucu bırakır. Eğer kan üç günden önce kesilirse bu âdet (hayız) kanı değildir. Geçen namaz ve oruçlarını kaza eder.
- Bir kızın ilk defa üç günden az olmamak ve on günden fazla olmamak üzere gördüğü kan hayız kanıdır ve kan üç ile on gün arasında kaç gün devam ederse bu süre **âdet hâli** olarak belirlenir.
- Meselâ ilk defa üç günden fazla gördüğü kan sekiz gün devam ederse ve temizlik süresi 22 gün devam ederse âdet hâli sekiz gün olarak belirlenmiş olur.
- Bir kızın ilk defa gördüğü hayız hâli hiç kesilmeden aylarca devam etse bu kızın her ayından on günü âdet hâli, yirmi günü de temizlik süresi kabul edilir.
- Bir kadın; 3, 4, 5 veya 6 gün âdet hâli olsa, sonra 7, 8, 9, 10 gün daha kan görse on günü geçmediği sürece hepsi de hayız kanı sayılır. Namaz ve oruçlarını kaza etmez.

  Eğer on günü geçerse eski âdet günü kaç gün ise o kadarı hayız kanı, gerisi istihaze kanı sayılır ve eski âdet günlerinden sonraki kanın devam ettiği günlerdeki namaz ve oruçlarını kaza eder.
- Kadın, âdet günü beş gün iken, sonra altı veya yedi gün kan görse, sonra tekrar beş gün kan görse, âdeti beş gün olarak devam ediyor sayılır. Eğer eski âdetinin üstüne iki kere üst üste değişik günlerde âdeti bitse, eski âdet günleri yeni âdet günlerine değişmiş olur.
- Fakat âdet günlerinin değişmesi için eski âdetinden farklı olan günlerin iki kere üst üste görülmesi gerekir.
- Âdet hâli elli beş yaşında sona erer. Bu yaştan sonra görülen kan hayız kanı değildir
- Bir namazın vakti girdikten sonra kadının âdeti namazı kılmadan başlamış olsa, o vaktin namazı kadının üzerinden düşmüş olur. Bu durumda namaz kılmaz.
- Âdet hâli sona eren bir kadının gusledip (boy abdesti alıp) namaz kılacak kadar bir zamanı varsa o vaktin namazını kılar. Eğer kılamazsa kaza eder. Eğer bu kadar bir zamanı yoksa, o vaktin tamamı âdet hâlinde geçmiş sayılır ve o namazı kaza etmesi gerekmez.
- Temiz iken oruca niyet eden bir kadın, imsaktan sonra âdeti başlasa veya lohusa olsa, orucu bozulur ve kaza etmesi gerekmez. Yemeyip içmemesi dinî değildir. Yemesi, içmesi günah değildir.
- Bir kadının âdeti ramazan ayında, gündüz vakti günün içinde sona erse ve temizlense günün geri kalan kısmında yemesi, içmesi günah (mekruh) değildir.

- Bir kadın, âdetinin başlayacağını hissetse fakat kan görmese veya kanın çıkmasını pamuk gibi bir şeyle önlese kan çıkmadıkça âdet hâli başlamış olmaz, abdesti de bozulmaz.
- Temiz olan bir kadın, temiz olarak yatsa ve cinsel organ ağzına pamuk koymuş olsa, sabah kalktıktan sonra pamukta kan görse, âdeti kanı gördüğü andan itibaren başlamış olur.

İSTİHAZE (ÖZÜRLÜ OLMA) HÂLİ

Bir damardan çıkıp cinsel organ yolu ile dışarı çıkan kana istihaze (özür) kanı denir. Bu kan, rahimden değil, herhangi bir rahatsızlık sebebiyle damardan gelir. Bu durum kadınlar için bir özürlülük hâlidir.

Bir kadından, üç günden az bir süreyle gelen veya âdet hâlinde iken on günden sonra gelen kan veya nifas (lohusa) hâlindeyken kırk günden sonra gelen kan istihaze (özür) kanıdır. Aynı şekilde dokuz yaşından önce ve elli beş yaşından sonra gelen kan da istihaze kanıdır.

İstihaze hâlinde olan kadın için âdet ve lohusalık hâlinde olan dinî yasaklar geçerli değildir. Yani ibadet yasağı söz konusu değildir. Dinî yaşantısını normal olarak sürdürür.

Âdet ve nifas (lohusa) hâlinde olan kadınlara dinimizce haram olan şeyler nelerdir?

1. Namaz kılmak

Hayızlı kadın, namaz kılamaz ve bu durumda iken kılamadığı namazlarını kaza etmesi gerekmez. Çünkü hayız, her ay tekrar ettiğinden, kılınmayan namazların daha sonra kaza edilmesi çok ciddî bir zorluk getireceğinden İslâm, kadına kolaylık sağlamıştır. Zaten İslâm sıkıntı ve zorluk dini değil, kolaylık dinidir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.): "*Ay hâli (âdet hâli) olduğun zaman namazı kılma. Âdet hâlin sona erince gusl et (boy abdesti al) ve namazını kıl.*" *(Fethurrebbani, 2. cilt)* buyurmuştur.

2. Oruç tutmak

Âdet ve lohusalık günlerinde kadınlar oruç tutamaz. Fakat oruçlarını sonradan kaza eder. Kadın, ramazan ayında tutamadığı oruçlarını daha sonra değişik günlerde kaza edebilir.

Hazreti Aişe validemiz konuyla ilgili olarak şöyle haber vermiştir:

"Peygamber Efendimizin (s.a.v.) zamanında bizler âdet hâlimiz bitip de temizlenince orucumuzu kaza ederdik, kılamadığımız namazlarımızı kaza etmezdik." *(Ebu Davut)*

3. Kur'ân okumak

- Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: ***"Âdet hâlinde olan ve cünüp olan kimse Kur'ân'dan hiçbir şey okuyamaz."*** Ancak **"Rabbenâ âtinâ"** gibi dua âyetlerini, dua niyetiyle okuyabilir.

Ancak;

- Öğretici durumunda olanlar Kur'ân-ı Kerîm'i kelime kelime öğretebilir.
- Dua anlamında olan âyetleri dua niyetiyle okuyabilir, Allah'ı zikredebilir. Yani Lâilâhe İllâllah, Elhamdülillâh, Sübhanallah gibi Allah Teâlâ'yı zikir (anma) anlamı taşıyan kelimeleri söyleyebilir.
- Her türlü dua yapabilir. Peygamber Efendimizin yaptığı duaları da okuyabilir ve okumalıdır da. Cünüp olan veya âdet hâlinde olan kimse, yukarıda açıklanan ölçüler içinde olmak şartıyla Allah'ı anmaktan, dua etmekten uzak kalmamalıdır. Kul, daima Rabbi ile hem dilden hem gönülden diyalog hâlinde olmalıdır.

4. Kur'ân'a el sürmek

- Doğrudan Kur'ânı Kerîm'i tutamaz. Ancak Kur'ân'ı temiz olan bir bez veya başka bir şeyle tutabilir.

5. Kâbe'yi tavaf edemez.

6. Camiye ve mescidlere giremez. Peygamber Efendimiz (s.a.v.): ***"Mescide, hayızlı ve cünüp kişinin girmesi helâl değildir."*** *(Ebû Davud, Sünen 1/60)* buyurmuştur.

Bunların dışında evli olan kişilerle ilgili başka durumlar da vardır. Bu konuda ilmihal kitaplarına bakılabilir.

GUSÜL (BOY ABDESTİ)

Guslün Türkçemizdeki karşılığı boy abdestidir. Vücudu (tüm bedeni) hiçbir yeri kuru kalmayacak şekilde, temiz su ile yıkamaya **gusül** denir.

Guslü (Boy Abdesti Almayı) Gerektiren Hâller

Aşağıda belirtilen her iki durumda da kişiye gusül farz olur.

1. Dokunmak, düşünmek, bakmak suretiyle duyulan şehvetin, yani cinsel arzunun etkisiyle cinsel organdan meni gelmesi ve dışarı çıkmasına **ihtilâm olma** denir. İhtilâm olma durumunda **cünüplük** meydana gelir.

2. Ergenlik çağına girmiş olan erkek veya kadının cinsel ilişkide bulunması hâlinde de cünüplük meydana gelir.

Cünüplük Hâli ile ilgili açıklamalar

- **Meni**, vücuttaki yerinden şehvetle çıkan ve cinsel organ yoluyla dışarı atılan beyaz ve koyu bir sıvıdır.
- Kendisinden şehvetle meni çıkan bir kimse, eğer idrar yapmadan veya on beş dakika kadar beklemeden yıkanır da daha sonra kendisinden meninin geri kalanı çıkarsa, o kimsenin tekrar gusül etmesi gerekir.
- Şehvetle çıkmayan meniden dolayı gusül gerekmez.
- Uykudan uyanan kimse, ihtilâm olduğunu hatırlamasa bile, üzerinde meni bulaşığı görürse gusül abdesti alması gerekir.
- İhtilâm olduğunu zanneden kimse, üzerinde yaşlık görmezse, yani dışarı meni çıkmamışsa gusül etmesi gerekmez.
- Dokunma, bakma, düşünme gibi sebeplerle şehvetsiz olarak kendi kendine çıkan berrak kaygan sıvıya **mezi** denir. Mezi, guslü gerektirmez. Fakat abdesti bozar. Mezi, üşüme gibi sebeplerle de çıkabilir.
- Bazen idrar yaptıktan sonra, idrarın ardından koyu, bulanık bir sıvı gelir. Buna **vedi** denir. Vedi, guslü gerektirmez.

3. Hayız kanı kesilince, yani kadınların âdet hâli sonra erince gusül gerekir.

4. Nifas kanı kesilince, yani çocuk doğuran kadının lohusalık hâli bitince gusül gerekir.

5. Yeni Müslüman olan kimsenin de boy abdesti alması gerekir.

6. Âdet hâlinde veya lohusa iken Müslüman olan bir kadının da bu hâlleri sona erince gusletmesi gerekir.

Guslün Farzları Nelerdir?

Guslün farzı üçtür:

1. Ağza bolca su verip boğaza kadar çalkalamak. Bu işleme **gargara** yapmak denir.
2. Buruna su çekip içini yıkamak. Bunu yaparken suyu genze çekip ağza akıtmak gerekmez.
3. Bütün vücudu, hiç kuru yer kalmayacak şekilde yıkamak.

Gusülde (Boy Abdesti Alırken) Dikkat Edilecek Hususlar

- Varsa bıyık, sakal ve saçların diplerine suyun ulaşması gerekir.
- Küpe deliklerine, yüzük altlarına suyun girmesi için küpeler ve yüzükler hareket ettirilmelidir.
- Tırnaklardaki oje, boya gibi su geçirmeyen maddeler, gusülden önce iyice temizlenmelidir.
- Cilde suyun erişmesine engel olan maddelerin temizlenmesine her zaman dikkat edilmelidir.

Guslün Sünnetleri Nelerdir?

1. Niyet etmek
2. Besmele ile başlamak
3. Gusülden önce abdest almak. Tek başına gusül, aynı zamanda abdest yerine de geçer.
4. Önce başı yıkamak, sonra sağ omza, daha sonra sol omza su dökmek.

Açıklama

Peygamber Efendimiz bir mecburiyet olmasa dahi cuma günleri gusül yapılması gerektiğini özellikle vurgulamıştır. Bu sünnete titiz bir şekilde uymak gerekir. Bu sünnete uyulduğu takdirde, cuma ve bayram namazlarına kalabalık bir şekilde gelen insanlar, kir ve ter kokularıyla birbirlerini rahatsız etmemiş olurlar.

Nasıl Gusledilir ?

- Önce; "**Niyet ettim, Allah rızası için gusül abdesti almaya**" diyerek niyet ederiz. Sonra "Bismillâhirrâhmanirrahîm" deyip edep yerlerimizi yıkarız. Ardından namaz abdesti gibi abdest alırız. Daha sonra da bütün bedenimizi hiçbir kuru yer kalmayıncaya kadar yıkarız.
- Abdest alırken ağzımızı su ile gargara yapmaya, içine su çekerek burnumuzu yıkamaya dikkat etmeliyiz.
- Bir kimse, ağzına ve burnuna su verdikten sonra akarsuya, denize veya göle dalarsa farz olan guslü yerine getirmiş olur.

Cünüp olan kişinin Yapması Haram olan Şeyler

1. Namaz kılmak
2. Kur'ân okumak

Gusletmesi gereken bir kişi Kur'ân okuyamamakla birlikte dua ve Allah'ı anmak amacıyla "Fatiha; İhlâs, Âyetelkürsî" gibi sûreler okunabilir.

3. Kur'ân'a el sürmek (Kur'ân'ı temiz bir bez veya elbisenin bir tarafı ile tutabilir.)
4. Çok zorunlu olmadıkça camiye girmek
5. Kâbe'yi tavaf etmek

Cünüp olan bir kimse;

- Eûzü besmele okuyabilir.
- Hadis-i şeriflerde geçen dualar ve âyet-i kerîmeleri dua niyetiyle okuyabilir.
- Allah'ı anmak için; "Lâ îlâhe illâllah, Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh, sübhanallah, velhamdülillâh gibi sözleri söyleyebilir.
- Peygamber Efendimize salâtü selâm okuyabilir. Özellikle hadis-i şeriflerde zikredilen günlük duaları, zikirleri okuyabilir ve okumalıdır da.
- Cünüpken yeme içmenin de hiçbir sakıncası yoktur. Ancak cünüp olan kimsenin bir şeyler yiyip içimeden önce elini ve ağzını yıkaması gerekir. Oruç tutacaksa cünüp olarak yemeğini yiyebilir ve imsak vaktinden sonra da yıkanabilir.
- Namaz vaktini geçirmemek şartıyla cünüp hâlde iken uyuyabilir.

ABDEST ALIYORUM

Abdestin sözlük anlamı temizlik ve güzelliktir. Dinî terim olarak anlamı ise Kur'ân-ı Kerîm ve sünnet-i seniyyede belirtildiği şekilde, belirli organları su ile yıkamak veya teyemmüm yapmak suretiyle temizlenmektir.

Kur'ân-ı Kerîm'de abdest şu âyetle farz kılınmıştır:

"Ey iman edenler, namaz kılmak için kalktığınız zaman yüzlerinizi, dirseklerinize kadar ellerinizi yıkayın. Başlarınıza meshederek, ayaklarınızı da topuklarınızla birlikte yıkayın." *(Maide sûresi, 6. âyet)*

Abdest almanın kendisi de bir ibadettir. Mümkün olduğunca abdestli bulunmak ve abdest alarak yatmak güzel bir davranıştır. Fakat abdest; namaz kılmak, Kur'ân okumak gibi ibadetler için zorunludur.

Abdestin hikmeti ve sevabı çok büyüktür. Abdest, bedene temizlik ve sağlık, ruha neşe ve huzur verir. Ayrıca pek çok manevî faydalar sağlar. Allah'ın emrine uyulduğu için Cenâb-ı Hakk'ın rızasını, hoşnutluğunu ve sevgisini de kazandırır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) abdestin sevabı ve manevî faydalarıyla ilgili şunları söylemiştir:

"Bir kimse güzelce (eksiksiz) abdest alırsa tırnaklarının altına kadar vücudundan günahları dökülür." *(Müslim)*

Peygamber Efendimiz bir gün Medine Kabristanı'nı ziyaret etti ve: "Ey müminler yurdu, size selâm olsun. İnşallah biz de sizlere katılacağız, dedikten sonra gözlerini uzaklara dikerek kardeşlerimi görmeyi (çok) isterdim." buyurdu.

Yanındakiler: "Ya Resulullah, biz senin kardeşlerin değil miyiz?" dediler.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) cevaben: "Sizler benim arkadaşlarımsınız. Kardeşlerim ise henüz (dünyaya) gelmediler." buyurdu.

Ashab-ı kiram: "Ey Allah'ın Resulü, henüz gelmemiş olan ve görmediğiniz o kardeşlerini (kıyamet günü) nasıl tanıyacaksın?" diye sordular. Peygamber Efendimiz o zaman dedi ki:

"Bir kimsenin, hepsi aynı renkte olan bir sürü at içinde, alnı ve üç ayağı sekili (beyaz) bir atı bulunsa o atını tanımaz mı?"

Ashab-ı kiram, "Evet, tanır." dediler. Bu cevap üzerine Peygamber Efendimiz: "İşte ben de kıyamet günü, o kardeşlerimi, abdest uzuvlarındaki parlaklığı ile tanırım." buyurdu. *(Müslim)*

"Benim ümmetim, kıyamet gününe abdest organları, abdest nurunun parlaklığı ile pırıl pırıl olarak gelecektir." (Buharî)

Abdestin Farzları

Abdestin farzı döttür:

1. Yüzü bir kere kuru yer kalmayacak şekilde yıkamak
2. Elleri ve kolları dirseklerle beraber bir kere yıkamak
3. Başın dötte birini meshetmek
4. Ayakları topukları ile beraber bir kere yıkamak

Açıklamalar

- Yıkanması gereken organlarda, az bir miktar da olsa kuru yer bırakılmamalıdır.
- Abdest organlarının bir miktarı eksik olan kimse, noksan organların mevcut kısmını yıkar.
- Suyun deriye ulaşmasını engelleyen hamur, oje, boya vs. giderilmelidir.
- Başın en az dörtte birini meshetmek gerekir.
- Kına abdeste mâni değildir.
- Abdest alırken parmaktaki dar yüzükler hareket ettirilmelidir.
- Suyun, ayakların topuk ve ökçe kısımlarına değmesine çok dikkat edilmelidir.
- Ayakların parmak aralarının ıslanmasına özen gösterilmelidir.
- Su, abdest organlarındaki yaraya zararlı olacaksa, yara üzerine meshedilir. Meshetmek de zarar verecekse, mesh de terk edilir.
- Yara üzerinde sargı varsa ve açılması zararlı olacaksa, sargı üzerine meshedilebilir.
- Organları sıra ile yıkamamak abdesti bozmaz, ama faziletini azaltır.
- Organları yıkarken ara verip beklemek abdesti bozmaz, fakat mekruhtur.

Abdest Nasıl Alınır?

- Önce **"Niyet ettim, Allah rızası için abdest almaya."** diyerek niyet edilir. Niyette esas olan, bunu kalpten geçirmektir. Dille söylemek şart değildir.

- Niyetin ardından "Eûzü besmele" okunur. Eller bileklere kadar yıkanır. Yüzük varsa hareket ettirilir.
- Sonra ağza ve burna üçer kere sağ elle su verilerek ağız ile burun yıkanır ve temizlenir.

- Daha sonra yüz, üç kere yıkanır.
- Ardından sırasıyla sağ ve sol kol, dirseklerle birlikte üçer defa yıkanır.
- Sonra eller yeniden ıslatılır. Sağ elin içi ve parmaklar ile başın en az dörtte biri meshedilir (başa sürülür).

- Baş meshedildikten sonra iki elin şahadet parmakları ile kulakların içi, baş parmaklarla da kulağın dışı meshedilir.
- Önce sağ ayak, sonra sol ayak topuklarla beraber, sayı söz konusu olmaksızın yıkanır. Ayaklar yıkanırken, özellikle ayak parmaklarının arasının ve topukların arkasının yıkanmasına dikkat edilmelidir.

Bütün bunlar yapıldıktan sonra abdest tamamlanmış olur.

Abdestin Sünnetleri Nelerdir?

- Niyet etmek
- Abdeste **Eûzü besmele** ile başlamak
- Abdeste başlamadan önce dişleri misvaklamak veya fırçalamak
- Abdest organlarını üçer defa yıkamak
- Ağza ve burna su verip yıkamak
- Abdest alırken abdest âyetinde belirtilen sıraya uymak
- Çift organlarda, önce sağdan başlamak
- Başın tamamını meshetmek
- Kulakları ve boynu meshetmek

Açıklama: Sünnetin terk edilmesi, abdesti geçersiz kılmaz, ancak abdestin sevabını azaltır.

Onun için en güzeli, diğer ibadetlerde olduğu gibi abdestte de Peygamber Efendimizi örnek almaktır.

Abdesti Bozan Şeyler

- Küçük veya büyük tuvalet ihtiyacını gidermek
- Yellenmek (gaz çıkarmak)
- Vücuttan kan ve irin çıkması (İğne ucu kadar küçük olup dağılmayan kan ve irin abdesti bozmaz.)
- Ağız dolusu kusmak (Ağız dolusu istifra, azar azar çıksa da durum aynıdır.)
- Yatarak, yaslanarak veya bir şeye dayanarak uyumak (etraftaki sesleri duyup anlamayacak şekildeki uyuma)
- Bayılmak
- Sarhoş olmak
- Namazda iken başkasının duyacağı şekilde gülmek

Abdestsiz Yapılamayacak İşler

- Namaz kılmak
- Kâbe'yi tavaf etmek

- Kur'ân'a el sürmek. Fakat ayrı bir kılıf, yani Kur'ân'a yapışık olmayan temiz bir şey ile Kur'ân-ı Kerîm abdestsiz olarak tutulabilir.
- Dinî eserler, içinde âyet olsa da abdestsiz tutulup okunabilir.
- Abdestsiz, ezbere Kur'ân okunabilir.

TEYEMMÜM YAPIYORUM

Teyemmüm, toprakla veya toprak cinsinden bir şeyle abdest almak demektir. Su bulunmadığı zaman veya su olsa da çeşitli sebeplerle suyu kullanmak zararlı olacaksa teyemmüm edilir. Aynı şartlar söz konusu olunca boy abdesti yerine de teyemmüm edilebilir. Boy abdesti niyetiyle yapılan teyemmüm, boy abdesti yerine geçer.

Teyemmüm Nasıl Yapılır?

Teyemmümün Farzı İkidir:

1. Niyet etmek

2. Elleri temiz bir toprağa veya toprak cinsinden bir şeye iki kere vurarak, birinci vuruşta ellerini silkeleyip yüze meshetmek (sürmek), ikinci vuruşta sağ el ile sol kolunu, sol el ile sağ kolunu dirseklerle beraber meshetmek.

Her hayırlı işte olduğu gibi, teyemmüme de besmele ile başlamak, İslâm ahlâkının ve şuurunun gereğidir. Fakat farz değildir.

Gusletmek gerektiği zaman da su bulunmadığı takdirde aynen abdestte olduğu gibi teyemmüm yapmak yeterlidir. Yani yüz ve kollardan başka hiçbir organı toprakla meshetmek gerekmez.

Teyemmüm Ne Zaman Yapılır?

1. Abdest almaya veya gusletmeye yetecek kadar suyun, kişinin ulaşamayacağı uzaklıkta bir yerde bulunması durumunda teyemmüm yapılır.

2. Su ile abdest alındığı veya gusledildiği takdirde hastalanmaktan, hastalığının artmasından veya uzamasından tecrübesi neticesi korkarsa veya uzman bir doktor su kullanmayı yasaklarsa teyemmüm yapılır.

3. Abdeste veya gusle yetecek kadar su olup da bu suyun kullanılması durumunda kendisinin ya da yanındakilerin hayatlarının tehlikeye girmesi ihtimali karşısında da teyemmüm yapılabilir.

4. Su olup da suya ulaşılması, çeşitli sebeplerle mümkün değilse; meselâ bir kuyu veya uçurum ya da kalın bir buz tabakası gibi engellerin bulunması durumunda da teyemmüm yapılabilir.

5. Yanında veya yakınında su olmayan kimsenin, ulaşabileceği yerde su bulup bulunmadığını, imkânları ölçüsünde araştırması gerekir. Eğer başkalarından su isteme imkânı varsa, önce bu yolu denemelidir.

Teyemmüm; toprak cinsinden, hiç pislik dokunmamış temiz bir madde ile yapılmalıdır. Meselâ toprak, kum, kiremit, taş, tuğla gibi şeylerle teyemmüm yapılır. Odun, demir, bakır gibi şeylerle teyemmüm yapılamaz. Ancak bu gibi maddelerin üzerinde, ellerde belirtisi kalacak kadar temiz toz bulunursa, bu gibi şeylerle de teyemmüm yapılır. Bu kural her madde için geçerlidir.

Teyemmümle İlgili Diğer Hususlar

- Namaz vakti girmeden teyemmüm yapılabilir.
- Bir teyemmümle istenildiği kadar namaz kılınıp Kur'ân okunabilir. Her türlü ibadet yapılabilir.
- Abdest organlarının çoğunda veya yarısında yara olan kimse su olsa da teyemmüm yapabilir.
- Vücudunun çoğu yerinde yarası olan kimse de gusül yerine teyemmüm yapabilir.
- Abdest almaya gücü yetmeyen kişi, kendisine yardım edecek birini bulamazsa teyemmüm yapar.
- Elleri olmayan veya çolak olup suyu kullanamayan da teyemmüm eder. Yüzünü ve kollarını toprağa sürer.

Teyemmümü Bozan Şeyler

- Abdesti bozan şeyler teyemmümü de bozar.
- Su bulunması hâlinde, suyu kullanması için herhangi bir engel veya özür yoksa teyemmüm kendiliğinden bozulur.
- Teyemmüm yapmayı mübah kılan engel ve özürler ortadan kalkınca teyemmüm bozulur. Sağlık nedenleriyle su kullanmayıp teyemmüm yapan kimsenin, iyileştiği takdirde teyemmümü bozulur.

İSLÂM İNSANLAR İÇİN DİNİ KOLAYLAŞTIRIR

İslâm kolaylık dinidir. Peygamberimiz Hazreti Muhammed Aleyhisselâm döneminde yaşanan aşağıdaki olay buna güzel bir örnektir:

İbni Abbas (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah Aleyhissalâtü vesselâm zamanında bir adam yaralanmış, sonra da ihtilam olmuştu. Kendisine yıkanması emredildi. Adam yıkandı ve öldü. Bu haber Resulullah Aleyhissalâtü vesselâma ulaşmıştı. (Öfke ile) şunları söyledi:

"Onu öldürmüşler, Allah da onların canını alsın! Madem bilmiyorlardı, niye sormadılar? Bilgisizliğin şifası sualdir. Ona, teyemmüm yeterliydi. Yarasına bir bez sarılmalı ve üzerinden meshedilmeli, sonra da bedeninin geri kalan kısmı yıkanmalıydı." *(Ebû Davut)*

Amr İbnu'l-As (radıyallahu anh) anlatıyor: "Zâtu's-Selâsil Gazvesi'nde, soğuk bir gecede, ihtilam oldum. Yıkandığım takdirde helâk olacağımdan (hastalanıp öleceğimden) korktum. Böylece teyemmüm yapıp, arkadaşlarıma sabah namazını kıldırdım.

Bu hadiseyi Resulullah Aleyhissalâtü vesselâma anlattılar. Bana:

"Ey Amr! Sen cünüp olduğun hâlde arkadaşlarına namaz mı kıldırdın?" diye sordu. Ben de yıkanmama mâni olan durumu haber verdim ve dedim ki:

"Ben Allah'ın şöyle söylediğini işittim:

"Kendinizi öldürmeyin, Allah sizlere karşı rahimdir." *(Nisa sûresi, 29. âyet)*

"Resulullah Aleyhissalâtü vesselâm güldüler ve hiçbir şey söylemediler." *(Ebû Davud)*

Özür Sahiplerinin Durumu

Abdesti bozan durumlardan herhangi birisi, iki namaz arasında abdest alıp namaz kılacak kadar bir süre kesilmeden devam ederse; bu durum, dinî anlamda özür, böyle bir kimseye de **özür sahibi** denir.

İdrarın, başta belirtildiği şekilde devamlı gelmesi; burundan, vücuttaki bir yaradan devamlı bir şekilde kan akması veya herhangi bir sebeple kulaktan, gözden veya vücudun herhangi bir yerinden sürekli olarak akıntı gelmesi dinen özür sayılır.

Kadınlarla ilgili olarak istihaze kanı (bir rahatsızlıktan dolayı gelen kan) da bu özür grubundan sayılır.

Bu özürlerden birisi bir namaz vaktinin başlangıcından, namaz vaktinin sonuna kadar abdest alıp namaz kılacak kadar ara vermeden devam eder-

İÇİMDEKİ EZAN SESİ

Elimde ışığın, dilimde sözün,
Bir ezan sesisin her an içimde.
Nakış nakış hayâlimde gül yüzün,
Sana düşmüş ayna olmak seçimde...

Bütün varlık Yaradan'ın güftesi,
Peygamberlik bu mânânın bestesi;
Mesajların ötelerin saf sesi,
Çağlar durur Ulu Furkan içinde.

Hep kevserler içtik bülbül dilinden,
Hep safâlar gördük kutlu elinden;
Geçmez gönül Sen gibi emelinden,
Yok bir başka peygamber bu biçimde.

Gel gürle, nâyın hep sızlayıp dursun.
Kalbim sözlerinin sesiyle vursun;
İsterse bütün düşmanlar kudursun,
Hutben okundukça Çin'de-Maçin'de...

M. Fethullah GÜLEN

(Kırık Mızrap II)

se; ve o namaz vaktinden sonraki her namaz vaktinde bu özür en az bir defa meydana gelirse böyle bir kimse özür sahibi sayılır.

Eğer özür, iki namaz arasında, yani bir namazın vakti içinde hiç meydana gelmezse, özür sona ermiş olur. Bu durumda o kimse de özür sahibi olmaktan çıkmış olur.

Özür sahibi olan kimse, özrü devam ettiği müddetçe her namaz vaktinde ayrıca abdest alır. Bu abdestiyle o namazın vakti içinde başka bir sebeple abdestini bozmadıkça istediği kadar farz ve nafile (sünnet) namaz kılabilir. Bunun yanında, kazaya kalmış namazlarını, cenaze ve bayram namazlarını ve cuma namazını da kılabilir. Kur'ân-ı Kerîm'i okuyabilir. Kısaca bu kişi abdestli sayılır.

Özür sahibinin abdesti, abdest aldığı namazın vakti bitince bozulur. Özürlü kimsenin bedeninden akan, irin ve sidik elbisesine dokunursa, akıntı devam ettiği için gene pislenecekse elbisesini yıkaması veya değiştirmesi gerekmez. Namazını, elbisesindeki o akıntıyı yıkamadan veya değiştirmeden kılabilir.

Eğer elbisesini yıkadığı veya değiştirdiği takdirde elbisesi tekrar pislenmeyecekse, elbisesinin o bölümünü yıkadıktan veya temiz bir elbise ile değiştirdikten sonra namazını kılabilir.

EZAN

Ezan kelimesinin dinî bir terim olarak anlamı, namaz vakitlerinin dinimizin öğrettiği belli sözlerle insanlara ilân etmek, bildirmektir.

Ezan, bugünkü şekliyle ilk defa olarak Peygamber Efendimizin Medine-i Münevvere'ye hicret etmesinin birinci senesinde Hazreti Bilâl (Allah ondan razı olsun.) tarafından sabah namazında okunmuştur.

Beş vakit namaz ve cuma namazı için ezan okunması ve kaamet getirilmesi sünnettir.

Ezan okuyan kişiye **müezzin** denir.

Hazreti Bilâl-i Habeşî'nin Kabri

İLK EZAN

İslâmiyetin ilk dönemlerinde Mekke'de müşrikler çok güçlü bir konumdaydı. Müslümanlar ise hem zayıf olduklarından hem de müşriklerle bir çatışmaya girmek istemedikleri için ibadetlerini sessizce yerine getiriyorlardı.

Müslümanlar Medine'ye hicret ettikten belli bir müddet sonra orada kendilerine özgü bir yönetim kurmuşlardı. Hicretin birinci yılıydı. Müslümanlar, namaz vakti girince birbirlerini "es-Salâh es-Salâh! (namaza namaza!)" veya "es-Salâtü câmiah! (Namaz bir araya getirir! Namaz için toplanın!)" şeklinde namaza çağırıyorlardı. Fakat böyle bir çağrı yeterli olmuyordu. Uzakta oturanlar, bu sesi duyamadıkları için namaza yetişemiyorlar ve bu yüzden de İslâm toplumunun bir araya gelmesinde zorluklar yaşanıyordu. Peygamber Efendimiz ashabını topladı. Namaza çağrı için nasıl bir yol izlenmesi gerektiği konusunda arkadaşlarının fikrini sordu. Sahabeler birçok teklif sundular:

– Çan çalalım yâ Resulâllah!

– O Hıristiyanların âdetidir, olmaz!

– Boru çalalım.

– O Yahudilerin âdetidir, olmaz!

– O zaman ateş yakalım yâ Resulâllah

– O da Mecusîlerin âdetidir, bu da olmaz!

– Bayrak dikelim, denildi. Fakat bu teklif de kabul görmedi. Müslümanlar ortak bir karara varamayınca toplantı sona erdi. Toplantıya katılanlardan Abdullah b. Zeyd de diğer sahabeler gibi üzüntüyle evine dönmüş ve yatmıştı. Abdullah (Radıyallahu anh) o anki ruh hâlini şöyle anlatıyordu:

"Ben de üzgün bir vaziyette yatmıştım. Uyku ile uyanıklık arasında iken, üzerinde yeşil elbise olan bir adam yanıma geldi ve bir duvarın üzerinde durdu. Elinde bir çan vardı. Aramızda şu konuşma geçti:

– Onu bana satar mısın?

– Onu ne yapacaksın?

– Namaz için çalarız.

– Ben sana bununla ilgili daha hayırlı bir şey versem olmaz mı?

– Olur, dedim. Hemen kıbleye karşı durdu ve okumaya başladı:

"Allahü ekber, Allahü ekber!

Allahü ekber, Allahü ekber!

Eşhedü en Lâ ilâhe illallah!

Eşhedü en Lâ ilâhe illallah!

Eşhedü enne Muhammeden Resulüllah!

Eşhedü enne Muhammeden Resulüllah!

Hayye ales-salâh!

Hayye ales-salâh!

Hayye alel-felâh!

Hayye alel-felâh!

Allahü ekber!

Allahü ekber!

Lâ ilâhe illallah! "

Sabahleyin, Abdullah b. Zeyd gece gördüğü rüyayı Resulüllah'a anlattı. Aynı gece onunla birlikte birçok sahâbe de benzer rüyalar gördüklerini anlatmışlardı. Öğretilen ezanda değişiklik yoktu. Hazreti Ömer de aynı rüyayı görenler arasındaydı.

Resulü Ekrem Efendimiz Aleyhisselâm, her birini dinledikten sonra Zeyd'e dönerek:

– *"Gördüğünü Bilâl'e anlat (öğret), ezanı Bilâl okusun; onun sesi seninkinden gürdür."* buyurdu.

Namaz vakti gelince Hazreti Bilâl (radıyallahü anh) Medine'nin en yüksek yerine çıkarak gür sesiyle İslâm'ın ilk ezanını okudu. *(Ebû Davut)*

Ezanın Sözleri

Allahü ekber	(Allah en büyüktür.)
Allahü ekber	(Allah en büyüktür.)
Allahü ekber	(Allah en büyüktür.)
Allahü ekber	(Allah en büyüktür.)
Eşhedü enlâ ilâhe illallah	(Allah'tan başka ilâh olmadığına şahadet ederim.)
Eşhedü enlâ ilâhe illallah	(Allah'tan başka ilâh olmadığına şahadet ederim.)
Eşhedü enne Muhamme-den Resulûllah	(Hazreti Muhammed'in, Allah'ın Resulü olduğuna şahadet ederim.)
Eşhedü enne Muhamme-den Resulûllah	(Hazreti Muhammed'in, Allah'ın Resulü olduğuna şahadet ederim.)
Hayye ales-salâh	(Buyrun namaza.)
Hayye ales-salâh	(Buyrun namaza.)
Hayye alel-felâh	(Haydi kurtuluşa gelin!)
Hayye alel-felâh	(Haydi kurtuluşa gelin!)
Allahü ekber	(Allah, en büyüktür.)
Allahü ekber	(Allah, en büyüktür.)
Lâ ilâhe illallah	(Allah'tan başka ilâh yoktur.)

اَللّٰهُ اَكْبَرُ ● اَللّٰهُ اَكْبَرُ ● اَللّٰهُ اَكْبَرُ ● اَللّٰهُ اَكْبَرُ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ ● أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ
أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللّٰهِ ● أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللّٰهِ
حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ ● حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ ● حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
اَللّٰهُ اَكْبَرُ ● اَللّٰهُ اَكْبَرُ
لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ

Sadece sabah namazının ezanında, Hayye alel-felâh'tan sonra Allahü ekber demeden önce, iki defa "Essalâtü hayrun minennevm" (Namaz uykudan hayırlıdır.) denir.

Ezanın Önemi

Ezan müminleri namaza davettir. Allah'ın huzuruna çağrıdır. Yeryüzüne Allah'ın varlığını, Peygamber Efendimizin peygamberliğini duyurmaktır. İslâm dininin ve Müslümanlığın sembolüdür.

Peygamber Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurdular: **"Müezzinin sesinin yetiştiği yere kadar ezanı duyan her şey, hatta cinler bile o müezzin için kıyamet gününde şahitlik yapar ve onun için Allah'tan af diler."** *(Buhari)*

Peygamberimiz, okunan ezanı dinlemek gerektiğini ve ezanı dinlerken bazı dualar okumayı tavsiye etmiştir:

"Ezan işittiğiniz zaman müezzinin dediklerini tekrar ediniz. Fakat **'Hayye ales-salâh'** dediği zaman siz: **'Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh.'** (Allah'tan başka gerçek güç ve kuvvet sahibi yoktur.) deyiniz.

Müezzin **'Hayye alel-felâh.'** deyince, siz: **'Mâ şâ Allahü kâne ve mâ lem yeşe' lem yekün.'** (Allah dilerse her şey olur, dilemezse hiçbir şey olmaz) deyin." Gerisini aynen müezzinin dediği gibi tekrar edin ve ezan tamamlandıktan sonra şu duayı okuyun:

Ezan Duası

"Allahümme Rabbe hâzihi'd-da'veti't-tâmme, vessalâti'l-kâime; âtî Muhammedini'l-vesîlete ve'l-fazîlete ve'd-derecete âliye, veb'ashü Makâme'n-Mahmude; ellezî veadtehû; inneke lâ tuhlifu'l-mîâd."

Anlamı: "Ey bu eksiksiz, tam davetin Rabbi olan Allah'ım; Muhammed aleyhissalâtü vesselâma vesileyi ve fazileti ver. Ve ahiret günü, kendisini, va'dettiğin Makam-ı Mahmud'a ulaştır." *(Buharî)*

Peygamber Efendimiz: **"Kim böyle yaparsa, kıyamet günü şefaatim (yardımım) ona ulaşacaktır."** buyurmuştur.

KAMET

Kametin sözleri aynen ezan gibidir. Farz namaza başlanacağı zaman okunur. Okunması, ezan gibi sünnettir. Kametle ezanın sözleri arasındaki tek fark, kamet okunurken, "Hayye alel felâh" dendikten sonra, iki kere şu cümle okunur:

"Kad kametissalâh" (Namaza kalkın.)

Kamet, ezan gibi makamla ve çok ağır okunmaz. Normal bir okuyuş, kamet için daha uygundur.

Okunmakta olan ezanı dinlemenin kesin bir kuralı yoktur. Önemli olan dinlemek, anlamak, düşünmek ve ezana saygı göstermektir. Yerine göre susulur, yerine göre konuşulabilir. Herhangi bir yazı okunabilir ya da başka bir işle meşgul olunabilir veya başka bir şey dinlenebilir. Bunların herhangi bir sakıncası yoktur. Yeter ki saygısızlık anlamı taşımasın. Bu gibi durumlarda din insanın kalbine, niyetine bakar.

Din, hayatın gerekleri karşısında insanın elini kolunu bağlamaz. Fakat ezan okunurken müzik dinleniyorsa kapatılabilir, en azından kısılabilir. Kahkaha atarak bağıra çağıra sohbete devam etmek de adaba uymaz. Ezan okunurken mümkünse tuvalete girilmemelidir. Bunlar ezana saygı içindir.

NAMAZ KILMAYI SEVİYORUM

Müminin ilk görevi, Allah'ın varlığına ve birliğine, Peygamber Efendimizin Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna kalpten iman etmektir. Bundan sonra dinimizde inanılması ve uygulanması gereken en önemli farz, namazdır.

İyi bir mümin olabilmek için namaz, "olmazsa olmaz" bir şarttır.

Namaza gereken önemi vermek, namaz ibadetini hakkıyla yerine getirebilmek için çok kuvvetli bir namaz bilgisi, namaz kültürü, namaz şuuru kazanmak gerekmektedir.

Namaz Niçin Çok Önemli?

Dinimiz diğer ibadetlere göre namaza çok daha fazla titizlik göstermiştir. Meselâ dinimiz sefere (yolculuğa) çıkan kişinin Ramazan orucunu erteleyip daha sonra uygun bir zamanda tutmasına müsaade etmiştir. Zekât olarak sadece kırkta bir istemiş ve o kırkta birin yerine getirilmesini hemen şart koşmamış, üzerine zekât düşen kişilere birçok kolaylık göstermiştir.

Hac, farz olunca aynı yıl hacca gitmeyi mecbur etmemiş, yıllar sonra da gidebilirsiniz demiştir. Fakat namaza gelince durum birden değişiyor. Âdeta bir namazı vaktinde kılmamak için ölmek ya da deli olmak gerekiyor.

Dinimiz bu konuda, "Namazı vaktinde, ayakta kılın, olmuyorsa oturarak kılın; olmuyorsa yattığınız yerden başınızla, olmuyorsa niyetinizle, aklınızla kılın. Su bulamazsanız teyemmüm edip öyle kılın. Ama mutlaka vaktinde kılın" diyor. Dahası düşmanla savaşırken bile farz namazları kazaya bırakmadan savaş şartlarına uygun şekilde kılma emri var.

Peygamber Efendimizden Bu Konuda Çok Özel ve Güzel Bir Örnek:

Vefatından çok kısa bir süre önce Peygamber Efendimiz ağır hasta iken bir koluna amcası Hazreti Abbas bir koluna da Hazreti Ali Radıyallahu anhüma girerek Mescid-i Nebevi'nin mihrabına götürmüşlerdi. Görgü şahidi, Peygamber Efendimizin büyük bir acı içinde mübarek ayaklarını

> **Açıklama**
>
> Tek başına namaz kılan kişi, isterse ezanı da kameti de okur. Fakat isterse yalnız kameti okur. Acelesi olan kameti de okumayabilir, fakat sünnet sevabından mahrum kalır.

بسم الله الرحمن الرحيم
صلى الله على سيدنا ومولانا محمد وعلى آله
وصحبه وسلم ۞ اللهم صل على محمد وأزواجه
وذريته كما صليت على إبرهيم وبارك على محمد
وأزواجه وذريته كما باركت على آل إبرهيم
إنك حميد مجيد اللهم صل على محمد وعلى آله كما

sürüyerek namaza gittiğini ve ayaklarının yerde sürüklenme izi bıraktığını gördüğünü söylemektedir.

Cenâb-ı Hak, en sevdiği kulunu, en büyük peygamberini, hiç günahı olmayan bir kulunu "Kâinatın Efendisi" diye bizlere takdim ettiği habibini, vefatına saatler kala ve koma hâlindeki rahatsızlığı içinde namazdan muaf tutmuyor. Âdeta, "Hâlini görüyorum, biliyorum ama namaz kılmanı istiyorum. Ümmetine örnek olman, namazın benim katımdaki önemini onlara bu şekilde anlatman lâzım. İnsanlar, senin bu hâlde iken bile namazı terk etmediğini bilsinler ki basit mazeretlerle namazlarını kılmamazlık etmesinler. Bu konuda bahanelerinin kabul edileceğini sanmasınlar. Tüm hayatlarında ve her ortamda 'önce namaz' demeyi bilsinler." demektedir.

Bu örnek de gösteriyor ki mümine yakışan, gücü yettiği sürece farz namazlarını en güzel şekilde kılmaktır.

"Namazı dosdoğru kıl. Şüphesiz namaz (insanı) hayasızlıktan, çirkin ve günah olan her davranıştan korur." (Ankebut sûresi, 45. âyet)

Namaz kılan insan, her rekâtta, Fatiha sûresinde, **"İhdinassıratal müstakîm (Allah'ım bizi (beni) dosdoğru yola ilet.)"** Her türlü kötülükten uzak olmak istiyorum. Bana yardım et! diye günde kırk kere dua etmektedir.

Bu şekilde namaz kılan bir insan, ne dediğinin farkındaysa bir günaha gireceği sırada Allah ile sözleşmesini hatırlar. **"Ben az önce Allah'a ne dedim, şimdi ne yapıyorum!..."** der ve günahtan kaçınmaya çalışır.

Hissedilerek kılınan bir namaz, kişiyi günah işlemekten; sahtekârlık, haksızlık, adaletsizlik yapmaktan alıkoyar. Her türlü kötülüğe karşı koruyucu bir kalkan olur.

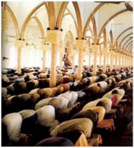
Namaz Usanç Verir mi? Her Gün Beş Defa Namaz Kılmak Çoktur Denebilir mi?

Belki, nefsimiz her gün beş defa namaz kılmak çoktur, insana usanç veriyor." diyebilir. Nefsimize diyelim ki: "Acaba ömrümüz ebedî midir? Gelecek seneye, yarına, hatta birkaç saat sonrasına kadar yaşayacağımızın bir garantisi var mıdır? Elbette ki yoktur. Bize usanç veren namaz değil, dünyada ebedî kalma düşüncesidir. Oysa ömrümüz hem kısadır hem de çoğu anı faydasız geçmektedir.

Bir günümüzün yirmi dört saatten birisini hakiki ve sonsuz bir hayatın saadetine sebep olacak güzel, hoş, rahat ve huzur veren bir hizmet olan namaza sarfetmek; usanmak şöyle dursun, insan için önemli bir zevk, uhrevî bir lezzettir.

Hem her gün her gün ekmek yiyoruz, su içiyoruz, havayı teneffüs ediyoruz. Bunlar sürekli tekrarlandığı hâlde bize usanç veriyor mu? Elbette vermiyor. Çünkü onlara ihtiyacımız tekrarlandığı için usanmak şöyle dursun, her defasında lezzet alıyoruz. İşte en büyük ibadet olan namaz da ruhumuzun, kalbimizin, duygularımızın gıdasıdır. Ruhumuz da bedenimiz gibi gıda almak ister. Alamazsa anormalleşir. Bu, değişik sıkıntılar, bunalımlar şeklinde kendisini gösterir."

İnsan, kendisini sadece bedenden ibaret zannetmemelidir. Bedeni gibi ruhu da ona emanettir ve onu ihmal etmeye gelmez.

Namazın Zahmeti Az, Ücreti Sayılamayacak Kadar Çoktur

Namaz, son derece sıkıntılı dünyada, aciz ve fakir kalbimize kuvvet ve gıda, karanlık kabrimizde sönmez bir ışık, ahiretteki mahkememizde kurtuluşumuz için bir belgedir. Üzerinden geçeceğimiz sırat köprüsünde bizim için sonsuz bir ışık olacaktır.

Kendi kendimize soralım ve diyelim: Ey nefsim! Bir kişi, birkaç milyarlık bir ücret veya hediye vereceğini sana söylese, o kişi seni günlerce çalıştırabilir. Üstelik sözünden dönme ihtimali de olan o kişiye güvenir, günlerce usanmadan çalışırsın. Oysaki sözünden dönmesi mümkün olmayan Cenâb-ı Allah, namaz gibi az bir zahmetle yerine getirilen bir ibadete karşılık, cennet gibi bir ücreti bize vadetmektedir.

Yirmi Dört Saatten Bir Saat

Biliyoruz ki dünkü gün elimizden çıktı. Yarın için ise elimizde bir garanti yok. Öyleyse gerçek ömrümüzü, içinde bulunduğumuz gün olarak

bilmeliyiz. En azından günümüzün bir saatini, gerçek ve sonsuz mutluluğumuz için yaratılıp hazırlanan ahiret hayatımız adına harcamalıyız.

Her yeni gün hepimiz için yeni bir âlemin kapısıdır. Eğer namaz kılmazsak, o günkü âlemimiz karanlık, bereketsiz ve manen büyük bir kayıpla kapanmış olur.

Eğer insan, namaz kılarak kâinatın yaratıcısı olan Cenâb-ı Hakk'a yönelse; birden dünyası, hayatı nurlanır, pırıl pırıl olur. Âdeta bir elektrik düğmesine dokunmuş gibi bizi karanlıklar dağılır. İç dünyası bir gül bahçesine döner.

Yüce Rabbimiz, *"Allah, göklerin ve yerin nurudur, aydınlatıcısıdır."* *(Nûr sûresi, 35. âyet)* âyetinin nurlarından bir nuru, namaz kılanın kalbine serper.

Namaz Kılmayanın Durumu

Namaz kılmayan kimse; kâinattaki düzenin, bütün varlıkların bir yaratıcısı olduğunu, O'na kulluk etmesi gerektiğini, namaz kılmadığı takdirde bir gün hesaba çekileceğini tam anlamıyla fark edemez. Hâliyle de namazın insana kazandırdığı güzellikleri göremez. Böyle birinin iç dünyası aydınlanamadığından bu adam, sürekli olarak her şeyin üzerinde bir karanlık görür, manevî bir çirkinlik ve eksiklik hisseder.

Arızanın kaynağını doğru tespit edemediği için çareyi hep yanlış yerlerde arar. Ne yaparsa yapsın, diken üstünde oturup da mutluluk arayan insan durumundan kurtulamaz.

Peygamber Efendimizin Namazla İlgili Sözleri

Sevgili Peygamberimiz namaz konusunda şöyle buyurmuştur:

- **"Namaz dinin direğidir."**
- **"Kıyamet günü kişi amelleri arasında önce namazın hesabını verecek. Bu hesap güzel olursa kişi kurtuluşa erdi demektir."** *(Tirmizi)*
- **"Namaz kılınmayan ev kabir gibidir."**

Peygamber Efendimiz (s.a.v.):

– Herhangi birinizin kapısı önünde bir nehir bulunsa ve o nehirde günde beş kere yıkansa, kendisinde kirden bir eser kalır mı?" diye sorunca, dinleyenler:

– Hayır, hiçbir şekilde kir kalmaz ya Resulallah, dediler. Bu cevap üzerine Peygamber Efendimiz:

– İşte, beş vakit namaz da böyledir. Allah, namaz ile günahları siler (Mümin, daima tertemiz olur.) buyurdu. *(Buhârî)*

Resullulah aleyhissalatü vesselam çok namaz kılardı. Öyle ki namaz kılmaktan ayakları şişerdi. Kendisine **"Allah senin geçmiş ve gelecek günahlarını affemiştir. Kendini neden bu kadar yıpratıyorsun"** denildi. O şu cevabı verdi: "Çok şükreden bir kul olmayayım mı?" *(Buhari)*

Namazın Farzları

Farz, Allah Teâlâ'nın kesin ve net bir ifade ile kullarına yapmalarını emrettiği şeylerdir. Farzlar, ibadetlerin ana şartlarıdır. Namazın da farzları vardır. Bu farzlardan biri veya birden fazlası özürsüz olarak terk edilirse o namaz bozulur.

Namazın on iki tane farzı vardır. Bunlar; altısı dışında, altısı içinde olmak üzere ikiye ayrılır.

NAMAZ

Kıl namazı, sakın koma,
Namaz dinin direğidir.
Onsuz insan olur âmâ,
O, kulluğun gereğidir.

O, namaz ki paklayandır,
İmanını saklayandır.
Miracıdır her beşerin,
Ruhumuzu aklayandır.

O, Rabbinle buluşturur,
Belâları savuşturur.
Huşu ile kılınırsa,
Şol cennete kavuşturur.

Engin Nigâr
(İlâhî Bahçesi)

Namazın Dışındaki (Namaza Başlamadan Önceki) Farzlar

Bu farzlar namaza hazırlık mahiyetindedir.

- Abdesti olmayan bir kimse abdest, cünüp olan bir kimse de gusul abdesti almalıdır. Buna **hadesten taharet** denir.
- Bedenimizin, elbisemizin, namaz kıldığımız yerin, dinen pis sayılan şeylerden temizlenmesi gerekir. Buna **necasetten taharet** denir.
- Namaz kılacak kimsenin, vücudunun mecburî olan yerlerini örtmesi gerekir. Buna **setr-i avret** denir.

  Erkeklerde en az göbek ve diz kapağı arasının örtülmesi gerekir. Buna diz kapağı da dahildir.

  Kadınlarda yüz, eller ve ayaklar dışında kalan bütün yerler örtülmelidir.

  Dar elbise ile namaz kılmaktan kaçınılmalıdır. Allah'ın huzurunda olmaya yakışan bir şekilde giyinmeye dikkat edilmesi önemlidir.

  Vücudun rengini gösteren ince elbise ile namaz kılınmaz.

- Namaz kılmak için kıbleye doğru yönelmek gerekir. Buna **istikbâl-i kıble** de denir.

  Kıble, Mekke şehrindeki Kâbe'dir. Kıblenin hangi taraf olduğunu bilemediğimiz zamanlarda sorabileceğimiz birisi varsa ona sorarız. Kıbleyi gösteren pusulalardan yararlanabiliriz. Kıbleyi öğrenme imkânımız yoksa kalbimizle kanaat getirdiğimiz tarafa yönelerek namazımızı kılarız. Eğer isabet edemeyip yanlış yöne dursak bile namazımız caiz olur (geçerlidir). Böyle bir durumda özürlü sayılırız. Namazı kıldıktan sonra yanlış yöne durduğumuzu anlasak ve doğru yönü öğrensek de namazımızı iade etme tekrar kılma mecburiyeti yoktur. Eğer kıblenin ne tarafta olduğunu araştırmadan namaz kılarsak kıbleye isabet etmemişsek namazımızı tekrar kılmamız gerekir.

- Her namazın belirli bir kılma vakti vardır. Namazı vakti içinde kılmak şarttır. Buna **vakit** denir.

"Muhakkak ki namaz, belirli vakitlerde müminlere farz kılınmıştır."
(Nisâ sûresi, 103. âyet)

- Namaza başlamadan önce, hangi namazı kılacağımızı düşünmek, kalbimizle o namaza niyet etmektir. Buna **niyet** denir. İçimizden: **"Allah'ım, senin rızan için, bugünkü öğle namazımın farzını kılmaya niyet ettim."** demek, niyet şartının yerine gelmesi için yeterlidir. Rekât sayısını söylemek zorunluluğu da yoktur. Cemaatle kılınan namazlarda, niyet edilirken: **"İmama uydum."** denilerek, imama uyulduğu belirtilir.

İmamlığı üstlenen kişi de: "Bana uyanların imamı olmaya niyet ettim." şeklinde niyet etmelidir.

Namazın İçindeki Farzlar

Bu bölümdeki farzlar altı tanedir.

- **İftitah tekbiri:** Namaza "Allahü ekber" diyerek başlanır. Buna **iftitah tekbiri (başlama tekbiri)** denir.

Tekbirden önce namaza niyet edilmiş olmalıdır. Niyet ile tekbir arasına; yeme, içme, konuşma gibi namaza yakışmayan işler girmemelidir. Tekbiri ayakta iken almak gerekir.

- **Kıyam**: Namazda ayakta durmak gerekir. Buna kıyam denir.

Namazını ayakta kılmaya gücü yetmeyen oturarak kılabilir. Farz namaza ayakta başlayan kimse, daha sonra kendisini ayakta duracak kadar iyi hissetmezse namazına oturarak devam edebilir.

- **Kıraat**: Namazda kıyamda iken bir miktar Kur'ân-ı Kerîm okumak gerekir. Buna **kıraat** denir. Her rekâtta en az üç kısa âyet veya buna denk uzun bir âyet okumak farzdır. Cemaatle kılınan namazlarda Kur'ân okuma işini imam yapar.
- **Rükû**: Namazda parmaklar açık olarak eller ile diz kapakları tutulup baş ve sırt düz olacak şekilde eğilmeye **rükû** denir.
- **Sücûd**: Rükûdan sonra önce dizler, sonra ellerle beraber alnı yere koyarak secde etmektir. Buna **sücûd** denir.

Secde ederken alnı yere koymak farz, burnu yere koymak vâciptir. Zeminin sertliğini hissetmeyecek kadar yumuşak şeylerin üzerine secde etmek uygun değildir.

- **Kâde-i ahire:** Namazın son rekâtında Ettehiyyâtü'yü okuyacak kadar oturmak gerekir. Buna **son oturuş** da denir.

Kâde-i ahire, namazın son bölümüdür. Sol ayak yere yayılıp sağ ayak dik olacak şekilde oturmak sünnettir. Fakat beden ve sağlık durumuna göre oturma şekli değiştirilebilir. Kadınlar ayaklarını sağ tarafa yatık olarak çıkarıp sol kalçaları üzerine otururlar. Kadınlar da sağlık ve beden durumlarına göre oturma şeklinde değişiklik yapabilirler.

Dikkat!

Namazın farzları; farz, vâcip sünnet ve nafile olan bütün namazlar için aynen geçerlidir.

Namazın Vâcipleri

Namazın vâciplerinin bir kısmı şunlardır:

- Farz olan başlama tekbirini **"Allahü ekber"** diyerek söylemek, yalnızca **"Allah"** demekle yetinmemek
- Her rekâtta **Fatiha** sûresini okumak
- Gereken yerlerde (rekâtlarda) **Fatiha**'dan sonra bir sûre veya âyet okumak
- Secde ederken alınla beraber burnu da yere koymak
- Üç veya dört rekâtlı namazların ikinci rekâtında **Ettehiyyâtü**'yü okuyacak kadar oturmak
- İlk ve son oturuşlarda **Ettehiyyâtü**'yü okumak
- Vitir namazında **Kunut duaları**nı okumak
- Bayram namazlarındaki fazla tekbirleri söylemek
- Namazda imamın açıktan okunacak durumlarda açıktan okuması, sessiz okunacak durumlarda içinden okuması
- Namazı acele etmeden kılmak. Yani rükû ve secdeyi dosdoğru yapmak
- Namazın sonunda selâm vermek
- Namazda yanılınca **sehiv secdesi** yapmak

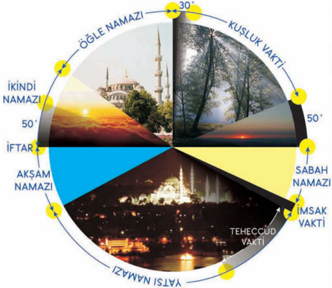
Namazın Sünnetleri

Namazın başlıca sünnetleri şunlardır:

- Beş vakit namaz ve cuma namazı için ezan ve kamet okumak
- Namazda ilk tekbiri alırken erkeklerin, ellerini kulak hizasına kadar, kadınların ise ellerini omuz hizasına kadar kaldırması
- Kıyamda elleri bağlamak. Kıyamda erkekler, sağ el ile sol elin bileğini göbek altında, kadınlar ise ellerini göğüs üstünde tutarlar.
- Kıyamda iki ayağın arasını uygun bir şekilde açık tutmak
- Fatiha'dan sonra imam ve cemaatin âmin demesi
- Rükûda; erkeklerin dizlerini bükmeden dik tutması, bellerini düz tutması, başla beraber belini aynı hizada tutması

Kadınların ise dizlerini büküp bellerini arkaya doğru hafif eğik tutması, parmaklarını birbirinden ayırmadan ellerini diz kapakları üzerine koyması

- Rükûda üç kere **Sübhâne Rabbiyel azim** demek
- Secdede üç kere **Sübhâne Rabbiyel a'lâ** demek
- Rükûdan doğrulunca **Semiallâhu limen hamideh** ve **Rabbenâ ve leke'l-hamd** demek
- Secdelere giderken ve kalkarken **Allahü ekber** demek
- İki secde arasında oturmak
- Erkeklerin, otururken sol ayağı yatırarak ve sağ ayağı dikerek oturması, kadınların, ayaklarını sağ tarafa yatık olarak üzerine oturması
- Son oturuşta **Ettahiyyatü**'den sonra **Allahümme salli** ve **Allahümme barik** dualarını okumak
- Selâm verirken sevap ve günahlarımızı yazan melekleri de düşünmek
- **"Esselâmu aleyküm ve Rahmetullah"** sözleri ile önce sağa, sonra sola selâm vermek

Namazı Bozan Hâller

1. Özürsüz, yani mazeretsiz olarak namazın farzlarından birini veya daha fazlasını terk etmek
2. Namazda konuşmak
3. Namaz içinde bir şey yemek içmek
4. Namazda gülmek
4. Secde ederken veya secdede iken iki ayağı birden kaldırmak
5. Göğsü kıbleden başka bir yöne çevirmek
6. Namazın adabına aykırı şekilde, göreni, kişinin namazda olduğundan şüpheye düşürecek derecedeki hareketler ve işler namazı bozar. Örneğin namaz kılarken çorap giymek namazı bozar.
7. Namazda iken birine selâm vermek veya selâm veren birinin selâmını almak
8. Dünyevî maksatlar veya sıkıntılar sebebiyle sesli olarak ağlamak, Ahireti, günahlarını hatırlayarak, Allah korkusu ile ağlamak namazı bozmaz.
9. Sabah namazını kılarken güneşin doğması
10. Namazda iken bayılmak
11. Kur'ân'ı, manası değişecek derecede yanlış okumak

Namazda; hem görünüş hem de ruhî olarak tam bir huzur içinde bulunmaya özen gösterilmelidir.

BEŞ VAKİT NAMAZ

Sabah Namazı

Sabah namazı; ikisi sünnet, ikisi farz olmak üzere, toplam dört rekâttan oluşur.

Sabah namazının sünneti, farzından önce kılınır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) sabah namazının sünnetine çok önem vermiştir. Fakat vakit çok daralmış olursa, önce farz kılınır.

Namazların farz ve sünnetleri, birleştirilerek kılınmaz; biri tamamlanır, sonra diğerine geçilir.

Öğle Namazı

Öğle namazı; dördü farz, altısı sünnet olmak üzere toplam on rekâttır. Önce dört rekât ilk sünneti kılınır. Sonra dört rekât farz kılınır. Farzdan sonra iki rekât son sünnet kılınır.

İkindi Namazı

İkindi namazı; dördü sünnet dördü farz olmak üzere toplam sekiz rekâttır. Önce dört rekât sünnet kılınır. Daha sonra dört rekât farz kılınır.

Eğer, ikindi namazının vaktinin çıkmasına 45 dakika ve daha az bir zaman kalmışsa (kerahat vakti girmişse) bu namazın sadece farzı kılınır.

Akşam Namazı

Akşam namazı üçü farz, ikisi sünnet olmak üzere toplam beş rekâttır. Önce üç rekât farz kılınır. İki rekât sünnet farzdan sonra kılınır.

Yatsı Namazı

Yatsı namazı, içindeki vitir namazı ile birlikte toplam on üç rekâttır.

İlk önce dört rekâtlık ilk sünnet kılınır.

Sonra dört rekât farz kılınır.

Farzdan sonraki iki rekât son sünnet kılınır.

Daha sonra da üç rekâtlık vitir namazı kılınır.

Yatsı namazı, vitir namazına kadarki kısmıyla, aynen öğle namazı gibidir. Aradaki tek fark, yatsı namazı bittikten sonra, üç rekâtlık vitir namazı kılınmasıdır. Vitir namazını kılmak vaciptir.

NAMAZ NASIL KILINIR?

Namazın iki rekâtının kılınışını kavradığımız zaman, hemen hemen bütün namazları kılmayı öğrenmiş oluruz.

Sabah Namazının Sünnetinin Kılınışı

Önce, **"Niyet ettim Allah rızası için sabah namazının sünnetini kılmaya"** diye niyet edilir.

Ardından **"Allahü ekber"** diyerek tekbir getirilir.

Tekbirin ardından eller, göbek altında bağlanır. Kadınlar, ellerini göğüs üstünde bağlar. Böylece namaza başlanır.

Yukarıdaki anlatılanlar yerine getirildikten sonra yapılacak ilk iş Sübhâneke duasını okumaktır.

Sübhâneke duasının ardından **Eûzü besmele çekilip Fatiha sûresi** okunur.

Fatiha bitince, **Kur'ân-ı Kerîm'den bir sûre veya en az üç kısa âyet** okunur.

Okuma tamamlanınca **"Allahü ekber"** diyerek rükû yapılır.

Rükû hâlinde iken üç kere **"Sübhâne Rabbiye'l-azîm"** denir.

***Sübhâne Rabbiye'l-azîm:** Çok büyük olan Rabbim, her türlü noksanlıktan münezzehtir, uzaktır.*

Rükûdan doğrulurken "*Semi Allahü limen hamideh*", doğrulduğumuzda da "*Rabbenâ ve leke'l-hamd*" denir.

Semi Allahü limen hamideh: *Yüce Allah kendisine hamd edenin hamdini işitti.*

Rabbenâ ve leke'l-hamd: *Ey Rabbimiz hamd senin içindir.*

Kısa bir duruştan sonra "*Allahü ekber*" diyerek secdeye gidilir.

Secdede iken üç defa "*Sübhâne Rabbiye'l-a'lâ*" denir.

Sonra "*Allahü ekber*" denerek secdeden kalkılır ve oturulur.

Tekrar "*Allahü ekber*" diyerek ikinci secdeye gidilir.

Secdede iken yine üç kere "*Sübhâne Rabbiye'l-a'lâ*" denir.

Sübhâne Rabbiye'l-a'lâ: *Yüce kudret ve azamet sahibi olan Rabbimi bütün noksanlıklardan tenzih ederim.*

Sonra **"Allahü *ekber*"** diyerek ayağa kalkılır ve eller bağlanır, böylece birinci rekât tamamlanmış ve ikinci rekâta başlanmış olunur.

İkinci rekâtta **"Bismillâhirrâhmanirrahîm"** dedikten sonra Fatiha sûresi okunur.

Fatiha'dan sonra ***bir sûre veya en az üç kısa âyet*** okunur.

Ardından, **"Allahü *ekber*"** denerek aynen birinci rekâtta olduğu gibi rükû ve secde ederiz.

Rükû ve secdelerde, birinci rekâttaki rükû ve secdelerde okunan duaları okuruz.

İkinci rekâtın ikinci secdesinden sonra "**Allahü ekber**" diyerek otururuz.

Otururken **Ettehıyyatü, Allahümme salli ve barik duası** ile "**Rabbena âtina**" ve "**Rabbenağfirli**" dualarını okuruz.

Sonra "**Esselâmü aleyküm ve rahmetullah**" diyerek önce sağa, sonra sola selâm verip namazımızı tamamlarız.

VAKİT NAMAZLARINDA OKUNACAK DUA VE SÛRELER

		SABAH 2+2	ÖĞLE 4+4+2	İKİNDİ 4+4	AKŞAM 3+2	YATSI 4+4+2+3
SÜNNET	1	Sübhaneke Eûzü besmele Fatiha - Sûre	Sübhaneke Eûzü besmele Fatiha - Sûre	Sübhaneke Eûzü besmele Fatiha - Sûre		Sübhaneke Eûzü besmele Fatiha - Sûre
	2	Besmele Fatiha - Sûre	Besmele Fatiha - Sûre	Besmele Fatiha - Sûre		Besmele Fatiha - Sûre
		Ettehiyyâtü Al.Salli - Al.Barik, Rabbena d.	Ettehiyyâtü	Ettehiyyâtü Al. Salli - Al. Barik		Ettehiyyâtü Al. Salli - Al. Barik
	3		Besmele Fatiha - Sûre	Sübhaneke Eûzü besmele Fatiha - Sûre		Sübhaneke Eûzü besmele Fatiha - Sûre
	4		Besmele Fatiha - Sûre	Besmele Fatiha - Sûre		Besmele Fatiha - Sûre
			Ettehiyyâtü Al.Salli - Al.Barik, Rabbena d.	Ettehiyyâtü Al.Salli - Al.Barik, Rabbena d.		Ettehiyyâtü Al.Salli - Al.Barik, Rabbena d.
FARZ	1	Sübhaneke Eûzü besmele Fatiha - Sûre	Sübhaneke Eûzü besmele Fatiha - Sûre	Sübhaneke Eûzü besmele Fatiha - Sûre	Sübhaneke Eûzü besmele Fatiha - Sûre	Sübhaneke Eûzü besmele Fatiha - Sûre
	2	Besmele Fatiha - Sûre	Besmele Fatiha - Sûre	Besmele Fatiha - Sûre	Besmele Fatiha - Sûre	Besmele Fatiha - Sûre
		Ettehiyyâtü Al.Salli - Al.Barik, Rabbena d.	Ettehiyyâtü	Ettehiyyâtü	Ettehiyyâtü	Ettehiyyâtü
	3		Besmele Fatiha	Besmele Fatiha	Besmele Fatiha	Besmele Fatiha
	4		Besmele Fatiha	Besmele Fatiha		Besmele Fatiha
			Ettehiyyâtü Al.Salli - Al.Barik, Rabbena d.	Ettehiyyâtü Al.Salli - Al.Barik, Rabbena d.	Ettehiyyâtü Al.Salli - Al.Barik, Rabbena d.	Ettehiyyâtü Al.Salli - Al.Barik, Rabbena d.
SON SÜNNET	1		Sübhaneke Eûzü besmele Fatiha - Sûre		Sübhaneke Eûzü besmele Fatiha - Sûre	Sübhaneke Eûzü besmele Fatiha - Sûre
	2		Besmele Fatiha - Sûre		Besmele Fatiha - Sûre	Besmele Fatiha - Sûre
			Ettehiyyâtü Al.Salli - Al.Barik, Rabbena d.		Ettehiyyâtü Al.Salli - Al.Barik, Rabbena d.	Ettehiyyâtü Al.Salli - Al.Barik, Rabbena d.
VİTR	1					Sübhaneke Eûzü besmele Fatiha - Sûre
	2					Besmele Fatiha - Sûre
						Ettehiyyâtü
	3					Besmele Fatiha - Sûre Kunut duaları
						Ettehiyyâtü Al.Salli - Al.Barik, Rabbena d.

Hatırlatma: Akşam namazının önce farzı, sonra sünneti kılınır.

KISA SÛRELER

FÂTİHA SÛRESİ

Eûzü billâhi mineşşeytânirracîm	اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
1. Bismillâhirrahmânirrahîm.	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾
2. Elhamdü lillâhi rabbil'âlemîn.	اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَۙ ﴿٢﴾
3. Errahmânirrahîm.	اَلرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِۙ ﴿٣﴾
4. Mâliki yevmiddîn.	مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِؕ ﴿٤﴾
5. İyyâke na'büdü ve iyyâke neste'în.	اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُؕ ﴿٥﴾
6. İhdinas-sırâtal müstekîm.	اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَۙ ﴿٦﴾
7. Sırâtallezîne en'amte aleyhim	صِرَاطَ الَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْۙ
ğayrilmağdûbi aleyhim ve leddâllîn. ﴿٧﴾	غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّٓالِّينَ ﴿٧﴾

Eûzü billâhi mineşşeytânirracîm
Bismillâhirrahmânirrahîm.
1. Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla
2. Bütün hamdler, övgüler âlemlerin Rabbi Allâh'adır.
3. O Rahmândır, Rahîmdir.
4. Dîn gününün, hesap gününün tek hâkimidir.
5. (Haydi öyleyse deyiniz): "Yalnız Sana ibadet eder, yalnız Senden medet umarız."
6. Bizi doğru yola, Sana doğru varan yola ilet.
7. Nimet ve lütfuna mazhar ettiklerinin yoluna ilet. Gazaba uğrayanların ve sapkınlarınkine değil.

Fâtiha sûresinin okunması tamamlanınca, "Öyle olsun, kabul eyle!" mânasına gelen "âmin" denilmesi sünnettir.

ÖNEMLİ AÇIKLAMA

Lâtince harfler, Kur'ân harflerinin okunuşunu tam olarak karşılamadığından sûre ve duâların orijinal okunuşlarını mutlaka bilen kişilerden, kaset veya CD'lerden dinleviniz.

'Asr Sûresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

1. Vel asr.	وَالْعَصْرِۙ ﴿١﴾
2. İnnel insâne lefî husr.	اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفٖي خُسْرٍۙ ﴿٢﴾
3. İllellezine emenû ve amilüssâlihâti veteve savbilhakkı veteve savbissabr.	اِلَّا الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

Bismillâhirrahmânirrahîm.
1. Yemin ederim zamana;
2. İnsanlar hüsrandadır.
3. Ancak şunlar müstesna;
İman edip makbul ve güzel işler yapanlar,
Bir de birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler.

Fîl Sûresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

1. Elem tera keyfe fe'ale rabbüke bieshâbilfîl.	اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحَابِ الْفٖيلِ ﴿١﴾
2. Elem yec'al keydehüm fî tadlîl.	اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فٖي تَضْلٖيلٍۙ ﴿٢﴾
3. Ve ersele aleyhim tayran ebâbîl.	وَاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَابٖيلَۙ ﴿٣﴾
4. Termîhim bihicâratin min siccîl.	تَرْمٖيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجّٖيلٍۙ ﴿٤﴾
5. Fece'alehüm ke'asfin me'kûl.	فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ ﴿٥﴾

Bismillâhirrahmânirrahîm.
1. Rabbinin, Ashab-ı fil'e ettiklerini görmedin mi?
2. Onların hile ve düzenlerini boşa çıkarmadı mı?
3. Üzerlerine Ebabili, sürü sürü kuşları salıverdi.
4. Bunlar onlara pişkin tuğladan yapılmış taşlar atıyorlardı.
5. Derken onları kurt yeniği ekin yaprağına çeviriverdi.

Kureyş Sûresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

1. Liîlâfi Kureyşin. — لِا۪يلَافِ قُرَيْشٍۙ ۝١

2. İlâfihim rihleteşşitâi vessayf. — ا۪يلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَٓاءِ وَالصَّيْفِۚ ۝٢

3. Felya'büdû rabbe hêzelbeyt. — فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِۙ ۝٣

4. Ellezî et'amehüm min cû'in ve êmenehüm min havf. — اَلَّذ۪ٓي اَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَاٰمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ۝٤

Bismillâhirrahmânirrahîm.
1. Kureyş'in güven ve barış anlaşmalarından faydalanmalarını sağlamak için,
2. Kış ve yaz seferlerinde faydalandıkları anlaşmaların kadrini bilmiş olmak için,
3. Yalnız bu evin (Kâ'be'nin) Rabbine ibadet etsinler.
4. Kendilerini açlıktan kurtarıp doyuran, korkudan emin kılan Rablerine kulluk etsinler.

Mâûn Sûresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

1. Era eytellezî yükezzibü biddîn. — اَرَاَيْتَ الَّذ۪ي يُكَذِّبُ بِالدّ۪ينِۜ ۝١

2. Fezâlikellezî yedu'ulyetîm — فَذٰلِكَ الَّذ۪ي يَدُعُّ الْيَت۪يمَۙ ۝٢

3. Ve lâ yehuddu alâ ta'âmilmiskîn. — وَلَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْك۪ينِۜ ۝٣

4. Feveylün lilmusallîn. — فَوَيْلٌ لِلْمُصَلّ۪ينَۙ ۝٤

5. Ellezîne hüm an salâtihim sâhûn. — اَلَّذ۪ينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَۙ ۝٥

6. Ellezîne hüm yürâûne. — اَلَّذ۪ينَ هُمْ يُرَٓاؤُ۫نَۙ ۝٦

7. Ve yemne'ûnelmâûn. — وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ۝٧

Bismillâhirrahmânirrahîm.
1. Baksana şu dini, mahşer ve hesabı yalan sayana! **2.** O, yetimi şiddetle itip kakar.
3. Muhtacı doyurmayı hiç teşvik etmez. **4.** Vay hâline şöyle namaz kılanların!
5–7. Ki onlar namazlarından gafildirler (Kıldıkları namazın değerini bilmez, namaza gereken ihtimamı göstermezler). İbadetlerini gösteriş için yaparlar, zekât ve diğer yardımlarını esirger, vermezler.

Kevser Sûresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

1. İnnâ e'taynâ kelkevser. — إِنَّٓا اَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَۜ ①

2. Fesalli lirabbike venhar. — فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْۜ ②

3. İnne şânieke hüvel'ebter. — اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ ③

Bismillâhirrahmânirrahîm.
1. Biz gerçekten sana kevser'i verdik.
2. Sen de Rabbin için namaz kıl ve kurban kes.
3. Doğrusu, seni kötüleyendir ebter!

Kâfirûn Sûresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

1. Kul yâ eyyühel kâfirûn. — قُلْ يَٓا اَيُّهَا الْكَافِرُونَۙ ①

2. Lâ a'büdü mâ ta'büdûn. — لَٓا اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَۙ ②

3. Ve lâ entüm âbidûne mâ a'büd. — وَلَٓا اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَٓا اَعْبُدُۚ ③

4. Ve lâ ene âbidün mâ abedtüm. — وَلَٓا اَنَا۬ عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْۙ ④

5. Ve lâ entüm âbidûne mâ a'büd. — وَلَٓا اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَٓا اَعْبُدُۜ ⑤

6. Leküm dînüküm veliye dîn. — لَكُمْ د۪ينُكُمْ وَلِيَ د۪ينِ ⑥

Bismillâhirrahmânirrahîm.
1. De ki: Ey kâfirler!
2. Ben sizin ibadet ettiklerinize ibadet etmem.
3. Siz de benim ibadet ettiğime ibadet etmiyorsunuz.
4. Ben sizin ibadet ettiklerinize asla ibadet edecek değilim.
5. Siz de benim ibadet ettiğime ibadet etmezsiniz.
6. O hâlde sizin dininiz size, benim dinim bana.

Nasr Sûresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

İzâ câe nasrullahi velfeth. — إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾

Ve raeytennâse yedhulûne fî dînillâhi efvâcâ. — وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللّٰهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾

Fesebbih bihamdi rabbike vestağfirh, İnnehû kâne tevvâbâ. — فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

Bismillâhirrahmânirrahîm.
1. Allah'ın yardım ve zaferi geldiği zaman,
2. Ve insanların kafile kafile Allah'ın dinine girdiklerini gördüğün zaman,
3. Rabbine hamd ile tesbih et ve O'ndan af dile.
Çünkü O tevvabdır, tövbeleri çok kabul eder.

Tebbet Sûresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

1. Tebbet yedâ ebî lehebin ve tebbe. — تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ﴿١﴾

2. Mâ ağnâ anhü mâlühû ve mâ keseb. — مَا أَغْنَى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ﴿٢﴾

3. Seyaslâ nêran zête leheb. — سَيَصْلَى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ﴿٣﴾

4. Vemraetühû hammâletel hatab. — وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ﴿٤﴾

5. Fî cîdihê hablün min mesed. — فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِنْ مَسَدٍ ﴿٥﴾

Bismillâhirrahmânirrahîm.
1. Kurusun Ebû Leheb'in elleri. Zaten de kurudu!
2. Ona ne malı, ne de yaptığı işler fayda verdi!
3. O, alev alev yükselen ateşe girecek,
4.5. Eşi de, boynunda bükülmüş urgan olarak,
o ateşe odun taşıyacak.

İhlâs Sûresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

1. Kul hüvallâhü ehad.	قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ①
2. Allâhüssamed.	اَللّٰهُ الصَّمَدُ ②
3. Lem yelid ve lem yûled.	لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ③
4. Ve lem yekün lehû küfüven ehad.	وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ ④

Bismillâhirrahmânirrahîm.
1. De ki: O, Allah'tır, gerçek iâhtır, birdir ve tektir.
2. Allah, Samed'dir.
3. Ne doğurdu, ne de doğuruldu.
4. Ne de herhangi bir şey O'na denk oldu.

Felâk Sûresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

1. Kul e'ûzü birabbilfelâk.	قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ①
2. Min şerri mâ halak.	مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ②
3. Ve min şerri ğâsikın izâ vekab.	وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ③
4. Ve min şerrinneffâsâti fil'ukad.	وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِى الْعُقَدِ ④
5. Ve min şerri hâsidin izâ hased.	وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ⑤

Bismillâhirrahmânirrahîm.
1. De ki: Sabahın Rabbine sığınırım:
2. Yarattığı şeylerin şerrinden,
3. Karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden,
4. Düğümlere üfleyip büyü yapan büyücü kadınların şerrinden,
5. Ve hased ettiği zaman hasetçinin şerrinden.

Nâs Sûresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِۙ ﴿١﴾

1. Kul e'ûzü birabbinnâs.

مَلِكِ النَّاسِۙ ﴿٢﴾

2. Melikinnâs.

اِلٰهِ النَّاسِۙ ﴿٣﴾

3. İlâhinnâs.

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِۙ ﴿٤﴾

4. Min şerrilvesvâsilhannâs.

اَلَّذ۪ي يُوَسْوِسُ ف۪ي صُدُورِ النَّاسِۙ ﴿٥﴾

5. Ellezî yüvesvisü fî sudûrinnâs.

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

6. Minelcinneti vennâs.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

1. De ki: İnsanların Rabbine,
2. İnsanların yegâne hükümdarına,
3. İnsanların ilâhına sığınırım;
4. O sinsi şeytanın şerrinden.
5. O ki insanların kalplerine vesvese verir,
6. O şeytan, cinlerden de olur, insanlardan da.

ÂYETLER

Ayetül Kürsî

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

اَللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ اَلْحَيُّ الْقَيُّومُۚ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌۜ

255. Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm. Lâ te'huzühû sinetün ve lâ nevm.

لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ مَنْ ذَا الَّذ۪ي يَشْفَعُ

Lehû mâ fis-semâvâti vemâ fil erd. Menzellezî yeşfeu

عِنْدَهُٓ اِلَّا بِاِذْنِه۪ۜ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْد۪يهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْۚ

indehû illâ biiznihi. ya'lemü mâ beyne eydîhim vemâ halfehüm

وَلَا يُح۪يطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِه۪ٓ اِلَّا بِمَا شَٓاءَۚ

velâ yühîtûne bişey'in min ilmihî illâ bimâ şâe

وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَۚ وَلَا يَؤُ۫دُهُ حِفْظُهُمَاۚ

vesia kürsiyyühüssemâvâti vel erd. Velâ yeûdühü hıfzuhumâ

وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظ۪يمُ

ve hüvel aliyyül azîm.

255. Allah o ilâhtır ki kendisinden başka ilâh yoktur. Hay'dır, Kayyûm'dur kendisini ne bir uyuklama, ne de uyku tutar.
Göklerde ve yerde ne varsa O'nundur.
O'nun izni olmadan huzurunda şefaat etmek kimin haddine?
O, yarattığı mahlûkların önünde ardında ne var, hepsini bilir.
Mahlûklar ise O'nun dilediğinden başka, ilminden hiçbir şey kavrayamazlar.
O'nun kürsüsü gökleri ve yeri kaplamıştır.
Gökleri ve yeri koruyup gözetmek O'na ağır gelmez, O öyle ulu, öyle büyüktür.

(Bakara sûresi, 255. âyet)

NAMAZ İLE İLGİLİ DUÂLAR

"Rabbiniz buyurdu ki: Bana duâ edin ki size karşılık vereyim."

(Mü'min sûresi, 60. âyet)

"Duâ, ibâdetin özü ve esasıdır."

Hz. Muhammed (Sallallâhü 'aleyhi vesellem)

Sübhâneke

Sübhânekellâhümme vebihamdik	سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ
vetebârakesmüke vete'âlâ ceddük	وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالٰى جَدُّكَ
velâ ilâhe ğayruk.	وَلاَ اِلٰهَ غَيْرُكَ

Allâhım! Seni Sana lâyık hamd ile, her türlü eksiklikten tenzîh ederim. Senin ismin mukaddestir, münezzehtir, şânın da yücedir. Senden başka ilâh yoktur.

Ettehıyyât

Ettehıyyâtü lillâhi vessalevâtü vettayyibât	اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ
Esselâmü 'aleyke eyyühennebiyyü verahmetüllâhi veberakâtüh	اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ
Esselâmü 'aleynâ ve'alâ 'ıbâdillâhissâlihîn	اَلسَّلاَمُ عَلَيْنَا وَعَلٰى عِبَادِ اللّٰهِ الصَّالِحِينَ
Eşhedü en lâ ilâhe illallâh	اَشْهَدُ اَنْ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ
Veeşhedü enne Muhammeden 'abdühû verasûlüh.	وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Hayat sahibi varlıkların hayatlarıyla sundukları ibadetler, duâlar ve bütün güzel söz ve davranışlar Allah'a (celle celalühü) mahsustur. Ey Peygamber! Selâm. Allâh'ın rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun. Bize ve Allâh'ın sâlih kullarına selâm olsun. Şehâdet ederim ki, Allah'tan başka ilâh yoktur. Yine şehâdet ederim ki, Hz. Muhammed (Sallallâhü 'aleyhi vesellem) O'nun kulu ve rasûlüdür.

Allâhümme Salli

Allâhümme salli 'alâ seyyidina Muhammedin ve 'alâ âli seyyidina Muhammed

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

Kemâ salleyte 'alâ İbrâhîme ve 'alâ âli İbrâhîm

كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيمَ

İnneke Hamîdün Mecîd

اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

Allâhım! Hz. İbrâhîm'e ve Hz. İbrahim'in ailesine salât ettiğin gibi, Efendimiz Hz. Muhammed'e ve Efendimiz Hz. Muhammed'in ailesine de salât et. Şüphesiz ki Sen, her bakımdan hamde lâyık ve şânı yüce olansın.

Allâhümme Bârik

Allâhümme bârik 'alâ seyyidina Muhammedin ve 'alâ âli seyyidina Muhammed

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

Kemâ bârakte 'alâ İbrâhîme ve 'alâ âli İbrâhîm

كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيمَ

İnneke Hamîdün Mecîd

اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

Allâhım! Hz. İbrâhîm'e ve Hz. İbrahim'in ailesine bereket ihsan ettiğin gibi, Efendimiz Hz. Muhammed'e ve Efendimiz Hz. Muhammed'in ailesine de bereket ihsan et. Şüphesiz ki Sen, her bakımdan hamde lâyık ve şânı yüce olansın.

Rabbenağfirlî

Rabbenagfirlî ve livâlideyye ve lil mü'minîne yevme yekûmül hısâb.

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

Ey Rabbimiz! Beni, annemi, babamı ve bütün müminleri hesabın görüleceği günde affeyle.

Rabbenâ Âtinâ

Rabbenâ âtinâ fiddünyâ haseneten vefil âhirati haseneh

رَبَّنَا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً

Vekınâ 'azâbennâr.

وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

Ey bizim Kerîm Rabbimiz! Bize bu dünyada da iyilik ve güzellik ver, âhirette de iyilik ve güzellikler ver ve bizi cehennem azabından koru.

Kunut Duâları

Allâhümme innâ neste'înüke venestağfiruke venestehdîk	اَللّٰهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَهْدِيكَ
Venü'minü bike venetûbü ileyke ve netevekkelü 'aleyk	وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتُوبُ إِلَيْكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ
Venüsnî 'aleykel hayra küllehü	وَنُثْنِى عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ
Neşküruke velâ nekfüruk	نَشْكُرُكَ وَلاَ نَكْفُرُكَ
Venahle'u venetrukü men yefcüruk	وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ

Allâhım! Yalnız Senden yardım isteriz, günahlarımızı bağışlamanı isteriz ve razı olacağın işleri yapmak için senden hidayet isteriz. Sana inanır, Sana tevbe ederiz. Bütün işlerimizde Senden destek alır ve Sana güveniriz. Bütün başarı ve muvaffakiyetlerimiz, sahip olduğumuz nimetler, ancak Senin ihsânın iledir. Bu yüzden, başkasına değil, sadece Sana şükreder, nankörlük etmeyiz. Sana âsî olanları da bırakır onlarla birlik olmayız.

Kunut Duâları

Allâhümme iyyâke na'büdü veleke nüsallî venescüdü	اَللّٰهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّى وَنَسْجُدُ
Veileyke nes'â venahfidü nercû rahmeteke venahşâ 'azâbek	وَإِلَيْكَ نَسْعٰى وَنَحْفِدُ نَرْجُوا رَحْمَتَكَ وَنَخْشٰى عَذَابَكَ
İnne 'azâbeke bil küffâri mülhık.	إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكُفَّارِ مُلْحِقٌ

Allâhım! Biz sadece Sana kulluk eder, Senin için namaz kılar ve ancak Sana secde ederiz. Her işimizde Senin rızanı ve hoşnutluğunu kazanmayı hedefler, onu elde etmeye çalışırız. Hep rahmetini ümit eder, azabından korkarız. Çünkü biliriz ki, Seni tanımayanlara ve nimetlerine nankörlük edenlere azabın ulaşır.

CENNETE

Dert çekmiş, çile çekmiş,
Yine de şükür etmiş,
İslâm yolunu seçmiş,
İnsan lâzım cennete.

Kalbi nur ile dolmuş,
İmanı kâmil olmuş,
Hakk'ın rızasın bulmuş,
İnsan lâzım cennete.

Rabbin emrini tutmuş,
Kini, nefreti atmış,
Sevaba sevap katmış,
İnsan lâzım cennete.

Haram lokma yememiş,
Hiç bana ne dememiş,
Bütün herkesi sevmiş,
İnsan lâzım cennete.

Engin Nigar

Sabah Namazının Farzının Kılınışı

Sabah namazının farzı da aynen sünneti gibi kılınır. Sadece "Niyet ettim Allah rızası için sabah namazının farzını kılmaya." diye niyet edilmesi gerekir. Bir de farza durmadan önce kamet getirilir.

Bütün farz namazlarının farzı kılınmadan önce erkeklerin kamet getirmesi sünnettir.

Diğer Namazların Kılınışı

Bütün iki rekâtlı sünnet veya nafile namazlar, sabah namazının sünneti gibi kılınır. Sadece niyet farklıdır. Hangi namazı kılıyorsak o namaz için niyet edilir.

Eğer sünnet dört rekâtlı ise ikinci rekâttan sonraki ilk oturuşta yalnızca "Ettahiyyâtü" okunarak ayağa kalkılır. İkindi namazının sünneti ile yatsı namazının ilk sünnetin ilk oturuşta Ettahiyyâtü'den sonra "Allahümme salli ve bârik" duaları da okunur.

Kılınacak namaza göre niyet edildikten sonra, bütün farz namazların ilk iki rekâtı aynen sabah namazının farzı gibi kılınır.

Vitir Namazı

Vacip olan vitir namazı üç rekâttır. Önce "Niyet ettim Allah rızası için vitir namazını kılmaya." diyerek niyet edilir. İlk iki rekât sabah namazının sünneti gibi kılınır. Ancak ikinci rekâtın sonunda oturulur ve Ettehıyyatü okunarak üçüncü rekâta kalkılır.

Üçüncü rekâtta Fatiha ve bir sûre okunur. Sonra rükûya gitmeden eller kulaklara kaldırılıp "Allahü ekber" denilerek tekbir alınır. Sonra eller bağlanır ve vacip olan "Kunut duaları" okunur.

Kunut duaları okunduktan sonra rükû ve secdeye gidilir. Secdeden sonra tahiyyatta (son oturuşta) okunması gereken dualar okunur ve selâm verilerek namazdan çıkılır.

CUMA NAMAZI

Cuma namazı, cuma günü, camide ve cemaatle öğle namazı vaktinde kılınır. Müslüman erkeklere farzdır.

"Ey iman edenler! Cuma günü namaza çağrıldığınız zaman (ezan okununca) hemen Allah'ın zikrine (cuma namazını kılmaya) koşun ve alışverişi bırakın. Eğer anlayabilirseniz bu sizin için daha hayırlıdır." *(Cuma sûresi, 9. âyet)* ayeti ile cuma namazı farz kılınmıştır.

Cuma Namazının Önemi

Cuma namazı Müslümanları bir araya getirip kaynaştırmak, görüştürmek, kardeşlik duygularını pekiştirmek, birlik ve beraberliği sağlamak amacını güder.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) cuma namazının kılınması üzerinde hassasiyetle durmuştur. Bu konuda büyük titizlik bir göstermiştir.

Yukarıdaki âyet-i kerîmede geçen... "Namaza koşun!" cümlesi sözlük anlamında "Yürümeyin de koşarak gidin." değil, "Cuma namazını hafife almayın, önemseyin. Çünkü bu bana göre önemlidir. Acele edin. Şu işim, bu işim derken namazı terk etmeyin." gibi anlamlara gelir.

Peygamber Efendimiz şöyle buyurmaktadır: **"Bir kimse, güzelce abdest aldıktan sonra cumaya gelir, hiç konuşmadan hutbeyi dinlerse, cumadan cumaya ve üç gün de fazlasıyla (on günlük) günahları affedilir."** *(Müslim)*

"Herhangi bir topluluk ya cuma namazını terk etmekten vazgeçer (cumayı kılarlar) ya da Allah Teâlâ onların kalplerini mühürler." *(Müslim)*

Cuma Namazı Kimlere Farzdır?

Cuma namazı akıllı, ergenlik çağına girmiş, hür ve erkek her Müslümana farzdır.

Hasta olanlara, yolcu olanlara, hür olmayanlara, çocuklara, kadınlara farz değildir. Fakat bunlar da isterlerse camiye gidip cuma namazını kılabilirler.

Cuma Namazı Nasıl Kılınır?

Cuma namazının vakti tam öğle namazının vaktidir. Cuma namazı için minarelerde ezan okunur. Camilere gidince önce aynen öğle namazının sünneti gibi, dört rekât cumanın ilk sünneti kılınır.

Cuma namazının ilk sünnetinden sonra cami içinde bir ezan daha okunur ve ardından imam hutbe okur. Hutbe, müminlere İslâmî bir konuyu anlatma, cemaati din ve dünya yönünden aydınlatıp, bilgilendirme amacını güder. Hutbe okunurken konuşulmaması, hutbenin dikkatle dinlenilmesi gerekir.

Peygamber Efendimiz bu konuya: **"Hutbe okunurken birisi arkadaşına 'Sessiz ol!' veya 'Sus!' dese kendisi de konuşmuş olur."** *(Buharî)* diyerek özellikle dikkat çekmiştir.

Hutbe, cuma namazının kabul edilmesinin şartlarından birisidir. Hutbeden sonra kamet getirilerek cumanın iki rekât farzı cemaatle kılınır.

Sadece farza yetişip kılanların namazı da geçerli olur.

Cuma namazının farzının sadece oturma bölümüne yetişen bir kimse imam selâm verdikten sonra kalkıp iki rekâtı kendisi kılsa bile namazı tamam olmuş olur.

Cuma namazının iki rekât farzı, aynen sabah namazının farzı gibi kılınır.

Bütün farz namazlar cemaatle kılınırken cemaat, ayakta iken ilk tekbiri aldıktan sonra sadece Sübhâneke'yi okur. Fatiha veya başka âyet okumaz. Rükû, secde ve oturuşlarda okunması gereken duaları okur.

Farzdan sonra, cumanın son dört rekât sünneti, ilk dört rekât sünnet gibi kılınır. Bundan sonra da "Zuhri âhir" adı verilen öğle namazının farzı gibi dört rekât namaz kılınır. Arkasından da "Vaktin sünneti" niyeti ile aynen sabah namazının sünneti gibi iki rekât namaz daha kılınır.

Cuma namazının sünnetleri de namazın kılınışı bölümünde anlatılan sünnet namazların kılınışı gibi kılınır.

YOLCUNUN NAMAZI

Bir Müslüman, 90 kilometreden az olmamak üzere bir yolculuğa çıkarsa ve gittiği yerde 15 günden daha az kalmaya kesin karar verirse, dinimize göre misafir (seferî, yolcu) sayılır.

Dinen misafir sayılan kişi, dört rekâtlı farz namazlarını, iki rekât olarak kılar. Üç ve iki rekâtlı farz namazlarını ise değişiklik yapmadan kılar.

Yolculuğa niyet eden ve yola çıkan kimse, oturduğu beldenin belediye sınırlarını geçtikten sonra namazlarını seferî olarak kılar.

Yolculuktan dönerken de oturduğu beldenin belediye sınırına gelince yolculuğu bitmiş sayılır ve namazlarını normal olarak kılar.

Bir kimse, yolculuğa gittiği yerde 15 günden fazla kalmaya karar verirse namazını kısaltamaz.

Misafir olana cuma namazı da farz değildir. Fakat kılarsa öğle namazı yerine geçer.

BAYRAM NAMAZI

İki dinî bayramımız vardır. Kurban Bayramı ve Ramazan Bayramı. Bu iki bayramımıza ait de bayram namazı vardır.

Bayram namazı, bayramın ilk gününde sabah güneş doğduktan 45 dakika (kerahat vakti çıktıktan) sonra ve cemaatle kılınır. Bayram namazını kılmak vâciptir. Ezan ve kamet okunmadan kılınır. Namazdan sonra imam tarafından bir hutbe okunur. Bayram namazı iki rekâttır.

Bayram Namazı Nasıl Kılınır?

"Niyet ettim, Allah rızası için bugünkü bayram namazını kılmaya, uydum imama." diye niyet edilir. İmamla beraber "iftitah (başlama) tekbiri" alınır ve "Sübhaneke" okunur. Sonra imamla beraber bir tekbir alınır ve eller salınır. Ardından ikinci bir tekbir alınır ve eller salınır, tekrar üçüncü bir tekbir alınır ve bu kez eller bağlanır. Sonra imam, Fatiha'yı ve Kur'ân'dan bir miktar âyeti okur, normal namazda olduğu gibi rükû ve iki secde yapılarak ikinci rekâta kalkılır.

İkinci rekâtta "Sübhâneke" okunmaz. İmam önce Fatiha'yı ve Kur'ân'dan bir miktar âyet: okur, sonra rükûya gitmeden imamla birlikte bir tekbir alınır ve eller salınır. Ardından ikinci bir tekbir alınır ve eller salınır. Üçüncü bir tekbir daha alınır ve eller salınır. Dördüncü bir tekbir daha getirilerek rükûya gidilir ve iki secde yapılır.

Secdelerden sonra oturulur. "Ettehıyyatü", "Allahümme salli ve barik", "Rabbenâ âtina" ve istenirse "Rabbenağfirlî" duaları okunarak imamla beraber selâm verilir. Böylece iki rekât olan bayram namazı kılınmış olur.

Namazı Cemaatle Kılmanın Önemi

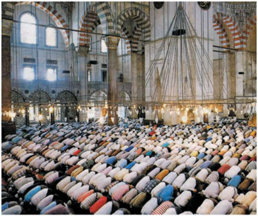
Cemaatle kılınan namaz, insanî ilişkilerimizde; kardeşlik, yardımlaşma, birbirimizi sevip sayma duygularımızı geliştirir. Birlik ve bütünlüğümüzün korunmasını sağlar.

Cenâb-ı Hak, cemaatle namaz kılmayı farz kılmamıştır. Bununla birlikte Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bizlere, cemaatle kılınan namazın tek başına kılınan namazdan 27 derece daha üstün ve sevaplı olduğunu haber vermiştir. *(Buharî)*

Yine Peygamber Efendimiz cemaatle namaz kılmanın önemini anlatmak için:

"Kim namaz için camiye giderse, attığı her adımla bir günahı silinir ve (Allah katındaki) derecesi bir basamak yükseltilir." *(Buharî, Müslim)*

"Yatsı namazını cemaatle kılan bir kimse, gece yarısına kadar namaz kılmış gibi sayılır. Sabah namazını cemaatle kılan bir kimse ise bütün gece namaz kılmış gibi olur." *(Müslim)* buyurmuştur.

NAMAZDAN SONRA TESBİHAT YAPMAK

Namazı kıldıktan sonra namazın tamamlayıcısı olarak bazı dualar ve Allah'ı anmak için tesbihat yapılır.

Namazdan sonra tesbihat yapmak Peygamber Efendimiz tarafından yapılmış ve bizlere tavsiye edilmiştir. Müslümanlar, tesbihat yapmaya asırlar boyu titizlikle devam etmişlerdir.

Namazın farzını kılıp selâm verdikten sonra "Allahümme entesselâmü ve min kesselâm. Tebârakte yâ zel celâli vel ikram." denir. Bu duanın anlamı:

"Allah'ım, senden ancak selâmet, af, afiyet ve iyilik gelir; iyilik, güzellik ancak sendendir. Sen mübareksin, yücesin ey celâl ve ikram sahibi Allah'ım!"

Varsa namazın son sünneti kılındıktan sonra : **"Allahümme salli alâ seyyidina Muhammed"** denir. Ardından **"Sübhanallahi velhamdü lillâhi ve lâ ilâhe illâllahü vallâhu ekber. Ve lâ havle velâ kuvvete illâ billâhil azîm."** dedikten sonra **"Eûzü besmele"** ile başlayarak **"Âyetelkürsî"** okunur. Sonra sırasıyla 33'er kere **"Sübhanallah", "Elhamdülillah", "Allahü ekber"** denir.

Sübhanallah; Allah Teâlâ, bütün eksik sıfatlardan, niteliklerden uzaktır anlamındadır.

Elhamdülillah; Hamd, ancak Allah'a mahsustur. Övgüye, teşekküre gerçekten lâyık olan sadece Allah'tır. Allah'ım sana teşekkür ederim gibi anlamları ifade eder.

Allahü ekber; en büyük olan yalnız Allah'tır, anlamındadır.

Sonra **"Lâ ilâhe illâlahü vahdehû lâ şerîke leh. Lehûl mülkü ve lehül hamdü ve hüve alâ külli şey'in Kadîr."** denir ve sonra da dua edilir.

Anlamı: Allah'tan başka İlâh yoktur. O birdir. Bütün mülk, bütün varlık O'nundur. Hamd da O'na mahsustur. Ve O'nun her şeye gücü yeter.

Dua edilirken derin bir huzur içinde önce tevbe istiğfar ederiz. Ardından Peygamberimize salât-u selâm getiririz. Sonra Allah'ın güzel isimleri ile O'na arzu ve isteklerimizi iletiriz. Dua bitirilirken yine peygamberimize salât-ü selâm getiririz.

SEHİV (YANILMA) SECDESİ

Bazen namaz kılarken hatalarımız olabilir. Bu hatalarımızın karşılığında **sehiv secdesi** yapmak gerekir.

Hangi hatalar sehiv secdesini gerektirir?

Daha önce anlatıldığı gibi namazın farzları, vâcipleri ve sünnetleri vardır. Namazdaki hata, bu üçünden birisiyle ilgili olur.

Eğer farzlardan biri veya birkaçı terk edilirse sehiv secdesi yeterli olmaz. Namaz bozulur ve namazı yeniden kılmak gerekir.

Eğer farzlardan biri yanılarak geciktirilirse veya vâciplerden birisi yanılarak terk edilirse ya da geciktirilirse sehiv secdesi yapmak gerekir.

Namazın sünnetlerinden biri veya birkaçı terk edilse de geciktirilse de sehiv secdesi gerekmez.

Meselâ namazda rükû terk edilirse namaz bozulur. Çünkü farz terk edilmiş olur. Üçüncü rekâtta oturup "Ettahıyyatü" okumak yoktur. Eğer oturup okursak sehiv secdesi yapmak gerekir. Çünkü farzı geciktirmiş oluruz.

Vitir namazı kılınırken "Kunut duaları"nın okunması unutulursa sehiv secdesi yapmak gerekir.

Dört rekâtlı namazların ikinci rekâtındaki oturuş vâciptir. Terk edilirse sehiv secdesi gerekir.

> *Cümleler doğrudur.*
> *Sen doğru isen.*
> *Doğruluk bulunmaz*
> *Sen eğri isen.*
>
> Yunus Emre

Sehiv Secdesi Ne Zaman ve Nasıl Yapılır?

Namazı kendimiz kılıyorsak, sehiv secdesini namazın sonunda sağımıza veya solumuza selâm verdikten sonra da yapabiliriz.

Sehiv secdesi, Ettehıyyatü okunduktan sonra selâm verip aynen namaz secdesi gibi iki kere yapılan bir secdedir. İkinci secdeden sonra oturulur ve gerekli dualar okunduktan sonra selâm verilir.

İmam olan hata yapar da sehiv secdesi yapması gerekirse, sağına selâm verip hemen sehiv secdesi yapar. Bu, soluna selâm verdiği takdirde bazı kimselerin namazdan çıkmasını önlemek içindir.

Cemaatle kılınan namazlarda cemaat, imamın sehiv secdesine uyarak onunla beraber sehiv secdesi yapar. Sehiv secdesi yapmanın kendisi de vâciptir. Vâcibin terk edilmesi ise namazı bozmaz. Böyle olunca sehiv secdesi gerektiği hâlde, sehiv secdesini yapmayan kimsenin namazı yine de geçerlidir.

KAZA NAMAZI

Namazı vaktinde kılmak çok önemlidir. Ancak vaktinde kılınamayan farz namazlarının sonradan kılınmasına "namazı kaza etme" denir.

Dinimiz, namazı vaktinde kılmaya büyük önem verdiği için bu konuda büyük kolaylıklar sağlamıştır: "Namazı ayakta kılamayan, oturarak kılsın, oturarak kılamayan yatarak kılsın, abdest alamayan toprak ile teyemmüm ederek kılsın. Hatta cünüp olup boy abdesti alması gerekenler bile su bulamazlarsa sadece teyemmüm ederek namazı kılsın." buyurmuştur.

Müminlere savaş hâlinde bile nöbetleşe olarak namazlarını kılmaları emredilmiştir. Ayrıca kıyamet günü ilk sualin namaz ile başlayacağı bildirilmiştir. Bütün bunlar, bize namazı vaktinde kılmanın önemi anlatmaktadır.

Kaza Edilerek Kılınan Namaz Kabul Edilir mi?

Namazlarını özürsüz olarak kılmayanların sonradan namazlarını kaza etmeleri gerekir. Bu aynı zamanda bir tövbe, bir af dilemedir. Cenâb-ı Hakk, samimiyet ve ihlâsı hiçbir zaman boşa çıkarmaz. Fakat gelişigüzel bahanelerle namazı vaktinden sonraya bırakmak büyük günaptır.

Peygamber Efendimiz, namaz konusunda gevşeklik göstermememiz için şöyle buyurmuştur: "Kıyamet günü ilk sorgulama, namazdan başlayacaktır. Eğer kulun farz namazlarında noksanlık çıkarsa, Allah Teâlâ, meleklere bakın bakalım, kulumun amel defterine sünnet (nafile) namazları var mı, varsa farzlardaki noksanlığı yettiği kadar sünnetlerden tamamlayın buyuracaktır." *(Buhârî)*

Kaza Namazları Ne Zaman Kılınabilir?

Kaza namazları, kerahet vakti denen ve namaz kılmanın yasak olduğu üç vaktin dışında her zaman kılınabilir.

Bu üç vakit :

1. Güneş doğduktan 45 dakika sonrasına kadar olan zaman,

2. Güneş tam tepeye geldiği zaman (öğle namazının vaktinin girmesine 30 dakika kaladan itibaren öğle namazının vaktinin girmesine kadar olan zaman),
3. Akşam namazına 45 dakika kaladan itibaren akşam namazının vaktinin girmesi anına kadar olan zamandır.

Kaza namazına; **"Niyet ettim Allah rızası için, kazaya kalan sabah namazımın farzını kaza etmeye veya öğle namazımın farzını kaza etmeye."** diyerek niyet edilir.

Eğer arada gününü ve zamanını bildiğimiz bir namazımız kazaya kalırsa, o da o günün falan namazı diye belirtilerek niyet edilir.

Meselâ **"Niyet ettim geçen pazartesi gününe ait öğle namazımın farzını kaza etmeye."** denir.

Birkaç aylık veya birkaç yıllık kaza namazlarımız varken yeni bir namaz kazaya kalmışsa öncelikle o namaz kaza edilmelidir.

Kaza namazlarına **"Niyet ettim Allah rızası için kılamadığım en son sabah... namazının farzını kaza etmeye."** şeklinde de niyet edilebilir.

İMAMA SONRADAN YETİŞİP UYAN KİMSENİN NAMAZI

İmama yetişmiş sayılmak için imam: "Semi Allahü limen hamideh" demeye başlamadan önce bizim ayakta niyet ederek başlama tekbirini alıp imama rükûda iken yetişmiş olmamız gerekir. İmam rükûda iken, imama uyan kimse, o rükûa ait olan rekâta yetişmiş olur.

Cemaate 2., 3. ve 4. rekâtlarda yetişen kişi namazını nasıl tamamlar?

İmama sonradan yetişip uyan kimse, imam selâm verdikten sonra; "Allahü ekber" diyerek ayağa kalkar ve noksan kalmış olan rekâtları

tamamlar. İmama sonradan yetişip uyan kimse, tamamlayacağı rekâtlarda, tek başına namaz kılan gibidir.

Bu Konudaki Temel Kural

Her namazın 2. ve 4. rekâtlarında akşam namazının ise 3. rekâtında oturulur. İmama uyduğumuz rekâtı 1. rekât kabul ederek daha sonraki rekâtlarda ona göre otururuz. Ayakta okuyacağımız âyetleri de hangi rekâtlara yetişememişsek, o rekâtlarda okuruz.

Vitir namazının da kazası kılınır.

Örnek:

Bir kimse sabah namazının ikinci rekâtında imama uyacak olsa, aldığı tekbirden sonra susup bir şey okumaz. İmamla beraber son oturuşta yalnız "Ettahıyyatü" yü okur. İmam selâm verince, kendisi selâm vermeden ayağa kalkar ve imam ile kılmamış olduğu ilk rekâtı kılmaya başlar. "Sübhaneke ve Eûzü besmele" den sonra Fatiha sûresi ile bir miktar Kur'ân-ı Kerîm okur. Bilindiği şekilde rükû ve secdelere gider. Ondan sonra oturup ""Ettahıyyatü" yü, salâvatları ve Rabbenâ âtinâ" yı okuyarak selâm verir.

Bir kimse, akşam namazının son rekâtında imama uysa, "Sübhaneke'yi" okur ve imamla beraber o rekâtı kılar, imam selâm verdikten sonra kalkar, "Sübhâneke, Eûzü besmele, Fatiha" ve bir miktar daha Kur'ân-ı Kerîm okur. Rükû ve secdelerden sonra oturur ve yalnız "Ettahiyyatü" yü okur. Sonra "Allahü ekber" diyerek ayağa kalkar, yalnız besmele ile Fatiha ve bir miktar daha Kur'ân-ı Kerîm okuyarak rükû ve secdeleri yapar. Sonra, son oturuşu yaparak selâm ile namazdan çıkar. Bu hâlde üç defa "Tahiyyat" a oturmuş olur. Bununla beraber imama sonradan yetişip uyan kimse, ikinci rekâtın sonunda yanılarak "Tahıyyat" a oturmayacak olsa, sehiv secdesi yapması gerekmez. Çünkü bu rekât, bir yönden birinci rekât yerinedir.

İmama sonradan yetişip uyan kimse, dört rekâtlı namazlardan birinin dördüncü rekâtında imama uysa, imam ile "Tahiyyat" a oturduktan sonra kalkar, "Sübhaneke, Eûzü besmele, Fatiha" ve bir miktar Kur'ân okur. Rükû ve secdelerden sonra oturur. Yalnız "Ettahiyyatü" yü okur. Ondan sonra kalkar. "besmele" ile "Fatiha" yı ve bir miktar daha Kur'ân âyetini okur. Sonra rükû ve secdelere varır, oturmaksızın kalkar. Yalnız besmele ve Fatiha ile bir rekât daha kılarak son oturuşu yapar. "Ettahiyyatü" yü, Salli, Barik ve Rabbenâ âtinâ" dualarını okuyup selâm vererek namazını tamamlar.

İmama sonradan yetişip uyan kimse, dört rekâtlı namazların üçüncü rekâtında imama uysa, imamla beraber son oturuşta yalnız "Ettahiyyatü" yü okur. İmam selâm verdikten sonra kalkar, "Sübhaneke, Eûzü besmele, Fatiha" ve bir miktar daha Kur'ân okur. Rükû ve secdelere varır, sonra kalkar, yalnız "besmele ile Fatiha" yı okur. Biraz daha Kur'ân-ı Kerîm okur.

Yine rükû ve secdelere gider Tahiyyat'a oturur. "Ettahiyyatü" yü, Salli, barik ve Rabbena âtinâ" dualarını okuyarak selâmla namazını tamamlar.

İmama sonradan yetişip uyan kimse, dört rekâtlı bir namazın ikinci rekâtında imama uyacak olsa, üç rekâtı imamla kılmış olur. "Tahiyyat" tan sonra imam selâm verince ayağa kalkar. "Sübhâneke'yi, Eûzü besmele'yi, Fatiha" yı ve bir miktar Kur'ân okur. Rükû ve secdelere varıp son oturuşu yapar. Selâm verip namazını tamamlar.

CENAZE NAMAZI

Cenaze namazı, vefat eden Müslümanlara bir duadır. Günahlarının affedilmesi için yerine getirilen bir vefa borcudur. İnsanî ve İslâmî bir görevdir.

Müslümanların bazılarının kılmasıyla diğerlerinin üzerinden bu sorumluluk kalkar. Hiç kimse kılmazsa, o beldedeki Müslümanların hepsi de günahkâr olur. Bu tür ibadetlere **farzı kifaye** denir.

Cenaze Namazı Nasıl Kılınır?

Cenaze namazı dört tekbir getirilerek ayakta kılınır. Rükû ve secdesi yoktur. **"*Niyet ettim bu Müslümanın cenaze namazını kılmaya, uydum imama.*"** şeklinde niyet edilir, imamla beraber tekbir alınır ve eller bağlanır, sonra "Sübhâneke" okunur. Ardından imam ile beraber ikinci tekbir alınır ve "Allahümme salli ve bârik" duaları okunur. Sonra imam ile üçüncü tekbir

alınır ve biliniyorsa Peygamber Efendimizin okuduğu cenaze dualarından biri okunur. Bilinmiyorsa "Kunut duası" ya da "Rabbena âtinâ", "Rabbenağfirli" duaları veya başka bir dua âyeti okunur.

Tekrar imam ile dördüncü tekbir alınır ve bir şey okumadan aynı namaz selâmı gibi sağa ve sola selâm verilir.

İlk tekbirden sonraki tekbirlerde eller kaldırılmaz. Diğer namazları bozan her şey cenaze namazını da bozar.

TERAVİH NAMAZI

Teravih namazı sadece Ramazan ayı gecelerinde kılınan sünnet bir namazdır. Peygamber Efendimiz, teravih namazına büyük önem vermiş, teravih namazını hiç terk etmemiş ve bu konuda şöyle buyurmuştur:

"Faziletine inanarak ve mükâfatını Allah'tan umarak, Allah rızası için Ramazan gecelerini ibadetle geçiren (teravih namazını kılan) kimsenin geçmiş günahları bağışlanır."

Hastalık, yolculuk gibi mazeretleri sebebiyle oruç tutmayanların da teravih namazını kılmaları sünnettir. Evde de, tek başına veya cemaatle kılınabilir. Cemaatle kılınmasında büyük sevap vardır.

Teravih Namazının Kılınışı

Önce yatsı namazı kılınır, ardından teravih namazı kılınır. Yatsıdan önce teravih namazı kılınması caiz değildir. Vitir namazı, teravihten sonra kılınır.

Teravih namazı toplam yirmi rekâttır. Yirmi rekât olan teravih namazı her iki rekâtın sonunda selâm verilerek kılındığı gibi, dört rekâtta bir selâm verilerek de kılınır. Her iki durumda da namaza devam edilir ve yirmi rekât tamamlanır.

Teravihin Cemaatle Kılınışı

Yatsı namazının farzı ve son sünneti kılındıktan sonra teravih namazına başlanır. **"Niyet ettim, Allah rızası için teravih namazını kılmaya, uydum imama."** diyerek niyet edilir. "Allahü ekber" deyip tekbir getirilerek namaza başlanır. Sonra "Sübhâneke" okunur.

Teravihin Tek Başına Kılınışı

"Niyet ettim Allah rızası için Teravih namazını kılmaya" diyerek niyet edilerek namaza durulur. Eğer namaz iki rekâtta bir selâm verilerek kılınıyorsa aynen sabah namazının iki rekât sünneti gibi kılınır. Dört rekâtta bir selâm

verilerek kılınıyorsa yatsı namazının ilk sünneti gibi kılınır. İlk oturuşta Tahiyyat'tan sonra Allahüme sali ve barik duaları okunur.

NAFİLE NAMAZLAR

Beş vakit namazın sünnetlerinden başka, Peygamber Efendimizin kıldığı namazlar vardır. Bunlara **nafile namazı** denir. Bu namazlar, Yüce Allah'a manevî yönden yakınlaşmamıza vesile olur. Nafile namazların bazıları şunlardır:

Teheccüd Namazı

Yatsı namazını kılıp bir süre uyuyup uyandıktan sonra imsak vaktine kadar kılınan nafile namaza **teheccüd namazı** denir. Bu namazın sevabı pek çoktur. Peygamber Efendimiz teheccüd namazını sürekli kılmıştır. Bu namaz, iki rekâttan sekiz rekâta kadar kılınabilir. Her iki rekâtta bir selâm verilmesi daha faziletlidir.

Bir hadis-i şerifte: ***"Gece namazına devam ediniz. Çünkü bu namaz sizden önceki salih kulların âdetidir ve sizi Rabbinize yaklaştıran, günahlarınızın bağışlanmasına ve nefsin günahlardan alıkonmasına vesiledir."*** buyurulmuştur. *(Mişkat-ül Mesabih)*

Duhâ (Kuşluk) Namazı

Güneş doğduktan sonra öğle namazının vaktinin girmesine 45 dakika kalıncaya kadar kılınabilen bir namazdır. İki rekâttan, on iki rekâta kadar kılınabilir.

Evvâbîn Namazı

Evvâbîn, Yüce Allah'a çokça yönelen kişiler anlamına gelir. Akşam namazından sonra iki rekâtten altı rekâta kadar kılınabilir.

Bu namazlardan başka Güneş ve Ay tutulmalarında, yağmursuzlukta, musibet zamanında, abdest alındığında, bir mescide girildiğinde, sıkıntılı anlarda kılınan nafile namazları da vardır.

ORUÇ TUTMAYI SEVİYORUM

İslâm'ın şartlarından biri de Ramazan orucunu tutmaktır. Ramazan ayında oruç tutmak, ramazanda özür sebebiyle tutulamayan orucu başka günlerde kaza etmek ve keffaret oruçları tutmak farzdır.

Dinimize göre oruç: İmsak vaktinin başlamasından itibaren güneşin battığı ana kadar yememek, içmemek ve cinsel ilişkiden uzak durmak demektir.

Kur'ân-ı Kerîm'de oruca yer verildiği için orucun gerekliliğine iman etmek farzdır. Âyet-i kerîme şöyledir:

"Ey iman edenler! Sizden önceki milletlere farz kılındığı gibi, sizin üzerinize de oruç farz kılındı; kendinizi koruyasınız diye." ***(Bakara sûresi, 183. âyet)***

Orucun Faydaları

İbadetlerimizi bilinçli bir şekilde yapmamız, imanımızın kuvvetli olması ve devamlılığı açısından çok önemlidir. Diğer ibadetlerde olduğu gibi orucun da farz kılınışının birçok sebebi vardır. Orucun amacı sadece insanlara kuru bir açlık çektirmek değildir.

Oruç; bedenimizi, ruhumuzu, duygularımızı terbiye ederek; erdemli, olgun, yardımsever, sevecen, merhametli insan yetiştirmeyi hedefler.

Oruç, Günahlarımızın Affedilmesi İçin Başlı Başına Bir Sebeptir

İyi bir mümin için işlediği günah ve hatalar daima endişe kaynağı olmalıdır. Oruç bu anlamda mümine müjde verip endişelerini hafifletir, kalbini huzurla doldurur.

Peygamber Efendimiz: "**Hangi mümin inanarak, sırf Allah için ramazan orucunu tutarsa günahları bağışlanır.** ***(Buharî)*** buyurmuştur.

Oruç, günahlardan kaçınmamıza yardımcı olur ve bizi insana yakışmayan kötü davranışlardan korur. Bir yandan günahların affedilme sevinci, bir yandan da günahların orucun sevabını azaltacağı endişesi, oruçluyu hata ve günahlara karşı daha hassas yapar. Yani oruç, mümininin ahlâkını güzelleştirir. Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur:

"Kim yalan söylemeyi ve yalanla iş görmeyi terk etmezse; Allah, onun yemeyi içmeyi terk etmesini (oruç tutmasını) önemsemez." *(Buharî)*

Günahlarımızın affedilmesine vesile olan oruç, bize sürekli olarak manen Allah'ın huzurunda olduğumuzu hatırlatır. Oruç ile sürekli ibadet atmosferi içinde ve nereye gidersek gidelim, ne iş yaparsak yapalım Allah'tan bize doğru uzanmış bir ip ile ona doğru çekildiğimizi hissederiz. Peygamber Efendimiz orucun bu koruyucu özelliği için: **"Oruç bir kalkandır."** buyurmuştur. *(Buhârî-Müslim)*

Öyleyse oruç bize kazandırdığı duygularla hem günahlara hem kötü söz ve davranışlara karşı koruyucu kalkan hem de cehennem ateşinden kurtulmaya bir vasıta olur.

Oruç ile sürekli ibadet hâlinde olmamız, bizim Allah ile beraber olduğumuz şuurunu canlı tutar.

Oruç, merhamet duygularımızı geliştirir

Merhamet, Cenâb-ı Hakk'ın en önde gelen sıfatıdır. O, **"Merhametim öfkemden daima önde gider."** *(Buharî)* buyurarak kullarının da merhametli olmalarını istemiştir.

Oruç, açlık ve susuzlukla merhamet duygumuzu uyarır ve geliştirir. Bolluk içinde olup da sıkıntı görmeyenlerin pek çoğu bencil olur. Başkalarının hâlini anlayamaz. Aç, susuz ve yoksul insanların hâlini ancak oruç sayesinde anlayabiliriz. İçimizde onlara yardım etme duygusu oluşur.

Dinimizde zorda kalmışlara yardımda bulunmanın çok büyük önemi ve sevabı vardır. **"Komşusu açken tok yatan bizden değildir."** *(Mecme-uz Zevaid)* hadis-i şerifi de bizlere komşularımız ve ihtiyacı olan insanlara karşı sorumluluklarımızı hatırlatmaktadır.

Orucun insan sağlığına büyük bir faydası vardır

Oruç, vücudumuzda depo edilen ve her türlü hastalığa ortam hazırlayan fazla yağları harcamamıza ve bunların vücudumuza yararlı hâle gelmesini sağlar. Oruçlu iken midemiz ve sindirim organlarımız dinlenir. Orucun sayılamayacak kadar faydası vardır. Konuyla ilgili Peygamber Efendimiz: **"Oruç tutunuz, sıhhat bulunuz."** *(Keşfül Hafa, 2. cilt)* buyurmuştur.

Oruç, Rabbimize Şükrümüzü Artırır

Allah'ın bizlere ihsan ettiği nimetlerin kıymetini aç ve susuz kalınca daha iyi anlarız. Allah'a şükrümüzü daha güzel biçimde yerine getiririz.

Oruç, Sabırlı Olmayı Öğretir

Oruç, insana sabırlı olmayı öğretir. Birçok işte başarının anahtarı sabırdır. Oruç tutarken hiçbir baskı altında olmadan kendi yiyecek ve içeceklerimize dahi el süremeyiz. Bu sayede sabır duygumuz iyice gelişir, kötü duygu ve düşüncelerden sıyrılıp iyiliklere, güzelliklere yelken açarız.

Bazen bir anlık sabırsızlığın acıları ömür boyu çekilir. Atalarımız bu konuya dikkat çekmek için: **"Öfke gelir göz kararır, öfke geçer yüz kızarır."** demişlerdir. Gerçek kahramanlık öfke anında sabredebilmektir. Kur'ân-ı Kerîm'de: *"Yalnız sabredenlere mükâfatları hesapsız olarak ödenir."* *(Zumer sûresi, 10. âyet)* buyrularak sabırlı olmanın önemi ve sabırlı kimselerin alacağı mükâfatlar vurgulanmıştır. İşte oruç bize bu sabrı kazandırır.

Oruç İle Nefsimizi Dizginlemeyi Öğreniriz

Oruçla nefsimizi genel olarak terbiye ederiz. Nefis, sahibini daima gaflette boğmak ve her türlü kontrolden uzak yaşatmak ister. Amacı, insanı sınırsız bir hürriyet içinde çalışmadan, ibadetten, her türlü olumlu davranıştan uzak olarak yaşatmaktır.

Oruç, insana başına buyruk olmadığını hatırlatır. İnsan, oruç sayesinde, Allah'ın izin vermediği zaman kendisi için helâl olan nimetlere dahi el uzatamadığını görür, başına buyruk olmadığını hatırlar, böylece kulluğunun daha çok farkına varır.

Oruçlu Bir Müslümanın Davranışları Nasıl Olmalıdır?

Oruç, sadece yemeyi, içmeyi ve bir kısım dünyevî lezzetleri terk etmek değildir. Her türlü kötülükten, günahtan uzak durabilmektir.

Midemiz yemek ve içmek lezzetinden nasıl uzak kalıyorsa; dilimiz yalandan, gıybet ve dedikodudan; ellerimiz haram ve kötü işlerden; kulaklarımız günah olanı dinlemekten; ayağımız günahlara yürümekten; kalbimiz ve kafamız kötü düşünme ve niyetlerden uzak olmalıdır.

Öyleyse oruçlu iken evindeki helâl lezzetlere bile dokunmayan mümin, eğer orucu ihlas ve şuurla tutuyorsa haramlara, günahlara elbette girmez.

Peygamber Efendimizin (s.a.v.) buyurduğu gibi: **"Mümin o kimsedir ki, kendisine bakılınca Allah akla gelir."** *(Müsned)* Oruç tutan insan, bu hadiste özellikleri verilen mümin gibi olmaya gayret göstermelidir.

Orucun Mükâfatı

Cenâb-ı Hak, orucun mükâfatını sınırlamamış, Peygamber Efendimiz aracılığı ile: "Oruç benim içindir, onun mükâfatını bizzat kendim vereceğim." buyurarak bizlere müjde vermiştir. *(Buharî)*

Peygamber Efendimiz oruçluların, kendilerine özel olarak tahsis edilen "Reyyan" isimli kapıdan cennete gireceklerini bildirmiştir. *(Buharî)*

Oruç Kimlere Farzdır?

Şu üç özelliği taşıyan herkese oruç farzdır:

- Müslüman olmak
- Akıllı olmak
- Ergenlik çağına girmiş olmak

Orucun sahih olabilmesinin şartları şunlardır:

- Oruç tutmaya niyet etmek
- İmsak vaktinin başlangıcından iftara kadar yeme, içme ve cinsel ilişkiden uzak durmak
- Kadınların ay hâli ve lohusa hâlinde bulunmaması

Ramazan orucuna, güneşin batışından itibaren gündüz kuşluk vaktine kadar niyet edilebilir. Ancak imsak vaktinden sonra bir şeyin yenilip içilmemiş olması gerekir.

İmsak vakti, sabah namazının girdiği vakittir. Güneşin doğuşu ile imsak biter.

Sahur vakti, oruç tutmak için gece imsak vaktinden önce yenilen yemeğin vaktidir. Oruca başlamak için bu vakitte yenilen yemeğe sahur yemeği denir.

İftar vakti, oruç vaktinin bittiği vakittir. Akşam namazının girmesiyle başlar. Bu vakit girince oruçlu orucunu açar. İmsak vaktinin başlamasına kadar yenilip içilebilir. Oruç açmak için yenilen yemeğe iftar yemeği denir.

Sahur ve İftarın Önemi

Peygamberimiz Hazreti Muhammed Sallahlahu aleyhi vesellem: **"Sahurda yemek yiyiniz, çünkü sahurda bereket vardır."** *(Buhârî)* buyurmuştur. Sahur yemeği, oruca dayanma gücü verir. Duaların kabul edildiği vakitlerden biri de sahur zamanıdır. Oruçlu sahura kalkan kişi, istekleri için dua etmeli ve Allah'tan günahlarının bağışlanmasını dilemelidir.

Oruçlulara iftar yemeği vermek hayırlı bir davranış olduğu gibi, iftarda misafir ağırlamak unutulmaması gereken geleneklerimizdendir.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"Bir oruçluya iftar veren kimseye, o oruçlunun sevabı kadar sevap verilir. Ancak o oruçlunun sevabından da bir şey eksilmez." *(Tirmizî)*

Mu'az İbni Zühre anlatıyor: "Bana ulaştı ki, Resulullah (aleyhissalatü vesselâm, iftar ettiği zaman şu duayı okurdu: "Allahümme leke ve ala rızkıke eftartü. (Ey Allah'ım senin rızan için oruç tuttum ve senin rızkınla orucumu açıyorum.)" (Ebu Davud)

Oruç ibadetini tamamlayıp iftar vaktine yetişen kimse, bundan büyük bir mutluluk ve sevinç duyar. Ama asıl büyük sevinci, tuttuğu orucun ödülünü almak üzere, kıyamet gününde Allah'ın huzuruna vardığı zaman yaşayacaktır.

Peygamber Efendimiz şöyle buyuruyor: **"Oruçlunun iki sevinci vardır: Biri iftar ettiği vakit, diğeri de Allah'a kavuştuğu zamandır."** *(Buhârî)*

İftar vakti yapılan dualar kabul edilir. Peygamber Efendimiz bu konuda şöyle buyurmuştur: **"Üç kimsenin duası geri çevrilmez, kabul edilir:**

Oruçlunun iftar vaktindeki duası

Adaletli hükümdarın duası

Mazlumun duası"

Ramazan Orucu Hangi Durumlarda Ertelenebilir?

Aşağıdaki özürler Ramazan orucunu vaktinden sonraya ertelemeyi helâl kılar:

- Ciddî sağlık problemi çıkaran hastalık
- Dinimize göre, seferî sayılabilecek uzaklıkta bir yolculuğa çıkmak
- Oruç tuttuğu takdirde hayatî önem taşıyan bir tehdide maruz kalmak
- Kadının hamile veya çocuğunu emziriyor olması
- Akla ve sağlığa zarar vermesi söz konusu olan şiddetli açlık ve susuzluk
- Oruca dayanamayacak ve sağlığı zarar görecek derecede yaşlı olma hâli
- Kadınların hayız ve nifas hâlinde olmaları

Ramazan Orucunu Vaktinde Tutamayan Ne Yapar?

- Daha sonra oruç tutmanın caiz olduğu bir zamanda orucunu kaza eder.
- Aşırı yaşlılık ve ağır hastalık gibi iyileşme ihtimali çok zayıf olan özür sahipleri, tutamadıkları her bir gün oruç için, bir fıtır sadakası verirler. Eğer sonradan özürleri geçer de iyileşirlerse oruçlarını ayrıca kaza ederler.

Ancak mazeretsiz olarak ramazan orucunu tutmamak büyük günahtır.

Orucu Bozan Hâller

Orucu bozan bazı hâller sadece kaza orucunu, bazı hâller ise hem kaza hem de keffaret orucu tutmayı gerektirir.

Kaza: Bozulan orucun yerine gününe gün oruç tutmaktır.

Keffaret: Ramazan ayında dinen geçerli bir mazaret olmadığı hâlde kasten bozulan bir gün orucun yerine altmış gün peşpeşe oruç tutmak demektir. Ayrıca bozulan orucun da kaza edilmesi gerekir. Onunla birlikte 61 gündür. Keffaret, sadece ramazan ayında tutulan orucun bile bile bozulmasının cezasıdır.

Diğer oruçların bozulması hâlinde yalnız kaza, yani gününe gün oruç tutmak yeterli olur. Ramazan orucu, öbür aylarda kaza edilirken bilerek bozulsa yine kazası gerekir, keffaret gerekmez.

Orucu Bozup Kaza ve Keffareti Gerektiren Hâller

- Oruçlu olduğunu bilerek yemek ve içmek (Yenilip içilen şey ister gıda, ister ilâç olsun durum değişmez).
- Oruçlu olduğunu bile bile cinsel ilişkide bulunmak
- Ağzına giren yağmur, kar ve doluyu kendi isteğiyle yutmak
- Sigara içmek
- Enfiye çekmek, nargile içmek
- Dışardan bir susam tanesi kadar bir şeyi alıp yutmak
- Yenmesi alışkanlık hâline gelmiş olan toprak, kil ve kömür gibi şeyleri yemek
- Az miktarda tuz yemek

Ramazan ayında niyet ederek oruca başlayan kimse, yukarıda belirtilen şeylerden birini bilerek ve özürsüz olarak yaparsa orucu bozulmuş olur. Bozulan bu orucu kaza etmesi ve kasten bozduğu için de keffaret orucu tutması gerekir.

Orucu Bozup Yalnız Kazayı Gerektiren Hâller

- Pamuk ve kâğıt gibi yenmesi hoş olmayan bir şey yutmak
- Bir defada çok miktarda tuz yemek
- Yenmesi normal olmayan zeytin çekirdeği yemek. Yenmesi alışılmış olan çekirdeği yemek ise keffareti gerektirir.

- Taş, toprak, demir, altın ve gümüş gibi şeyleri yutmak
- İçi olmayan ceviz ve badem yutmak (Bunların içi olanları yenildiği takdirde keffaret gerekir.)
- Ağzına aldığı boyalı iplik gibi şeylerin boyası ile rengi değişen tükrüğü yutmak
- Boğazına kaçan kar veya yağmuru kendi isteği olmayarak yutmak (Kendi isteği ile yutarsa keffaret gerekir.)
- Zorlama ile oruç bozmak
- Dişleri arasında nohut tanesi kadar kalan yemek kırıntısını yutmak
- Abdest esnasında ağzına ve burnuna su alırken kendi elinde olmayarak boğazına su kaçmak
- Unutarak yiyip içtikten sonra orucunun bozulduğunu zannederek yiyip içmek
- Kendi isteği ile ağız dolusu kusmak
- Ağız dolusu gelen veya kendi isteğiyle getirdiği kusuntuyu mideye geri çevirmek
- Kendi isteği ile içine veya genzine duman çekmek. Kendi isteği ile olmazsa oruç bozulmaz. (İçeri çekilen duman sigara dumanı olursa keffaret gerekir.)
- Güneş batmadığı hâlde battı zannederek iftar etmek
- İmsak vakti geçtiği hâlde daha vakit vardır zannederek yemek
- Ramazan orucundan başka bir orucu bozmak (Ramazan orucundan başka bir orucu bozmak sadece kazayı gerektirir.)
- Ramazan orucuna niyet etmeyerek yiyip içmek (Niyet edilerek başlanan orucu bilerek bozmak keffareti gerektirir. Ramazan orucuna niyet edilmeyerek yenilip içildiği takdirde sadece o günün orucunu kaza etmek gerekir.)
- Hastalık sebebiyle ilâç almak ya da iğne vurdurmak
- Vücuda sürülen ilâç gibi maddelerin deriden vücuda girmesi
- Burna ilâç çekmek
- Ağza alınan veya burna çekilen suyun hata ile boğaza veya genze kaçması

Orucu Bozmayan Hâller

- Oruçlu olduğunu unutarak, yemek ve içmek. Peygamber Efendimiz bu konuda şöyle buyurmuştur:

"Bir kimse oruçlu olduğunu unutarak yer, içerse orucunu tamamlasın, (sakın) bozmasın. Çünkü onu, Allah yedirmiş, içirmiştir." *(Buhârî)*

- Unutarak yiyip içerken oruçlu olduğunu hatırlayan kimse hemen ağzını boşaltıp yıkar ve oruca devam eder.
- Bir suya dalıp kulağına su kaçmak
- Kendi isteği dışında boğazına toz ve duman girmek
- Kendi isteği dışında kusmak
- Uyurken ihtilâm (cünüp) olmak
- Dokunma ve öpme olmadan sadece bakmak veya düşünmek sebebiyle cünüp olmak
- Hanımını sadece öpmek
- Geceleyin cünüp olduğu hâlde sabaha kadar yıkanmayıp gündüz yıkanmak
- Dişleri arasında sahur yemeğinden kalan nohut miktarından az olan kırıntıyı yutmak
- Ağzındaki tükürüğü yutmak. Ağzından dışarı çıkıp tamamen ayrılan tükürüğü tekrar yutmak orucu bozar.
- Ağzına gelen balgamı yutmak
- Göze ilâç damlatmak
- Kan aldırmak
- Gözlerine sürme çekmek
- Güzel koku sürmek
- Cilde krem veya merhem sürmek

Bu saydığımız şeylerin hiçbiri orucu bozmaz.

ZEKÂT İBADETİNİ ÖĞRENİYORUM

Allah Teâlâ'nın farz kıldığı ve mal ile yapılan bir ibadettir. Belirli şartları taşıyan her Müslümana farzdır.

Sözlük anlamıyla zekât bereket, artma, çoğalma demektir. Üzerine zekât farz olan her Müslümanın, malının belli bir kısmını muhtaç olan insanlara karşılıksız olarak vermesidir. Zekât, sadece Allah rızası için ibadet niyetiyle verilir.

Cenâb-ı Allah, zekât vermelerini müminlere farz kıldığını Kur'ân-ı Kerîm'de bildirmiştir:

"Namazı kılın, zekâtı verin..." *(Bakara sûresi, 43. âyet)*

"Mallarınızı zekatla koruyunuz, hastalarınızı sadaka ile tedavi ediniz, belâ dalgalarını da dua ve yalvarışla karşılayınız."

Zekât vermek farzdır. Peygamberimizin hicretlerinin ikinci yılında, oruçtan önce farz kılınmıştır. İslâm'ın şartlarından biridir. Belli miktarda bulunan nakit para, altın ve ticaret mallarının üzerinden bir yıl geçince, zekâtlarını geciktirmeden hemen vermek gerekir. Zekât yılda sadece bir kere verilir.

Zekâtın Farz Olması İçin Gereken Şartlar

- Zekât verecek kişinin; Müslüman, hür, akıllı ve buluğ çağına girmiş olması gerekir.
- Zekât verecek kimse, temel ihtiyaçlarından ve borçlarından daha fazla bir mala sahip bulunmalıdır. Bu miktar malı bulunmayana zekât farz olmaz.

Nisap; zekâtın farz olması için dinimizin koyduğu bir ölçüdür.

Zekât Nelerden Verilir ve Zekâtı Verilecek Malların Nisap Miktarı

1. Para türünden ne varsa 80 gram altının karşılığına ulaşması
2. Gümüş beş yüz altmış grama ulaşırsa
3. Ticaret malları, altının nisap miktarına ulaşırsa
4. Koyun ve keçiden kırkta bir
5. Sığır otuz tane olunca otuzda bir
6. Deve beş tane olunca nisap miktarına ulaşmış demektir. Beş deve için zekât olarak bir koyun verilir.

Zekâtın Amacı

Her ibadet gibi zekâtın da asıl amacı sosyal hayatın huzurunu, birlik ve beraberliğin devamını sağlamaktır. Zengin olanlar için de bir imtihandır.

Cenâb-ı Hak, zenginlerle fakirlerin birbirlerine küsmemeleri, aralarına kin ve nefret girip de birlik ve beraberliklerinin bozulmaması için zengin olanlara, onları rahatsız etmeyecek kadar bir görev yüklemiştir.

Toplumun huzurlu ve barış içinde yaşaması için fertlerin öncelikle birbirlerini sevip saymaları gerekir. Özellikle maddeten ve manen zengin olanların, sıkıntıda olanlarla ilgilenmesi gerekir.

Zekât Verilmezse

Güçlü olanlar; ilgisiz, merhametsiz, vicdansız, egoist olursa, zayıfların kin ve nefretini kazanırlar.

Birbirini sevip saymayanlar, ancak kavga ederler, böyle olunca da dışarıya karşı güçsüz olacakları gibi içerde de, huzur ve güven içinde olamazlar. Ekonomik durum bozulur. Bu durumdaki insanlar, bir türlü iyilik düşünmeye, bilim ve teknolojilerini geliştirmeye zaman, imkân ve fırsat bulamazlar.

Dünyaya baktığımızda sadece iç barışı, adaleti, sevgi ve saygı ortamını oluşturabilen ülkelerin kalkındığını görüyoruz. İç barışı, birliği, kardeşliği pekiştiremeyen ülkelerin ise geri kaldığını görüyoruz.

Dinimizce farz kılınan zekâtın verilmesi, toplum huzurunun sağlamasına çok önemli katkılar sağlar. Bu uygulama, varlıklı kimselerle yoksul kimseler arasında maddî ve manevî bağları güçlendirir. Bu sayede toplumun farklı kesimleri arasında bir denge ve huzur sağlanmış olur.

FITIR (FİTRE) SADAKASI

Temel ihtiyaçlarından fazla olarak belirli bir (nisap miktarı) mala veya paraya sahip olan her Müslümanın fıtır sadakası vermesi gerekir.

Fitre için nisap miktarı malın veya paranın üzerinden bir yıl geçmesi beklenmez. Fitre ramazan ayında verilir. Önemli olan bayram namazından önce verilmesidir. Fıtır sadakası; sadakayı verenin bulunduğu yerdeki ihtiyaç sahiplerine verilmelidir. Bu sadakanın başka beldelere gönderilip verilmesi mekruhtur. Aile resinin çocukları için de fıtır sadakası vermesi gerekir.

Fitrenin miktarı her yıl ramazan ayında, müftülükler tarafından dinî ölçülere göre belirlenir. Fıtır sadakası için niyet gereklidir. Fakat sadakayı verirken bunun sadaka olduğunu söylemek gerekmez. Bir fitre birden fazla kişiye verilemez. Bir kişiye birden fazla fitre verilebilir.

Hayrı Teşvik Eden Âyet ve Hadislerden Birkaçı

"Mallarını Allah yolunda harcayanların durumu, her başağında yüz tane olmak üzere, yedi başak veren bir tanenin durumu gibidir. (Kazandıkları sevap böyledir.) Allah dilediği kimseler için (samimiyet durumuna göre) bunu kat kat artırır." **(Bakara sûresi, 261. âyet)**

"Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve rızık olarak yerden size çıkardıklarımızdan hayra harcayın. Size verilse, gözünüzü yummadan alamayacağınız kötü malı, hayır diye vermeye kalkışmayın. Biliniz ki Allah zengindir, övgüye lâyıktır. Şeytan sizi fakirlikle korkutur ve size cimrilik telkin eder. Allah ise size katından bir mağfiret (af) ve bir lütuf vadeder. Allah her şeyi kuşatan ve her şeyi bilendir." (Bakara sûresi, 267-268. âyetler)

"Mallarını gece ve gündüz, gizli ve açık hayra sarfedenler var ya, onların mükâfatları Allah katındadır. Onlara korku yoktur, üzüntü de çekmezler." (Bakara sûresi, 274. âyet)

Kendisine zekât farz olduğu hâlde, zekâtı vermeyenler için Kur'ân-ı Kerîm şöyle buyuruyor:

"... Altın ve gümüşün (serveti, malı, parayı) yağıp da onları Allah yolunda sarf etmeyenleri (farz olan zekâtı vermeyenleri) şiddetli bir azap ile müjdele. O kıyamet gününde bunların (zekâtı verilmeyen servetin) üzeri ısıtılıp (levhalar hâline getirilir.) Sonra bunlarla onların alınları, yanları ve sırtları dağlanır ve: 'İşte nefisleriniz için yığdıklarınız, tadın bakalım yığdığınız şeyleri denir.'" (Tevbe sûresi, 34-35. âyetler)

"De ki: Rabbim, kullarından dilediklerine bol rızık verir ve (dilediklerinden de) kısar. Siz hayra ne harcarsanız, Allah onun yerine başkasını veririr. O, rızık verenlerin en hayırlısıdır." (Sebe sûresi, 39. âyetler)

Resullullah aleyhissalâtü vesselam buyuruyorlar ki: **"Birbirilerine merhamet, sevgi ve şefkat açısından müminleri bir vücut gibi görürsün. O vücudun bir bölümünde rahatsızlık meydana else, ateşli rahatsızlıkların insanı uykusuz bıraktığı gibi diğer bölümünde rahatsız olduğunu görürsün."** *(Buharî)*

HAC İBADETİNİ ÖĞRENİYORUM

Müslümanların dinen tespit edilen belirli zaman içinde Mekke'de bulunan Kâbe'yi ve bazı kutsal yerleri ziyaret ederek yaptıkları bir ibadettir.

Hac ibadeti İslâm'ın beş şartından biridir. Allah: *"Haccı ve umreyi Allah için tam yapın." (Bakara sûresi, 196. âyet) "Gitmeye gücü yetenlerin Beytullahı (Kâbe'yi) ziyaret ederek hac yapması Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır." (Âl-i İmran sûresi, 97. âyet)* âyetleri ile emretmiştir.

Kimlerin Hac Yapması Gerekir?

Aşağıdaki şartları taşıyan kimselerin hac ibadetini yerine getirmesi farzdır:

- Akıllı olmak

- Müslüman olmak
- Ergenlik çağına girmiş olmak
- Hür olmak
- Haccın farz olduğunu bilmek
- Aslî ihtiyaçlarının dışında hacca gidip dönünceye kadar hem kendisinin hem de bakmakla yükümlü olduğu aile bireylerinin geçimlerini sağlamaya yetecek maddi imkâna sahip olmak
- Hac ibadetinin zamanına yetişmek
- Hac yolunun güvenli olması
- Sağlıklı olmak

Umre: Hac mevsimi dışında Kâbeyi, Mekke ve Medine'nin diğer kutsal yerlerini ziyaret etmeye **umre** denir. Umre yapmak sünnettir.

HAC İBADETİNİN ÖNEMİ VE FAYDALARI

Gücü yetenlerin farz olarak ömürlerinde bir defa yapacakları bu ibadetin fazileti gerçekten büyüktür. *"Kim Allah için hacceder de kötü söz ve davranışlardan sakınır ve günahlara sapmazsa -kul hakları hariç- annesinin onu doğurduğu günkü gibi günahlardan arınmış olarak döner."* *(Buhari)* hadis-i şerifi, haccın ne derece faziletli bir ibadet olduğunu anlatmaya yeter. Peygamber Efendimiz bir başka hadislerinde şöyle buyurmuştur:

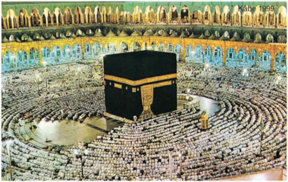
"Makbul haccın karşılığı cennetten başka bir şey değildir. Umre de diğer bir umre ile arasındaki günahları siler." *(Müslim)*

Hac, İnsana Kul Olma Zevkini Tattırır

Her insan yaratılışı gereği Yüce Allah'a karşı kulluğunu ortaya koymak ihtiyacındadır. Hac; kula, en belirgin bir şekilde Yüce Allah karşısında

aczini ortaya koyma, kulluğunu ifade etme ve O'nun verdiği nimetlere şükretme imkânı veren bir ibadettir. Çünkü hac ibadetini yapan kişi; mal, mülk, makam ve mevki gibi dünyevî bağlardan sıyrılarak Allah'a yönelir. Sonsuz güç ve kudret sahibinin karşısında O'na teslimiyetini ve bağlılığını ifade eder. Bu durum kendisine Allah'a kul olma zevkini tattırır.

Hac, Allah Katında İnsanların Eşit Olduğunun Göstergesidir

Hac; renk, dil, ırk, ülke, kültür, makam ve mevki farkı gözetmeksizin aynı amaç ve gayeleri taşıyan milyonlarca Müslümanı bir araya getirerek eşitlik ve kardeşliğin çok canlı bir tablosunu oluşturur. Zenginiyle fakiriyle, güçlüsüyle güçsüzüyle bütün hacılar aynı kıyafetler içinde, aynı güçlüklere katlanarak, aynı şartlarda hareket ederek bir eşitlik ve kardeşlik eğitiminden geçerler. Trilyonlara hükmeden bir zenginle geçimini zor karşılayan bir fakire, aynı kıyafet içinde Arafat'ta beraberce el açıp dua ettiren ve Kâbe'nin etrafında yan yana tavaf ettiren hac ibadeti; insanlara makam, mevki, mal mülkle böbürlenmemeyi, İslâm kardeşliği içinde tanışıp kaynaşmayı ve ahireti unutmamayı öğretir.

Hac İslâm'a Bağlılığı Artırır

İslâm dininin doğup yayıldığı, vahyin indiği, Peygamber Efendimizin ve arkadaşlarının bin bir güçlük ve sıkıntılar içinde mücadeleler verdiği ve Hazreti Adem'den beri bazı peygamberlerin uğrak yeri olmuş kutsal toprakları görmek, müminlerin dinî duygularını güçlendirir, İslâm'a bağlılıklarını artırır.

Hac Dayanışmayı Artırır

Dünyanın dört bir tarafından gelen ve renkleri, dilleri, ülkeleri, kültürleri farklı; fakat hedefleri gayeleri aynı olan binlerce Müslümanın kaynaşıp görüşmesi sağlanmış olur. Bu durum, Müslümanların birbirleriyle iletişime geçmelerine, birbirlerinin dertlerinden haberdar olmalarına, hatta ticarî bağlantılar kurmalarına imkân sağlar.

Hac Sabır ve Şükürdür

Hac ibadetiyle Müslüman, Yüce Allah'ın kendisine lütfettiği sağlık, yetenek, mal ve mülk gibi dünyevî nimetlerin şükrünü eda etmiş olur.

Hac yapan Müslümanlar sabır, tahammül, sıkıntılara katlanma, güçlüklere göğüs gerebilme, büyük kalabalıklarla aynı anda hareket ederek aynı şeyleri yapabilme, yardımlaşma, dayanışma ve belli kurallara adapte olabilme gibi ahlakî özelliklerini geliştirirler.

KURBAN İBADETİNİ ÖĞRENİYORUM

Kurban ve Önemi

Kurban, ibadet niyeti ile belirli vakitte kurbanlık hayvanı kesmektir. Kurban kesmek mal ile yapılan bir ibadettir ve vâciptir. Allah yolunda gösterilen bir fedakârlık, O'nun verdiği nimetlere karşı şükür borcunu yerine getirmektir. Zenginlerin, kestikleri kurban etlerinden fakirleri yararlandırması, Müslümanlar arasında sevgi ve kardeşlik duygularını güçlendirir. Varlıklı insanlarla birlikte yoksullar da sevinir. Kurbanla gelen bu sevinç, toplumun huzur ve mutluluğunu artırır.

Sevgili peygamberimiz: **"Kim (mal) genişliği bulur da kurban kesmezse bizim mescidimize yaklaşmasın."** *(Müsned)* buyurarak kurban kesmenin zenginler için önemli bir görev olduğunu belirtmiştir.

Kimler Kurban Keser?

Aşağıdaki şartları taşıyan kimselerin kurban kesmesi vâciptir:

1) Müslüman olmak

2) Akıllı olmak

3) Ergenlik çağına gelmiş olmak

4) Hür olmak

5) Mukim olmak (Yani misafir olmamak)

6) Kurban kesecek kadar mal veya paraya sahip olmak

Kurban kesiminin vakti, kurban bayramının birinci, ikinci ve üçüncü günüdür. Üçüncü günün akşamından sonra kurban kesilmez. Fakat birinci günde kesilmesi daha sevaptır.

Hangi Hayvanlar Kurban Edilir ?

Hayvanlardan sadece koyun, keçi, sığır, manda ve deve kurban edilir. Bunlardan koyun ile keçi bir yaşını, sığır ve manda iki yaşını, deve beş yaşını bitirmiş olmalıdır. Ancak, koyun altı ayını tamamladığı hâlde bir yaşını doldurmuş gibi gösterişli olursa kurban edilebilir. Keçi için böyle bir şart söz konusu değildir. Keçinin bir yaşını doldurması şarttır. Koyun ve keçi, ancak bir kişi tarafından kurban edilebilir. Sığır, manda ve deve birden yedi kişiye kadar ortaklaşa kurban edilebilir. Bu hayvanların boynuzsuz olması, boynuzunun biraz kırık bulunması, dişlerinden birazının dökülmesi ve topal olması kurban olmalarına engel değildir. (Ayağının üzerine basamayacak kadar topal olursa kurban olmaz.)

MÜBAREK GÜN VE GECELER

Cenâb-ı Allah, insanı yeryüzünün halifesi yapmış ve dünyadaki bütün varlıkları onun emrine vermiştir. Gerçekten biraz düşündüğümüzde Allah'ın bize vermiş olduğu nimetlerin büyüklüğünü kolayca kavrayabiliriz.

Allah bizi hiç yaratmayabilirdi. Ya da insan değil, bir hayvan, bir ağaç, bir taş olarak yaratabilirdi. Böyle düşündüğümüz zaman yeryüzünün en şereflisi olarak yaratılmanın, Müslüman olmanın değerini daha iyi anlar, Allah'a en güzel şekilde kulluk etmek gerektiğinin farkına varırız.

Müslümanlar olarak öncelikle ibadetlerimizi Allah'ın bir emri olduğundan, O'nun rızasını kazanmak için elimizden geldiğince en güzel şekilde yapmaya gayret ederiz. Cennetteki ebedî mutluluğu kazanmaya çalışırız. Fakat bununla birlikte bazı eksiklerimiz kalabilir. Bilerek veya bilmeyerek günaha girmiş olabiliriz. İşte bizim durumumuzu bizden çok daha iyi bilen sonsuz merhamet sahibi Cenâb-ı Allah, bizlere günahlarımızdan kurtuluş için çeşitli yollar göstermiş, fırsatlar tanımış, bazı gün ve geceleri diğerlerinden daha üstün ve kutlu kılmıştır. Böyle mübarek gün ve gecelerde Cenâb-ı Allah kullarına bir sevap yerine duruma göre on, yetmiş, yedi yüz ve daha fazla sevap vermektedir.

Cennetteki ebedî hayat için âdeta bir pırlanta anahtar, en önemlisi Allah'ın rızasını kazanma yolunda çok büyük bir fırsat olan bu mübarek, kutlu geceler nelerdir? Bu, gün ve gecelerin diğer gün ve gecelerden ne farkı vardır? Bu gün ve geceler nasıl değerlendirilmelidir? Şimdi bu sorulara sırasıyla ve kısaca cevap verelim:

Cuma Günü ve Cuma Namazı

Cuma günü çok mübarek ve anlamlı bir gündür. Bu gün de Müslümanlar öğle vaktinde camilerde cemaatle cuma namazını kılarlar.

Cuma günü öğle vaktinde ezan okuduğunda erkeklerin camilere gidip Cuma namazını kılmaları farzdır. Cenâb-ı Allah konu ile ilgili olarak şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Cuma günü namaza çağrılınca, alışverişi bırakın, Allah'ı anmaya koşun. Bilesiniz bu, sizin hakkınızda daha hayırlıdır. Namaz kılınınca yeryüzüne dağılın. Allah'ın lütfunu arayın. Allah'ı anın ki kurtuluşa eresiniz." **(Cuma sûresi, 9-10. âyetler)**

Mevlid Kandili

Peygamberimiz Hazreti Muhammed (Sallallahu aleyhi vesellem) 20 Nisan 571 tarihinde Mekke'de dünyaya gelmiştir. Onun doğum günü olan bu geceye "Mevlid Kandili" denir.

Regaib Kandili

Recep ayının ilk cuma gecesine "Regaib Kandili" denir. Regaib Kandili denilince "Lütuf ve ihsanlarla dolu, kıymeti büyük, iyi değerlendirilmesi gereken gece" anlaşılır.

Mirac Gecesi (Miraç Kandili)

Peygamberimiz Hazreti Muhammed Aleyhisselâmın Cenâb-ı Allah'ın huzuruna çıkmış olduğu gecedir. Beş vakit namaz bu gecede farz kılınmıştır.

Mirac, kuvvetli bir görüşe göre 621 yılında Recep ayının 26'sını 27'sine bağlayan gece gerçekleşmiştir.

Berat Gecesi (Berat Kandili)

Şaban ayının on beşinci gecesidir. Manevî yönden verimli, bereketli ve kutlu bir gecedir. Bu gece ibadetlerle değerlendirildiği takdirde Müslümanlar için bir arınma, günahlardan temizlenme fırsatının içinde bulunduğu bir zaman dilimidir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bu geceyle ilgili olarak şöyle buyurmuştur:

"*Şaban ayının yarısı oldu mu, o geceyi ibadetle geçirin. Gündüzünde oruç tutun. Çünkü Allah Teâlâ o akşam, gurup vakti dünya semasına tecelli eder ve: 'İstiğfar eden yok mu ki, affedeyim. Rızık isteyen yok mu ki, ona rızık vereyim. Hastalığa uğramış yok mu ki, ona afiyet vereyim. Yok mu ki, yok mu ki...' diyerek sabaha kadar devam eder.*" *(Et-Tâc Tercemesi, II, 154)*

Kadir Gecesi

Kadir Gecesi, içinde Kadir Gecesi olmayan bin aydan daha değerli bir gecedir. Kur'ân-ı Kerîm, bu gecede inmeye başlamıştır.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bu geceyi ramazan ayının son on gününde aramamızı tavsiye etmiştir. Yine Peygamber Efendimiz bu geceyle ilgili

olarak şöyle buyurmuştur: **"Kim Kadir Gecesinin sevabına inanarak içtenlikle bu geceyi ihya ederse, geçmiş günahları affedilir."** *(Riyâzü's-Salihin II, 464)*

Peygamber Efendimizin bu gecede: **"Allahümme inneke afüvvün tuhibbü'l-afve fa'fü anni."** (Allah'ım sen affedicisin, affetmeyi seversin, beni de affet.) duasını çok okuduğu kaynaklarda yer almaktadır.

Bir de Kadir Gecesinin anlam ve önemini daha iyi kavrayabilmek için Kadr sûresinin mealine bakalım:

"Biz, onu (Kur'ân'ı) Kadir Gecesinde indirdik. Kadir Gecesinin ne olduğunu sen bilir misin? Kadir Gecesi, bin aydan hayırlıdır. O gecede, Rab'lerinin izniyle melekler ve Ruh (Cebrail) her iş için iner dururlar. O gece, esenlik doludur." *(Kadr sûresi 1-5. âyetler)*

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşıldığı üzere, böyle mübarek, bereketli gün ve geceleri ibadetle, duayla, Kur'ân okuyarak, günahlara tevbe ederek, namaz kılarak ve Allah'tan bağışlanmamızı isteyerek değerlendirmeliyiz. İmkânımız ölçüsünde İslâmın ve Peygamber Efendimizin anlatıldığı sohbetlere katılmalıyız.

GÜLLERİN EFENDİSİ

Güllerin efendisi dendi sana. Mekke'nin çorak topraklarında açan gonca güldün sen. "Sevgili" dedik sana ey Resul. Sevgililerin sevgilisiydin sen. Gönüllerin sultanı, dudakların destanıydın. Seni bekliyordu dünya. Kâinat semalarda yankılanacak bir isim duymak istiyordu. Allah, kitaplarında seni muştuluyordu, Ahmed-i Muhammed diyerek. Kâhinler senden haber veriyordu. Gökyüzü seni haykırıyordu bilinmezlere. Toprak kendisine basarak şereflendireceğin günü bekliyordu. Çünkü Allah kâinatı senin hürmetine yarattığını söylüyordu.

Ve bir gelişle geldin sen efendim kâinatın bağrındaki Mekke'ye. İlk o gece yıldızlar bu kadar parlıyordu, ay bu kadar büyümüştü karanlık odandaki nurunu görebilmek için ve yağmur bu kadar içli ağlıyordu. Rahmet peygamberinin gelişine sevinerek. Melekler indiriyordu her bir damlayı çatlamış toprağa; toprak gül açıyordu. Gelişinle sevindik efendim.

Bir sevgin vardı ümmetine. Doğarken de ölürken de "Ümmetim" dedin. Bir sevgi tohumu getirmiştin gelişinle. Öyle bereketliydi ki bire bin veriyordu. Lütfun, zift misali taşlanmış kalplerin yumuşamasına vesileydi. Sevgiyi sende gördük efendim. Ama insanlar anlayamadılar "Ümmetim" sözcüğündeki gizli manayı. Kulaklar tıkanmıştı gerçeklere, gözler

kapanmıştı Allah'ın keremiyle verilen bin bir mucizeye. İşkenceye maruz bıraktılar seni efendim. Kâinatın efendisineydi bu meydan okuyuş. Taif'e İslâm'ı davet için gittiğinde taşlanmıştın ilkin. Kan revan içinde bıraktılar seni efendim. Ayak bileklerine kadar inen kanı sıvazlıyordun yukarı. Biliyordun ki ancak bir peygamber kanı iflah etmez o toprağı. Kanını yere damlatmasan da Cebrail'in "İste, Taif'i onların başına geçireyim." demesi kanayan yaranın bedeli olacakken, sen izin vermedin. Sabırsa, sonuna kadar olmalıydı. Allah bile razı olmuyordu, ama merhametin kurtardı o milletin başını. Merhametinle merhametlendik efendim.

Başlar feda olmuştu hak davaya. Üç bin melek ve bir avuç Müslüman'la savaşıldı Bedir'de. Bir avuç Müslümanın zaferini yaşadık seninle efendim. Savaş, barışın güzelliğine acı bir tokat gibi inecekti, ama sevdaydı, duaydı savaşın adı. Önden birileri feragat etmedikçe dallar yeşermeyecekti. Dalları yeşerten oldun. Davayı sevmek yetmiyordu, bağlılık esastı. Biz severken bağlanmayı senden öğrendik efendim.

Ve bir gün gökyüzü hırçınlaşıyordu. Gideceğini anlamış gibiydik. Görev tamamlanmıştı, davanın son rötuşları da veda hutbesiyle yapılmıştı. Ve bir gidişle gittin sen. Artık ulaşılmazların ulaşılmazı bekliyordu seni. Hüzne boğdu bu firakın bizi efendim. Gökyüzü ikinci kez böyle ağlıyordu kâinatın efendisinin gidişine içlenerek. Güller feryattaydı. Bu firak bükmüştü onların da boynunu. Yetimler gidişinle gözü yaşlı kaldı, kalpler bu sessizlikle donuklaştı. Sükûneti bozacak bir tek Bilâl'in ezan sesi vardı, Bilâl da ezan okuyamaz oldu. Ne zaman teşebbüs etse boğazı kilitleniyordu. Sensiz bir şehre ezan okumak zoruna gidiyordu. Dudaklar senin için gönlünün kâtipliğini yapıyor, hıçkırıklarla karışık bir ağıt yankılanıyordu Medine sokaklarında. Sen seni görmeden iman eden ümmetine "Kardeşim" diyorsun. Bazen gökyüzüne, bazen toprağa dalıp gidiyor gözlerim. Şimdi ise gözlerim ufukta, seni bekliyorum. "Sevgili" desem tüm sevgilerde çığır açarak, "Kâinatın Efendisi" desem, gönüllerin sultanı olan sana "Seni bekliyorum." diyen ümmetinin gelir misin rüyalarında misafir olmaya?

Hayriye IŞIKTAŞ

(T.D.V. Kutlu Doğum Bülteni)